

**A Kúria
Nemzetközi Főosztályának
Hírlevele**

**2022. március 31.
XIII. évfolyam 3. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK.....	3
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	3
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	5
Általános közigazgatási jogterület.....	5
Pénzügyi jogterület.....	15
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	18
POLGÁRI ÜGYSZAK	19
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	24
ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK.....	27
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	27
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	29
Általános közigazgatási jogterület.....	29
Pénzügyi jogterület.....	34
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	36
POLGÁRI ÜGYSZAK	36
GAZDASÁGI ÜGYSZAK	39
EGYÉB, MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÜGYEK AZ EURÓPAI BÍRÓSÁG ELŐTT	41
A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI	41
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	41
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	41
Általános közigazgatási jogterület.....	41
Pénzügyi jogterület.....	47
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	59
POLGÁRI ÜGYSZAK	59
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	74

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 84

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI	84
AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI	84
A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI	86
BÜNTETŐ ÜGYSZAK.....	86
KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK.....	89
MUNKAÜGYI ÜGYSZAK	92
POLGÁRI ÜGYSZAK	92
GAZDASÁGI ÜGYSZAK.....	98

6. A Sąd Okręgowy w Słupsku (Lengyelország) által 2021. október 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-647/21. és C-648/21. sz. ügy)¹

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését az Alapjogi Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezve, hogy azzal ellentétes az ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (a rendes bíróságok szervezetéről szóló, 2001. július 27-i törvény) 30. cikkének 1. § -ával és 24. cikkének 1. § -ával összefüggésben értelmezett 47b. cikkének 5. és 6. § -ához hasonló nemzeti szabályozás, amely szerint a bíróság kollégiumához hasonló nemzeti bírósági szerv hatáskörrel rendelkezik e bíróság bírójának a részére kiosztott valamennyi ügy vagy ezen ügyek egy részének elbírálására vonatkozó kötelezettség alóli felmentésére, amennyiben:

- a) a bíróság kollégiuma a törvény erejénél fogva a bíróságok elnökeiből áll, akiket e tisztségekre a végrehajtó hatalom szerve nevezett ki, mint amilyen az egyben a legfőbb ügyész tisztségét is betöltő igazságügyi miniszter;
- b) a bíró felmentésére a részére kiosztott ügyek elbírálására vonatkozó kötelezettsége alól a hozzájárulása nélkül kerül sor;
- c) a nemzeti jog nem rendelkezik azokról a szempontokról, amelyeket a bíróság kollégiumának figyelembe kell vennie a bírónak a részére kiosztott ügyek elbírálására vonatkozó kötelezettség alóli felmentése során, továbbá nem rendelkezik az ilyen felmentés indokolására vonatkozó kötelezettségről és bírósági felülvizsgálatáról sem;
- d) a bíróság kollégiumának egyes tagjait a bírói állásra a Bíróság 2021. július 15-i, Bizottság kontra Lengyelország (Bírákra vonatkozó fegyelmi rendszer) ítéletben (C-791/19, EU:C:2021:596) ismertettekhez hasonló körülmények között neveztek ki?

2) Úgy kell-e értelmezni az első kérdésben említett rendelkezéseket, valamint az elsőbbség elvét, hogy azok feljogosítják (vagy kötelezik) a 2016/343 irányelv hatálya alá tartozó büntetőeljárásban eljáró nemzeti bíróságot, amelynek bíróját az első kérdésben leírt módon mentették fel az ügyek elbírálásának kötelezettsége alól, valamint valamennyi állami hatóságot arra, hogy hagyja figyelmen kívül a bíróság kollégiumának aktusát és az azt követő hasonló egyéb aktusokat, mint az ügyeknek, köztük az alapügynek, az elmozdított bíró nélküli újrakiosztásáról szóló végzéseket, annak érdekében, hogy e bíró továbbra is az ezen ügyet elbíráló ítélkező testület tagja maradjon?

3) Úgy kell-e értelmezni az első kérdésben említett rendelkezéseket, valamint az elsőbbség elvét, hogy azok megkövetelik a nemzeti jogrendben a 2016/34 irányelv hatálya alá tartozó büntetőeljárásban olyan jellegű intézkedések meglétét, amelyek biztosítják az eljárásban részt vevő, az alapeljárás terheltjéhez hasonló felek számára az első kérdésben említetthez hasonló, azon határozatok felülvizsgálatát és az azokkal szembeni fellebbezést, amelyek az eljáró bíróság adott ügyet tárgyaló ítélkező testületének megváltozását, következésképpen az addig az ügy elbírálására kijelölt bírónak az első kérdésben említett módon történő felmentését eredményezték ezen ügy elbírálásának kötelezettsége alól?

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

7. A Corte costituzionale (Olaszország) által 2021. november 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-699/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az európai elfogatóparancsról szóló 2002/584/IB kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdését az Európai Unió Alapjogi Chartájának 3., 4. és 35. cikkével összefüggésben, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságnak, amennyiben úgy ítéli meg, hogy a krónikus és esetlegesen visszafordíthatatlan súlyos betegségben szenvedő személy átadása e személyt súlyos egészségkárosodás veszélyének teszi ki, be kell kérnie a kibocsátó igazságügyi hatóságtól azokat az információkat, amelyek lehetővé teszik e kockázat fennállásának kizárását, és köteles megtagadni az átadást, ha észszerű időn belül nem kap erre vonatkozó biztosítékokat?

8. A Corte costituzionale (Olaszország) által 2021. november 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-700/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

a) Ellentétes-e az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi [kerethatározat] 4. cikkének az e kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdésével és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikkével összefüggésben értelmezett 6. pontjával az olasz szabályozáshoz hasonló olyan szabályozás, amely – a büntetés vagy intézkedés végrehajtására irányuló európai elfogatóparancs végrehajtására vonatkozó eljárás keretében – abszolút jelleggel és automatikusan kizárja, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságok megtagadják a területén lakó vagy tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok átadását, függetlenül attól, hogy milyen kapcsolatban állnak e területtel?

b) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, milyen kritériumok és feltételek alapján kell e kapcsolatot kellően jelentősnek tekinteni ahhoz, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóság köteles legyen megtagadni az átadást?

9. A Korkein oikeus (Finnország) által 2021. december 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-804/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A 2002/584/IB kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdésével összefüggésben értelmezett 23. cikkének (3) bekezdése megköveteli-e, hogy ha a fogvatartott személyt határidőn belül nem adták át, a kerethatározat 6. cikkének (2) bekezdésében említett végrehajtó igazságügyi hatóság új átadási időpontról határozzon, és vizsgálja az elháríthatatlan akadály fennállását, valamint a fogva tartás feltételeit, vagy összhangban áll a kerethatározattal az az eljárás is, amelyben a bíróság ezeket az elemeket csak a felek kérelmére vizsgálja? Ha a határidő meghosszabbítása az igazságügyi hatóság közreműködését igényli, ezen közreműködés elmaradása szükségszerűen azt eredményezi-e, hogy a kerethatározatban előírt határidők lejártak, és így a fogvatartott személyt ugyanezen kerethatározat 23. cikkének (5) bekezdése alapján szabadon kell bocsátani?

2) Úgy kell-e értelmezni a 2002/584/IB kerethatározat 23. cikkének (3) bekezdését, hogy az elháríthatatlan akadály fogalma magában foglalja az átadásnak a végrehajtó tagállam nemzeti jogszabályain alapuló olyan jogi akadályait is, mint a végrehajtás bírósági eljárás időtartamára elrendelt tilalma vagy a menedékkérő ahhoz való joga, hogy a végrehajtó államban tartózkodjon mindaddig, amíg a menedékkjog iránti kérelméről döntést nem hoznak?

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

27. A Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) által 2021. október 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-650/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a 2000/78/EK irányelvnek az Alapjogi Charta 21. cikkével összefüggésben értelmezett 1., 2. és 6. cikkét, hogy azzal ellentétes a olyan nemzeti rendelkezés, amely az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést megvalósító díjazási rendszert olyan díjazási rendszerrel váltja fel, amelyben a köztisztviselő besorolását továbbra is a díjazás szempontjából figyelembe vett, a korábbi díjazási rendszer alapján egy bizonyos átsorolási hónapra (2015. február) vonatkozóan nem megkülönböztetésmentesen megállapított évek határozzák meg, és ennek során e besorolás az eredetileg megállapított korábbi szolgálati idő tekintetében kétségtelenül kiigazításra kerül egy összehasonlítási referencia-időpont megállapításával, amelynek esetében azonban a 18. életév betöltését követő időszakok tekintetében csak a felerészben figyelembe veendő egyéb időszakokat vonják felülvizsgálat alá, és amelynek esetében azon időszak négy évvel történő kiterjesztését, amelyben korábbi szolgálati időt kell figyelembe venni, azzal biztosítják, hogy a felerészben figyelembe veendő egyéb időszakokat csak annyiban kell figyelembe venni az összehasonlítási referencia-időpont megállapítása során, amennyiben az a felerészben figyelembe veendő négy évet meghaladja (felerészben figyelembe veendő négy év átalány jellegű levonása)?

2. Más választ kell-e adni az első kérdésre azon eljárások vonatkozásában, amelyekben a 2019. évi második Dienstrechts-Novelle (a köztisztviselők jogállásáról szóló törvény 2019. évi második módosítása) hatálybalépése előtt már megállapítottak ugyan egy új előmeneteli referencia-időpontot, ez azonban még nem gyakorolt hatást a köztisztviselő illetménybeli helyzetére, mivel a hatóság még nem hozott döntést az uniós jog közvetlen alkalmazásával, és amelyekben az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést megvalósító módon meghatározott előmeneteli referencia-időpont tekintetében jelenleg újból meg kell állapítani az összehasonlítási referencia-időpontot az időközben meghatározott előmeneteli referencia-időpont figyelembevétele nélkül, és a felerészben figyelembe veendő egyéb időszakokra nem vonatkozik az átalány jellegű levonás?

3. Úgy kell-e értelmezni az uniós jogot, különösen a 2000/78 irányelvnek az Alapjogi Charta 21. cikkével összefüggésben értelmezett 1., 2. és 6. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amelynek alapján a díjazás szempontjából figyelembe vett évek és az illetménybeli helyzet újbóli megállapítása ellenére a valamely belföldi helyi hatósággal fennálló képzési jogviszonyban töltött időszakokat csak akkor kell figyelembe venni az összehasonlítási referencia-időpont megállapítása során, ha a köztisztviselő 2000. március 31. után lépett szolgálati jogviszonyba, és ellenkező esetben ezen időszakokat csak felerészben figyelembe veendő időszakokként számítják be, és ezáltal ezen időszakokra kiterjed az átalány jellegű levonás, mindamellett e rendelkezés jellemzően a hosszabb szolgálati idővel rendelkező köztisztviselőket hozza hátrányos helyzetbe?

28. A Raad van State (Belgium) által 2021. október 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-658/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információs szolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 2015. szeptember 9-i (EU) 2015/1535 európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkének (1) bekezdését, hogy a glifozáttartalmú peszticidek növényvédő szer használatára vonatkozó engedéllyel nem rendelkező felhasználó által magáncélra használt földterületeken történő használatának tilalma esetében abból kell

kiindulni, hogy e tilalom olyan műszaki szabályra vonatkozik, amelyet e rendelkezés szerint közölni kell az Európai Bizottsággal?

29. A Hof van Cassatie (Belgium) által 2021. november 4-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-661/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontját, a közúti fuvarozói szakma gyakorlására vonatkozó feltételek közös szabályainak megállapításáról és a 96/26/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i 1071/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontját és 11. cikkének (1) bekezdését, valamint a nemzetközi közúti áru fuvarozási piachoz való hozzáférés közös szabályairól szóló, 2009. október 21-i 1072/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy abból a körülményből, hogy valamely vállalkozás közúti fuvarozási engedélyt kap az Európai Unió valamely tagállamában az 1071/2009 rendelet és az 1072/2009 rendelet alapján, és ennél fogva tényleges és állandó székhellyel kell rendelkeznie ebben a tagállamban, az következik, hogy ez kétséget kizáróan bizonyítja, hogy az említett vállalkozásnak a 883/2004 rendelet 13. cikkének (1) bekezdése értelmében vett bejegyzett székhelye az alkalmazandó szociális biztonsági rendszer meghatározása szempontjából ebben a tagállamban található, és hogy ez a megállapítás köti a foglalkoztatás helye szerinti tagállam hatóságait?”

2) A foglalkoztatás helye szerinti tagállam nemzeti bírósága, amely megállapítja, hogy az érintett közúti fuvarozási engedélyt csalárd módon szereztek, figyelmen kívül hagyhatja-e ezt az engedélyt, vagy a foglalkoztatás helye szerinti tagállam hatóságainak a csalás megállapítása alapján először az engedély visszavonását kell kérniük az azt kiadó hatóságtól?

30. A Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) által 2021. november 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-663/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A menekült hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság által korábban elismert menekültjogállásának a harmadik országbeli állampolgárok és hontalan személyek nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésére, az egységes menekült- vagy kiegészítő védelmet biztosító jogállásra, valamint a nyújtott védelem tartalmára vonatkozó szabályokról szóló, 2011. december 13-i 2011/95/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 14. cikke (4) bekezdésének b) pontjában említett okból való visszavonhatóságának értékelése során önálló kritériumként el kell-e végezni az érdekek mérlegelését olyan formában, hogy ahhoz, hogy a visszavonásra sor kerüljön, a kitoloncoláshoz fűződő közérdeknek nyomósabbnak kell lennie a menekültnek a menedéknyújtó állam által nyújtott védelem fennmaradásához fűződő érdekénél, amivel összefüggésben egyrészt a bűncselekmény elítélhetőségét és a társadalom tekintetében felmerülő potenciális veszélyt, másrészt pedig a külföldi védelemhez fűződő érdekét – az őt fenyegető szankciók súlyosságát és jellegét is ideértve – egymással szemben mérlegelni kell?

2) Ellentétes-e a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseivel, különösen ezen irányelv 5., 6., 8. és 9. cikkével az olyan nemzeti jogi szabályozás, amely szerint akkor is kiutasítási határozatot kell hozni az olyan harmadik országbeli állampolgárral szemben, akinek a menekültjogállás visszavonásával megszüntették az addig fennálló, menekülti minőségben való tartózkodáshoz való jogát, ha már a kiutasítási határozat meghozatalának időpontjában bizonyos, hogy a kitoloncolás határozatlan ideig nem megengedett a visszaküldés tilalmának elve miatt, és ez jogerőre képes módon

is megállapítást nyer?

31. A Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litvánia) által 2021. november 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-671/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2012/34/EU irányelv 47. cikke (4) bekezdésének első és második mondatát, hogy azok egyértelműen tiltják az olyan nemzeti jogi szabályozás létrehozását, amely akként rendelkezik, hogy túlterhelt infrastruktúra esetén a vasúti infrastruktúra használatának intenzitása figyelembe vehető a kapacitáselosztáskor? Relevanciával bír-e ezen értékelés szempontjából, hogy a vasúti infrastruktúra használati aránya a szóban forgó infrastruktúra múltbeli tényleges kihasználtságával vagy a szóban forgó menetrend érvényességi időszaka során tervezett kihasználtsággal függ össze? Jelentőséggel bírnak-e ezen értékelés szempontjából a 2012/34/EU irányelv 45. és 46. cikkének rendelkezései – amelyek tág mérlegelési mozgásteret biztosítanak a közcélú pályahálózat-működtető vagy a kapacitásról határozó szervezet számára az igényelt kapacitás összehangolása terén –, valamint e rendelkezések nemzeti jogban történő végrehajtása? Jelentőséggel bír-e ezen értékelés szempontjából az, hogy az adott ügyben az infrastruktúrát túlterheltnek minősítik amiatt, hogy azonos rakomány szállítására vonatkozóan két vagy több vállalkozó vasúti társaság igényel kapacitást?

2) Azt jelenti-e a 2012/34/EU irányelv 45. cikke (2) bekezdésének rendelkezése – amely szerint „[a] pályahálózat-működtető a menetrendszerkesztés és az összehangolási eljárás keretében elsőbbséget adhat bizonyos szolgáltatásoknak, de csak a 47. és 49. cikkben szabályozott módon” –, hogy a pályahálózat-működtető azokban az esetekben is alkalmazhat egy nemzeti elsőbbségi szabályt, amelyekben az infrastruktúrát nem minősítik túlterheltnek? Milyen mértékben (és milyen kritériumok alapján) köteles a pályahálózat-működtető az infrastruktúra túlterheltté minősítését megelőzően összehangolni az igényelt menetvonalakat és konzultálni a kérelmezőkkel a 2012/34/EU irányelv 47. cikkének [(1) bekezdése] alapján? Ki kell-e terjednie a kérelmezőkkel való konzultációnak annak értékelésére, hogy két vagy több kérelmező azonos rakomány (áruk) szállítására vonatkozóan egymással versengő kérelmet nyújtott-e be?

32. A Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Belgium) által 2021. november 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-680/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101. cikket, hogy azzal ellentétes a saját nevelésű játékosokra vonatkozóan az UEFA végrehajtó bizottsága által 2005. február 2-án elfogadott, és az UEFA 52 tagszövetsége által a tallinni kongresszuson 2005. április 21-én jóváhagyott tervezet, amelyet az UEFA és a tagszövetségei által elfogadott szabályzatok formájában hajtottak végre?

2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 45. és EUMSZ 101. cikket, hogy azokkal ellentétes a saját nevelésű játékosok nevezésére és pályára lépésére vonatkozóan az URBSFA szövetségi szabályzatának a P335.11. és P.1422. cikkében rögzített, és az URBSFA új szövetségi szabályzatának 4. címében szereplő B4.1[12]. cikkében és a 6. címében foglalt B6.109. cikkében átvett szabályok alkalmazása?

33. A Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) által 2021. november 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-681/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános

kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 2. cikkének (1) bekezdését és (2) bekezdésének a) pontját, valamint 6. cikkének (1) bekezdését, illetve a jogbiztonságnak, a szerzett jogok tiszteletben tartásának és az uniós jog tényleges érvényesülésének elvét, hogy azokkal ellentétes az – alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló – olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a tisztviselők korábban kedvezményezett csoportja visszamenőlegesen már nem jogosult az e csoportot a nyugdíjkorrekció alapján megillető nyugdíjösszegre, és amely ily módon (a korábban kedvezményezett csoport visszamenőleges hatályú megszüntetése a korábban hátrányos helyzetű csoporttal szemben jelenleg alkalmazott egyenlő bánásmód révén) azzal jár, hogy (már) a tisztviselők korábban hátrányos helyzetű csoportja sem jogosult arra az e csoportot a nyugdíjkorrekció alapján megillető nyugdíjösszegre, amelyre ez utóbbi csoport a bíróság által már (többször) megállapított, életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés miatt – az uniós joggal ellentétes nemzeti rendelkezés alkalmazásának a korábban kedvezményezett csoporttal való egyenlő bánásmód érdekében való mellőzése folytán – jogosult lenne?

34. A Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia) által 2021. november 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-682/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2014/24 irányelv 18. cikkének (1) bekezdését és 57. cikke (4) bekezdésének g) pontját és (6) bekezdését, valamint a 89/665 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdését és 1. cikkének (3) bekezdését (együttesen vagy külön-külön, de az e rendelkezésekre való korlátozás nélkül), hogy az ajánlatkérő szerv azon határozata, amelyben azon az alapon, hogy e gazdasági szereplő súlyosan megszegte az említett ajánlatkérő szervvel kötött közbeszerzési szerződést, elrendeli az érintett gazdasági szereplőnek a megbízhatatlan beszállítók listájára való felvételét, és ezáltal bizonyos időre korlátozza a később meghirdetett közbeszerzési eljárásokban való részvételi lehetőségét, olyan intézkedés, amely bíróság előtt megtámadható?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni az uniós jog fent hivatkozott rendelkezéseit (együttesen vagy külön-külön, de az e rendelkezésekre való korlátozás nélkül), hogy azokkal ellentétes az a nemzeti szabályozás és jogalkalmazói gyakorlat, amelynek értelmében: a) az ajánlatkérő szerv a közbeszerzési szerződésnek a súlyos megszegése miatti felmondásakor nem hoz hivatalos (külön) határozatot a gazdasági szereplő megbízhatatlan beszállítók listájára való felvételéről; b) a gazdasági szereplő nem kap előzetes tájékoztatást a megbízhatatlan beszállítók listájára való közelebb felvételéről, és ezért nem tud megfelelő magyarázatot benyújtani, a listára való felvételét pedig később nem tudja hatékonyan vitatni; c) az ajánlatkérő szerv nem végez egyedi vizsgálatot a szerződés nem megfelelő teljesítésének körülményeire vonatkozóan, és ezért, ha a közbeszerzési szerződést annak súlyos megszegése miatt jogszerűen felmondták, az e szerződésszegésért de iure felelős gazdasági szereplő automatikusan felkerül a megbízhatatlan beszállítók listájára?

3) Az első két kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni az uniós jog fent hivatkozott rendelkezéseit (együttesen vagy külön-külön, de az e rendelkezésekre való korlátozás nélkül), hogy a súlyos szerződésszegés miatt jogszerűen felmondott közbeszerzési szerződés teljesítésében részt vevő konzorciumi tagok (a konzorciumot alkotó jogalanyok) igazolhatják a megbízhatóságukat, és így mellőzhető a megbízhatatlan beszállítók listájára való felvételük, többek között a szerződés teljesítésében való részvétel mértéke (értéke), a vezető tag fizetéseképtelensége, az e tag részéről tett intézkedések és az ajánlatkérő szervnek a szerződés nem teljesítéséhez való hozzájárulása alapján?

35. A Vilniaus apygardos administracinis teismas (Litvánia) által 2021. november 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-683/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Értelmezhető-e úgy az „adatkezelő” GDPR (1) 4. cikkének 7. pontjában meghatározott fogalma, hogy

adatkezelőnek kell tekinteni azt a személy is, aki közbeszerzés keretében adatgyűjtő eszközt (mobilalkalmazást) tervez beszerezni, függetlenül attól, hogy nem kötöttek közbeszerzési szerződést, és hogy a létrehozott terméket (mobilalkalmazást) – amelynek beszerzésére közbeszerzési eljárást vettek igénybe – nem ruházták át?

2) Értelmezhető-e úgy az „adatkezelő” GDPR 4. cikkének 7. pontjában meghatározott fogalma, hogy adatkezelőnek kell tekinteni azt az ajánlatkérő szervet is, amely nem szerezte meg a létrehozott informatikai termék feletti tulajdonjogot, és nem vette azt birtokába, de a létrehozott alkalmazás végleges változata linket vagy interfészt tartalmaz a szóban forgó közjogi jogalanyhoz, és/vagy a szóban forgó közjogi jogalany által hivatalosan nem jóváhagyott és nem elismert titoktartási szabályzat e közjogi jogalanyt adatkezelőként jelöli meg?

3) Értelmezhető-e úgy az „adatkezelő” GDPR 4. cikkének 7. pontjában meghatározott fogalma, hogy adatkezelőnek kell tekinteni azt a személyt is, aki nem végzett a GDPR 4. cikkének 2. pontjában meghatározott tényleges adatkezelési műveletet, és/vagy nem adott egyértelmű engedélyt/hozzájárulást ilyen művelet elvégzéséhez? Jelentőséggel bír-e az „adatkezelő” fogalmának értelmezése szempontjából az, hogy a személyes adatok kezeléséhez használt informatikai terméket az ajánlatkérő által megfogalmazott megbízással összhangban állították elő?

4) Amennyiben a tényleges adatkezelési műveletek meghatározása jelentőséggel bír az „adatkezelő” fogalmának értelmezése szempontjából, úgy kell-e értelmezni a személyes adatok „kezelésének” a GDPR 4. cikkének 2. pontja szerinti fogalmát, hogy az kiterjed azokra a helyzetekre is, amelyekben személyes adatok másolatait használták fel informatikai rendszerek mobilalkalmazás beszerzése során történő teszteléséhez?

5) Kizárólag úgy értelmezhető-e a GDPR 4. cikke 7. pontjának és 26. cikke (1) bekezdésének megfelelő közös adatkezelés, hogy az az adatkezelés céljának és eszközeinek meghatározását illetően szándékosan összehangolt cselekvéseket foglal magában, vagy e fogalom úgy is értelmezhető, hogy az olyan helyzetekre is kiterjed, amelyekben nincs egyértelmű „megállapodás” az adatkezelés céljaira és eszközeire nézve, és/vagy a jogalanyok cselekményei nincsenek összehangolva egymással? Jogilag relevanciával bírnak-e a közös adatkezelés fogalmának értelmezése szempontjából a személyesadatkezelési eszköz (informatikai alkalmazás) létrehozásának ahhoz a szakaszához kapcsolódó körülmények, amelyben személyes adatokat kezeltek, valamint az alkalmazás létrehozásának célja? Érthető-e a közös adatkezelők „megállapodása” kizárólag a közös adatkezelésre irányadó feltételek egyértelmű meghatározásaként?

6) Úgy kell-e értelmezni a GDPR 83. cikkének (1) bekezdésében szereplő rendelkezést, amely szerint a „közigazgatási bírságok [...] hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűek legyenek”, hogy az kiterjed az „adatkezelő” felelősségével kapcsolatos esetekre is akkor, amikor valamely informatikai termék létrehozása során a fejlesztő is végez személyesadat-feldolgozási műveleteket, továbbá hogy minden esetben automatikusan maguk után vonják-e az adatkezelő felelősségét az adatfeldolgozó által szabálytalanul végzett személyesadat-feldolgozási műveletek? Úgy kell-e értelmezni ezt a rendelkezést, hogy az az adatkezelő objektív felelősségének eseteire is vonatkozik?

36. Az Østre Landsret (Dánia) által 2021. november 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-689/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: dán

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a [Charta] 7. cikkével összefüggésben értelmezett EUMSZ 20. cikkel az alapügyben szóban forgóhoz hasonló olyan tagállami szabályozás, amelynek alapján e tagállam állampolgárságát a 22. életév betöltésekor főszabály szerint jogszabály erejénél fogva elveszti az olyan, tagállamon kívül született személy, aki soha nem élt e tagállamban, és aki nem is tartózkodott ott olyan körülmények között, amelyek az e tagállamhoz fűződő szoros kötelékre utalnának, így az olyan személyt, aki egyidejűleg nem rendelkezik egy másik tagállam állampolgárságával, megfosztja az uniós polgár jogállásától és az e jogálláshoz kapcsolódó jogaitól, figyelembe véve, hogy az alapügyben szóban forgó

jogi szabályozásból az következik, hogy:

- a) a tagállamhoz fűződő szoros kötelék fennállását különösen az adott tagállamban történő, összesen egy év tartózkodást követően kell vélelmezni,
- b) ha valamely személy a 22. életévének betöltése előtt a tagállam állampolgárságának megőrzésének engedélyezése iránti kérelmet nyújt be, a tagállami állampolgárság megőrzése kevésbé szigorú feltételek mellett is engedélyezhető, és e célból a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak meg kell vizsgálniuk az állampolgárság elvesztésének következményeit, valamint
- c) az érintett személy az elvesztett állampolgárságot a 22. életév betöltését követően kizárólag honosítással szerezheti vissza, amelyhez több feltétel kapcsolódik, köztük az, hogy hosszabb ideig folyamatosan a tagállamban kell tartózkodnia, noha a tartózkodás időtartama e tagállam korábbi állampolgára esetében némileg lerövidíthető?

37. A Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (Belgium) által 2021. november 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-695/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 56. cikk első bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami nemzeti törvényi szabályozás, amely korlátozott és ellenőrzött számú, a tagállam területén letelepedett, engedéllyel rendelkező szerencsejáték-létesítmény üzemeltetője részére mentességet biztosít az ilyen létesítményekre vonatkozó általános reklámtilalom alól, anélkül hogy egyúttal lehetőséget biztosítana arra, hogy a tagállam területén a más tagállamokban letelepedett szerencsejáték-létesítmények üzemeltetői e létesítményekre vonatkozóan ugyanilyen mentességben részesüljenek a reklámtilalom alól?

38. A Conseil d'État (Belgium) által 2021. november 25-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-711/21. és C-712/21. sz. ügyek)²

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 4., 7. és 47. cikkét és a harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkét, [6. cikkének (6) bekezdését] és 13. cikkét a [2018. június 19-i Gnandi ítélet (C-181/16, EU:C:2018:465)] fényében úgy kell-e értelmezni, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelmet elutasító határozatot követően hozott kiutasítási határozat elleni jogorvoslatot elbíráló bíróság a kiutasítási határozat jogszerűségének értékelése során csak a körülményekben bekövetkezett olyan változásokat veheti figyelembe, amelyek jelentősen befolyásolják a helyzet értékelését a fent hivatkozott 5. cikk fényében, és amelyek a nemzetközi védelemre vonatkozó eljárásnak a Conseil du contentieux des étrangers [(külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium)] általi befejezését megelőzően következtek be?

2) A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikkében említett körülményeknek abban az időpontban kell bekövetkezniük, amikor a külföldi tartózkodása jogszerű volt vagy engedélyezték az országban maradását?

² A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

39. A Verwaltungsgericht Cottbus (Németország) által 2021. november 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-723/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) a. Úgy kell-e értelmezni a 2000/60/EK irányelv 7. cikkének (3) bekezdését, hogy a valamely projekt által közvetlenül érintett nyilvánosság minden tagja jogosult bírósági eljárást indítani
 - i. az ivóvíz előállítására használt víztestek minősége romlásának elkerülésére,
 - ii. az ivóvíz előállításához szükséges vízkezelés mértékének csökkentésérevonatkozó kötelezettség megsértése miatt, a harmadik személyeknek a felszín alatti vizek károsításának tilalmával kapcsolatos védelme alapján (lásd: a Bíróság 2020. május 28-i „Ummeln” ítélete, C-535/18, 132. és 133. pont; a Bíróság 2019. október 3-i „Burgenland” ítélete, C-197/18, 40. és 42. pont)?
- b. Az a) kérdésre adott nemleges válasz esetén:

Legalábbis az olyan felperesek, akiket ivóvíz előállításával és vízkezeléssel bíztak meg, jogosultak-e a 2000/60 irányelv 7. cikkének (3) bekezdésében előírt tilalmak és követelmények megsértésére hivatkozni?
- 2) A 2000/60 irányelv 7. cikkének (3) bekezdése – a 4. cikkhez hasonlóan – az ezen irányelv 7. cikke (3) bekezdésének második mondata értelmében vett védőövezeteken kívüli víztestek esetében is tartalmazza-e – a gazdálkodási tervekben és intézkedési programokban előírt hosszabb távú tervezésre vonatkozó feladat mellett – azt a kötelezettséget, hogy meg kell tagadni a károsítás tilalmába ütköző konkrét projektek engedélyezését (lásd: a Bíróság 2020. május 28-i „Ummeln” ítélete, C-535/18, 75. pont)?
- 3) Abból kiindulva, hogy a 2000/60 irányelv 7. cikkének (3) bekezdése – a 4. cikkre vonatkozó V. melléklettel ellentétben – nem határoz meg saját referenciaértékeket a károsítás tilalmának vizsgálatára:
 - a. Milyen feltételek mellett kell úgy tekinteni, hogy a víztest állapotának romlása és ennek következtében az ivóvíz előállításához szükséges vízkezelés mértékének növekedése következik be?
 - b. A vízkezelés mértékének növekedésére és ezáltal a 2000/60 irányelv 7. cikkének (3) bekezdésében előírt károsítási tilalomra vonatkozó referenciapontnak tekinthetők-e az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló, 1998. november 3-i 98/93/EK irányelv I. mellékletében szereplő határértékek, amire a 2000/60 irányelv 7. cikke (2) bekezdésének második félmondata utal?
 - c. A b) kérdésre adott igenlő válasz esetén:

Fennállhat-e a 2000/60 irányelv 7. cikkének (3) bekezdésében előírt károsítási tilalom megsértése, ha az egyetlen releváns érték esetében nem az I. melléklet A. vagy B. része szerinti határértékről, hanem az I. melléklet C. része szerinti úgynevezett indikátor paraméterről van szó?
- 4) Mikor kell feltételezni a 2000/60 irányelv 7. cikkének (3) bekezdésében előírt ivóvízjogi károsítási tilalom megsértését (a 2000/60 irányelv 4. cikke szerinti károsítási tilalomra vonatkozó kritériumot érintően lásd: a Bíróság 2020. május 28-i „Ummeln” ítélete, C-535/18, 119. pont; korábban: a Bíróság 2015. július 1-jei „A Weser kimélyítése” ítélete, C-461/13, 52. pont)?
 - a. Bármilyen állapotromlás elégséges a jogsértés vélelmezéséhez,vagy
 - b. valószínűsíthetőnek kell lennie, hogy a szulfátra vonatkozó 250 mg/l indikátor paraméter nem teljesül,vagy
 - c. az 98/83 irányelv 8. cikkének (6) bekezdése értelmében vett javító intézkedéseknek kell fenyegetniük, amelyek növelik az ivóvíz előállításához szükséges vízkezelést érintő ráfordítások mértékét?
- 5) Tartalmaz-e a 2000/60 irányelv 7. cikkének (3) bekezdése az anyagi vizsgálati kritérium mellett a

hatósági engedélyezési eljárásra vonatkozó követelményeket is, vagyis az Európai Unió Bíróságának a 2000/60 irányelv 4. cikkére vonatkozó ítélkezési gyakorlata alkalmazható-e a vizsgálatnak a 2000/60 irányelv 7. cikkének (3) bekezdése szerinti terjedelmére (lásd: az Európai Unió Bíróságának 2020. május 28-i ítélete, C-535/18 – az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés)?

6) A projektgazdának a 2000/60 irányelv 7. cikke (3) bekezdése esetleges sérelmének szakértői vizsgálatát is el kell-e végeznie már akkor, amikor a projekt alkalmas a 2000/60 irányelv 7. cikkének (3) bekezdésében előírt követelmények megsértésére?

7) E tekintetben is abból kell-e kiindulni, hogy a vizsgálatnak a vízjogi határozat meghozatalának időpontjában teljesítettnek kell lennie, és következőképpen a bírósági eljárás során utólagosan elvégzett vizsgálat nem orvosolhatja a vízjogi engedély jogellenességét (lásd: a Bíróság 2020. május 28-i „Ummeln” ítélete, C-535/18, 76., 80. és azt követő pontok)?

8) Mellőzhető-e a 2000/60 irányelv 7. cikkének (3) bekezdésében előírt követelmények és tilalmak az engedélyezés keretében végzett mérlegelés során a projekt által követett cél érdekében például akkor, ha a vízkezelést érintő ráfordítások mértéke csekély, vagy a projekt célja különösen fontos?

9) Alkalmazható-e a 2000/60 irányelv 4. cikkének (7) bekezdése ezen irányelv 7. cikkének (3) bekezdésére?

10) Milyen, a 2000/60 irányelv 4. cikkén túlmutató kötelezettségek vezethetők le ezen irányelv 7. cikkének (2) bekezdéséből azzal a következménnyel, hogy azokat figyelembe kell venni a projekt engedélyezési eljárása során?

40. A Cour de cassation du Grand-Duché de Luxembourg (Luxemburg) által 2021. december 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-731/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Ellentétesek-e az uniós joggal, különösen az Európai Unió működéséről szóló szerződés 18., 45. és 48. cikkével, és a munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról szóló, 2011. április 5-i 492/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének (2) bekezdésével valamely tagállami jog azon rendelkezései, mint például a Code luxembourgeois de la sécurité sociale (szociális biztonságról szóló luxemburgi törvénykönyv) 195. cikke, valamint a 2004. július 9-i loi modifiée relative aux effets légaux de certains partenariats (az egyes élettársi kapcsolatok joghatásairól szóló módosított törvény) 3., 4. és 4–1. cikke, amelyek a származási tagállamban érvényesen létesített és bejegyzett élettársi kapcsolatban a túlélő élettárs részére biztosított, az elhunyt élettárs által a fogadó tagállamban végzett szakmai tevékenységen alapuló túlélő hozzátartozói nyugdíj megállapítását attól a feltételtől teszi függővé, hogy az élettársi kapcsolatot az említett állam által vezetett nyilvántartásba annak ellenőrzése érdekében bejegyzik, hogy teljesítették-e az e tagállam jogszabályai által az élettársi kapcsolat elismeréséhez és ahhoz előírt tartalmi feltételeket, hogy arra harmadik személyekkel szemben hivatkozni lehessen, míg a fogadó tagállamban létesített élettársi kapcsolatban a túlélő élettárs részére biztosított túlélő hozzátartozói nyugdíj megállapítása egyedül attól a feltételtől függ, hogy az élettársi kapcsolatot ott érvényesen létesítették és bejegyezték?

40. A Landesgericht Salzburg (Ausztria) által 2021. december 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-751/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Akkor is fennáll-e az utasok jogairól szóló rendelet 4. cikke és 2. cikkének j) pontja értelmében vett megtagadott szállítás/visszautasított beszállás, ha az utasoknak az érintett légi járatra történő beszállását nemcsak a beszállókapunál (indulási kapunál), hanem már az utasfelvételi pultnál visszautasítják, és ennél fogva az utasok egyáltalán nem jutnak el a beszállókapuhoz (indulási kapuhoz)?

2) Elegendő-e az utasok jogairól szóló rendelet 3. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti feltételek teljesüléséhez, hogy az utas (a beszállókártya szerint) 6 óra 20 perces indulási időpont, 5 óra 50 perces beszállás és 6 óra 5 perces kapuzárás esetén közvetlenül a repülőtérrre 5 óra 14 perckor taxival történő megérkezést követően (tehát 5 óra 16 perc körül) jelentkezik az alperes utasfelvételi pultjánál? Különös tekintettel arra a körülményre is, hogy az alperes az indulás napján 3 óra 14 perckor arról tájékoztatta az utast, hogy a járat zsúfolt, és a kézipoggyászt fel kell adni az utasfelvételi pultnál. Figyelemmel továbbá az alperes azon tájékoztatására is, hogy a hamburgi utasfelvételi pult az indulás előtt 2 órával nyit, és az indulás előtt 40 perccel zár.

3) Az utasok jogairól szóló rendelet 4. cikke és 2. cikkének j) pontja értelmében vett visszautasított beszállásnak/megtagadott szállításnak minősül-e az, ha a felperest és családját 5 óra 16 perckor egyenesen a hamburgi repülőtér zsúfolt poggyászfeladó automatáihoz irányítják az alperes utasfelvételi pultjától a poggyász feladása céljából, az automaták az alperes vagy a repülőtér alkalmazottainak segítségével ellenére sem működnek megfelelően, a felperest és családját ezt követően más poggyászfeladó automatákhoz küldik, amelyeknél megint meghiúsul a feladás, majd 5 óra 40 perckor működik egy automata, felismeri a poggyászt, 5 óra 41 perckor azonban visszautasítja a feladást, és a felperest ismét az alperes utasfelvételi pultjához irányítja, ahol aztán közlik vele, hogy lekéste a járatot?

4) A felperes és így egyúttal az utastársai általi közrehatásnak minősül-e az, hogy a poggyász automatizált feladása során felmerült nehézségekre tekintettel egyszerűen követték az alkalmazottak és az automaták utasításait, és eközben nem vették észre, hogy letelt a feladásra rendelkezésre álló idő, és nincs idejük az indulási kapuhoz érni? Felróható-e a felperesnek és utastársainak, hogy nem gondoltak idejében arra, hogy a feladás során felmerült nehézségekre tekintettel kérjék, hogy a poggyászt később küldjék utánuk? Észszerűen elvárható lett volna-e a turistacsoporttól, hogy szétváljanak, és valakit, tehát például a felperest hátrahagyják a poggyással, hogy a többiek az indulási kapuhoz érjenek? Különös tekintettel arra a körülményre, hogy a felperes lányát térdműtétjét követően mankó, a felperes anyósát pedig kora és artrózisa korlátozta a mozgásban.

5) Az első három kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni az utasok jogairól szóló rendelet 2. cikkének j) pontját, hogy abban az esetben, amikor az utasok az indulás előtt körülbelül egy órával beállnak a poggyászfeladó automata utasfelvételi pultja előtti sorba, azonban a légitársaságnál felmerülő szervezési hiányosságok (például a nyitva lévő utasfelvételi pultok nem megfelelő száma, munkaerőhiány, az utasok hangosbemondó rendszeren keresztül történő tájékoztatásának hiánya) miatt és/vagy a repülőtér oldaláról felmerülő zavarok (a poggyászfeladó automaták meghibásodása) miatt csak olyan időpontban (az utasfelvételi pult zárásakor) kerülnek sorra az utasfelvételi pultnál, amikor az utasok ennél fogva már nem szállíthatók, az utasok jogairól szóló rendelet 2. cikkének j) pontja értelmében vett visszautasított beszállásról van szó?

42. A Cour de cassation (Franciaország) által 2021. december 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-753/21. és C-754/21. sz. ügyek)³

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a módosított 1210/2003/EK rendelet 4. cikkének (2), (3) és (4) bekezdését, valamint 6. cikkét, hogy:

— a befagyasztott pénzeszközök és gazdasági erőforrások az Iraki Fejlesztési Alap utódjaként létrehozott rendszer számára történő átutalásról szóló határozatig továbbra is a Száddám Husszein volt elnök rendszerével kapcsolatban álló, a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztása által érintett természetes és jogi személyek, szervek vagy szervezetek tulajdonában maradnak?

— vagy ezek a befagyasztott pénzeszközök a Száddám Husszein volt elnök rendszerével kapcsolatban álló, a pénzeszközök és gazdasági erőforrások befagyasztása által érintett természetes és jogi személyeknek, szerveknek vagy szervezeteknek a III. és IV. mellékletbe történő felvételéről szóló

³ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

rendelet hatálybalépésétől kezdődően az Iraki Fejlesztési Alap utódjaként létrehozott rendszer tulajdonában állnak?

2) Amennyiben az 1. kérdést úgy kell megválaszolni, hogy a pénzeszközök és gazdasági erőforrások az Iraki Fejlesztési Alap utódjaként létrehozott rendszer tulajdonában állnak, akkor úgy kell-e értelmezni a módosított 1210/2003/EK rendelet 4. cikkének (2), (3) és (4) bekezdését, valamint 6. cikkét, hogy azokkal ellentétes, ha a befagyasztott vagy non az illetékes nemzeti hatóság előzetes engedélye nélkül a követelés vagy nonból történő kielégítésére feljogosító hatással nem rendelkező olyan intézkedést foganatosítanak, mint a polgári végrehajtási eljárásról szóló francia törvénykönyv által előírt követelés biztosítása vagy zárlat? Vagy úgy kell-e értelmezni ezeket a rendelkezéseket, hogy azok csak a befagyasztott pénzeszközök felszabadításakor követelik meg e nemzeti hatóság engedélyét?

43. Az Administratīvā rajona tiesa (Lettország) által 2021. december 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-769/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lett

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Összeegyeztethető-e a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 18. cikkének (1) bekezdésében meghatározott közbeszerzési alapelvekkel és különösen a tagállamok azon kötelezettségével, hogy a gazdasági szereplőket egyenlő és hátrányos megkülönböztetés nélküli bánásmódban részesítsék, valamint az arányosság elvével az olyan nemzeti szabályozás, amely az ajánlatkérő szervvel szemben a közbeszerzési eljárás megszüntetésére vonatkozó kógens kötelezettséget írja elő, amennyiben bebizonyosodik, hogy az eredetileg nyertesnek nyilvánított ajánlattevő, aki elutasította a közbeszerzési szerződésnek az ajánlatkérő szervvel való megkötését, ugyanazon piaci szereplőnek tekintendő, mint a következő ajánlattevő, aki az ajánlatkérő szerv szükségleteinek és követelményeinek megfelelő ajánlatot nyújtott be?

44. A Lietuvos vyriausioji administracinis teismas (Litvánia) által 2021. december 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-772/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EKB/2010/14 határozat 6. cikkének (2) bekezdését, hogy az euróbankjegyek automatikus forgalomképességi vizsgálatát végző pénzforgalmazóknak/pénzfeldolgozóknak be kell tartaniuk az e rendelkezésben említett minimum-előírásokat?

2) Amennyiben az EKB/2010/14 határozat 6. cikke (2) bekezdésének megfelelően az abban említett minimum-előírásokat (a pénzforgalmazókra/pénzfeldolgozókra nem,) kizárólag a bankjegyvizsgálógépgyártókra kell alkalmazni, úgy kell-e értelmezni az EKB/2010/14 határozat 3. cikkének (5) bekezdésével összefüggésben értelmezett 6. cikkének (2) bekezdését, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti rendelkezés, amelynek értelmében a pénzforgalmazókra/pénzfeldolgozókra vonatkozik az említett minimum-előírások betartására vonatkozó kötelezettség?

3) Összeegyeztethetőek-e a jogbiztonság elvével és az EUMSZ 297. cikk (2) bekezdésével az euróbankjegyek bankjegyvizsgáló gép általi automatikus forgalomképességi vizsgálatára vonatkozó minimum-előírások, tekintettel arra, hogy azok közzé vannak téve az EKB honlapján, és azok kötelezőek-e a pénzforgalmazókra/pénzfeldolgozókra nézve, valamint hivatkozhatók-e velük kapcsolatban?

4) Ellentétes-e a jogbiztonság elvével és az EUMSZ 297. cikk (2) bekezdésével, és ennél fogva érvénytelen-e az EKB/2010/14 határozat 6. cikkének (2) bekezdése annyiban, amennyiben akként rendelkezik, hogy az euróbankjegyek automatikus forgalomképességi vizsgálatára vonatkozó minimum-előírásokat közzéteszik az EKB honlapján és időnként módosítják azokat?

10. A Bundesfinanzhof (Németország) által 2021. augusztus 20-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-516/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A tartósan beépített berendezések és gépek bérbeadásának a 2006/112/EK irányelv 135. cikke (2) bekezdésének c) pontja szerinti adókötelezettsége

- kizárólag a tartósan beépített berendezések és gépek elszigetelt (önálló) bérbeadására terjed-e ki, vagy
- a tartósan beépített berendezések és gépek olyan bérbeadására (haszonbérbe adására) is, amely valamely épület ugyanazon felek közötti, ezen irányelv 135. cikke (1) bekezdésének l) pontja alapján adómentes haszonbérbe adása alapján (és ahhoz képest járulékos szolgáltatásként)?

11. A Naczelny Sąd Administracyjny (Lengyelország) által 2021. szeptember 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-612/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv rendelkezéseit, különösen ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdését, 9. cikkének (1) bekezdését és 13. cikkének (1) bekezdését, hogy a település (hatóság) héa-alanyként jár el, amikor a megújuló energiaforrások arányának növelésére irányuló projektet valósít meg oly módon, hogy ingatlantulajdonosokkal kötött polgári jogi szerződés alapján kötelezettséget vállal arra, hogy ezeken az ingatlanokon megújulóenergia-rendszereket épít ki és telepít, valamint meghatározott idő elteltét követően e rendszerek tulajdonjogát átruházza az ingatlantulajdonosokra?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: bele kell-e számítani az ezen irányelv 73. cikke szerinti adóalapba azt a támogatást, amelyet a település (hatóság) uniós forrásokból a megújuló energiaforrásokra vonatkozó projektek megvalósítására kapott?

12. A Naczelny Sąd Administracyjny (Lengyelország) által 2021. október 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-616/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv rendelkezéseit, különösen ezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdését, 9. cikkének (1) bekezdését és 13. cikkének (1) bekezdését, hogy a települést (hatóságot) héa-alanyként kell tekinteni e település területén fekvő, olyan lakosok tulajdonában lévő ingatlanok azbesztmentesítésére irányuló program megvalósítása tekintetében, akiket e tekintetben semmilyen költség nem terhel? Vagy az ilyen tevékenység a település hatóságként végzett, a lakosság élete és egészsége, valamint a környezet védelmével kapcsolatos feladatok ellátására irányuló tevékenységének minősül-e, amely tekintetében a település nem minősül héa-alanyként?

13. A Finanzgericht Bremen (Németország) által 2021. október 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-635/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletének módosításáról szóló, 2016. október 6-i (EU) 2016/1821 bizottsági végrehajtási rendelettel módosított, a vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló, 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet I. mellékletében szereplő Kombinált Nomenklatúrát, hogy a jelen ügyben szereplőhöz hasonló és a végzésben részletesen bemutatott úgynevezett Air Loungereket a 9401 8000 vámtarifaszám alá kell besorolni?

14. A Tribunalul Cluj (Románia) által 2021. október 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-640/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Alkalmazható-e a 952/2013 rendelet 173. vagy 174. cikke abban az esetben, ha az áru címzettje az eredeti vámáru-nyilatkozatban megjelölt mennyiséghez képest többletnek minősülő mennyiségi különbséget állapít meg?

2) Mennyiségi, minőségi vagy mindkét szempontból eltérő árukra vonatkozik-e az [említett] rendelet 173. cikke szerinti, „a vámáru-nyilatkozat az eredeti áruktól eltérő árukra vonatkozzon” kifejezés?

3) A vámáru-nyilatkozatban megjelölt árumennyiséghez viszonyítva többletnek minősülő mennyiségi különbség megállapítása esetén rendelkezésére áll-e az áruk címzettjének a [fent említett] rendelet értelmében olyan eljárásjogi jogorvoslat, amely lehetővé teszi számára a hibák közigazgatási vagy büntetőjogi szankciók alkalmazása nélküli kijavítását?

15. A Vrhovno sodišče Republike Slovenije (Szlovénia) által 2021. november 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-664/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: szlovén

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes e a héairányelv rendelkezéseivel, és különösen az 131. cikkel és az 138. cikk (1) bekezdésével, valamint az uniós jog elveivel, különösen az adósemlegesség, a tényleges érvényesülés és az arányosság elvével az olyan nemzeti szabályozás, amely már az elsőfokú közigazgatási eljárás során, és konkrétan már az adómegállapító határozat meghozatalát megelőzően kibocsátott jegyzőkönyvvel kapcsolatban benyújtott észrevételek keretében megtiltja a héairányelv 138. cikkének (1) bekezdésében foglalt anyagi jogi követelmények teljesülésének igazolására irányuló új bizonyítékok benyújtását és felvételét?

15. A Tribunal Judicial da Comarca do Porto – Juízo Central Cível da Póvoa de Varzim (Portugália) által 2021. november 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-669/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A spanyol héarendelet jóváhagyásáról szóló, 1992. december 29-i 1624. sz. királyi rendelet 31. cikkének (1) és (4) bekezdése, valamint a 2008. február 12-i 2008/9/EK irányelv 15. cikkének (1) bekezdése annak elrendelésével, hogy – az első jogszabály esetében – az adó területi hatályán kívül, de a Közösségben [az Európai Unióban] letelepedett vállalkozások vagy egyéni vállalkozók tekintetében a héavisszatérítés iránti kérelem benyújtásának határideje minden naptári negyedév vagy minden naptári év végét követő

napon kezdődik, és az azon naptári évet követő szeptember 30-án végződik, amelyben az az adó, amelyre a kérelem vonatkozik, felszámításra került, illetve – a második jogszabály esetében – a visszatérítés iránti kérelmet legkésőbb a visszatérítési időszakot követő naptári év szeptember 30-ig kell benyújtani a letelepedés helye szerinti tagállamnak, sérti-e az adósemlegesség elvét (a versenysemlegességre és az egyenlőségnek a hátrányos megkülönböztetés tilalma szempontjából értelmezett elvére kiható következményekkel), amely a 2008. február 12-i 2008/8/EK tanácsi irányelvvel módosított, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (4), (5) és (7) preambulumbekzdéséből, valamint 160., 170. és 171. cikkéből, illetve az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikkének (1) bekezdésében kinyilvánított alapjogból következik.

16. A Finanzgericht Köln (Németország) által 2021. november 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-670/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdését, az EUMSZ 64. és EUMSZ 65. cikket, hogy azokkal ellentétes az öröklési illeték beszedésére vonatkozó olyan tagállami szabályozás, amely az öröklési illeték kiszámítása céljából előírja, hogy a magánvagyonhoz tartozó, harmadik országban (a jelen ügyben Kanadában) található és lakás céljára bérbe adott beépített ingatlant a teljes értékén, míg a magánvagyonhoz tartozó, belföldön, az Európai Unió valamely tagállamában vagy az Európai Gazdasági Térség valamely államában található és lakás céljára bérbe adott ingatlant csupán az értékének 90 %-áig veszik figyelembe az öröklési illeték kiszámítása során?

17. A Vredegerecht te Antwerpen (Belgium) által 2021. november 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-677/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a 2006/112/EK irányelv 14. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 2. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy az energia szabálytalan vételezése termékértékesítésnek, vagyis olyan birtokba vehető dolog átengedésének minősül, amely tulajdonosként való rendelkezésre jogosít fel?

Az e kérdésre adott nemleges válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a 2006/112/EK irányelv 14. cikke (2) bekezdésének a) pontját, hogy az energia szabálytalan vételezése termékértékesítésnek minősül, vagyis az termékre vonatkozó tulajdon átruházása hatóság által vagy nevében vagy törvény értelmében történő kisajátítás útján, ellentételezés fejében?

Úgy kell-e értelmezni a 2006/112/EK irányelv 9. cikkének (1) bekezdését, hogy amennyiben a Fluvius Antwerpen a szabálytalanul vételezett energia után ellentételezésre jogosult, akkor adóalanyának kell tekinteni, mivel a szabálytalan vételezés a Fluvius Antwerpen „gazdasági tevékenységének”, vagyis materiális javak tartós bevétel elérése érdekében történő hasznosításának a következménye?

Amennyiben a 2006/112/EK irányelv 9. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az energia szabálytalan vételezése gazdasági tevékenységnek minősül, úgy kell-e értelmezni a 2006/112/EK irányelv 13. cikke (1) bekezdésének első albekezdését, hogy a Fluvius Antwerpen hatóságnak minősül, és ha igen, úgy kell-e értelmezni a 13. cikk (1) bekezdésének első albekezdését, hogy az energia szabálytalan vételezése a Fluvius Antwerpen olyan tevékenységének eredménye, amelynek mértéke nem elhanyagolható?

6. A Tribunalul Bihor (Románia) által 2021. október 18-án és 2021. október 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek (C-642/21.- C-645/21. sz. ügyek)⁴

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 9. cikkének (1) bekezdésében szereplő rendelkezéseket, amelyek biztosítják, hogy a bírósági eljárás „minden olyan személy számára [hozzáférhető legyen], akik úgy érzik, hogy az egyenlő bánásmód elve alkalmazásának elmulasztása miatt őket sérelem érte”, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének első bekezdésében szereplő rendelkezéseket, amelyek értelmében mindenkinek joga van „a hatékony jogorvoslathoz, [és] hogy ügyét tisztességesen tárgyalják”, hogy azokkal ellentétes a Legea dialogului social nr. 62/2011 (a szociális partnerek közötti párbeszédéről szóló 62/2011. sz. román törvény) 211. cikkének c) pontjában szereplőhöz hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a kártérítési kereset előterjesztésére rendelkezésre álló hároméves határidő „a kár bekövetkezésének napján” kezdődik függetlenül attól, hogy a felpereseknek tudomása volt-e a kár bekövetkezéséről (és annak mértékéről)?

2) Úgy kell-e értelmezni a [2000/78] irányelv 2. cikke (1) és (2) bekezdésének rendelkezéseit, valamint 3. cikke (1) bekezdése c) pontjának utolsó fordulatát, hogy azokkal ellentétes a Legea-cadru nr. 330, din 5 noiembrie 2009, privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice (a közpénzekből fizetett személyi állomány egységes díjazásáról szóló, 2009. november 5-i 330. sz. román kerettörvény) 1. cikkének (2) bekezdésében szereplő – az Înalta Curte de Casație și Justiție (legfőbb semmítő- és ítélszék, Románia) által a törvényességi jogorvoslatban meghozott 7/2019. sz. (a Monitorul Oficial al României [Románia hivatalos lapja] 2019. május 6-i 343. számában közzétett) ítéletben értelmezett – rendelkezéshez hasonló rendelkezés olyan körülmények között, amelyekben a felperesek jogszabály alapján nem kérhették a bírói karba való belépéskor történő besorolásuknak megfelelő illetmény emelését azt követően, hogy hatályba lépett a 330/2009. [sz.] törvény – olyan jogalkotási aktus, amely kifejezetten előírta, hogy a díjazás jelenleg és a jövőben is kizárólag az [említett] törvényben rögzített díjazásnak felel meg –, következésképpen a munkatársaikhoz képest többek között az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés érte őket a díjazást illetően, ami valójában azt jelenti, hogy 2019. decemberben/2020. januárban kizárólag a 2010. január előtt hivatalba lépő idősebb bírák (akikre 2006 és 2009 között hozott olyan ítéletek vonatkoztak, amelyek rendelkező részét [az Înalta Curte de Casație și Justiție {legfőbb semmítő- és ítélszék}] a 7/2009. sz. ítélete révén 2019-ben értelmezte) részesültek a 2010 és 2015 közötti időszakra vonatkozóan (a jelen eljárás tárgyát képező peres eljárás révén igényelthez hasonló) visszamenőleges díjazásban, noha az említett időszakban a felperesek is bírói feladatkört láttak el, és ugyanazt a munkát, azonos feltételekkel és azonos intézménynél végezték?

3) Úgy kell-e értelmezni a [2000/78] irányelv rendelkezéseit, hogy azokkal kizárólag akkor ellentétes a hátrányos megkülönböztetés, ha az az említett irányelv 1. cikkében felsorolt szempontok valamelyikén alapul, vagy ellenkezőleg, e rendelkezésekkel – amelyek adott esetben kiegészülnek az uniós jog más rendelkezéseivel – általánosságban ellentétes az, ha valamely munkavállalót a díjazás tekintetében egy másik alkalmazottól eltérő bánásmódban részesítenek, amennyiben azonos munkáltató számára azonos időszakban és azonos feltételek mellett, ugyanazt a munkát végzi?

⁴ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

7. A Bundesarbeitsgericht (Németország) által 2021. november 8-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-667/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2016/679 rendelet (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) 9. cikke (2) bekezdésének h) pontját, hogy az egészségbiztosítási pénztár egészségügyi szolgálata nem kezelheti saját munkavállalójának az e munkavállaló munkavégzési képessége felmérésének feltételét képező egészségügyi adatait?
- 2) Ha a Bíróság nemleges választ ad az első kérdésre azzal a következménnyel, hogy az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke (2) bekezdésének h) pontja alapján kivétel állhat fenn az egészségügyi adatok kezelésének az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkének (1) bekezdésében előírt tilalma alól: a jelen ügyben szereplőhöz hasonló helyzetben az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkének (3) bekezdésében foglalt követelményeken túlmenően további adatvédelmi előírásoknak is meg kell-e felelni, és adott esetben melyeknek?
- 3) Ha a Bíróság nemleges választ ad az első kérdésre azzal a következménnyel, hogy az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke (2) bekezdésének h) pontja alapján kivétel állhat fenn az egészségügyi adatok kezelésének az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkének (1) bekezdésében előírt tilalma alól: a jelen ügyben szereplőhöz hasonló helyzetben legalább az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében felsorolt feltételek egyikének is teljesülnie kell-e ahhoz, hogy az egészségügyi adatok kezelése megengedett, illetve jogszerű legyen?
- 4) Különös, illetve általános megelőzési jelleggel bír-e az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének (1) bekezdése, és figyelembe kell-e venni ezt az adatkezelő, illetve adatfeldolgozó terhére a megtérítendő nem vagyoni kár mértékének az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének (1) bekezdése alapján történő megállapítása során?
- 5) Jelentőséggel bír-e a megtérítendő nem vagyoni kár mértékének az általános adatvédelmi rendelet 82. cikkének (1) bekezdése alapján történő megállapítása során az adatkezelő, illetve adatfeldolgozó vétkességének mértéke? Figyelembe vehető-e különösen az adatkezelő, illetve adatfeldolgozó javára vétkességének hiánya vagy kis mértéke?

Polgári ügyszak

15. A Sąd Okregowy Warszawa-Praga w Warszawie (Lengyelország) által 2021. szeptember 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-582/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (3) bekezdését és 19. cikkének (1) bekezdését az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatából következő egyenértékűség elvére figyelemmel, hogy az Európai Unió Bíróságának az EUMSZ 267. cikk első bekezdése alapján az uniós jog értelmezése tárgyában hozott határozata a korábbi jogerős határozattal befejezett polgári peres eljárás tekintetében a perújítás jogalapját képezi, amennyiben az olyan nemzeti jogi rendelkezés, mint a polgári perrendtartás 4011. cikke, lehetővé teszi a perújítást egy olyan rendelkezés alapján hozott jogerős határozat esetében, amelyet a Trybunał Konstytucyjny (alkotmánybíróság, Lengyelország) ítéletével magasabb szintű jogi aktussal összeegyeztethetetlennek minősített?
- 2) Szükségessé teszi-e a nemzeti jog uniós joggal összhangban álló értelmezésének az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikkének (3) bekezdéséből és az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatából következő elve a polgári perrendtartás 401. cikkének 2. pontjához hasonló nemzeti rendelkezés oly módon történő kiterjesztő értelmezését, hogy az abban meghatározott jogalap azon jogerős mulasztási ítélet elleni perújításra is vonatkozzon, amelyben a bíróság kizárólag a váltó formális érvényességének vizsgálatára szorítkozva – a Bíróság Profit Credit ítéletéből (C-176/17) következő kötelezettségek megsértésével – elmulasztotta a fogyasztó és a hitelező között létrejött szerződés tisztességtelen szerződési feltételek tekintetében történő vizsgálatát?

16. A Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Lengyelország) által 2021. szeptember 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-618/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a károsult, aki gépjármű-felelősségbiztosítás alapján közvetlen keresettel él a járművében keletkezett kár megtérítése iránt azon biztosítóval szemben, amelynél a felelős személy felelősségbiztosítással rendelkezik, a biztosítótól kizárólag a vagyonában bekövetkezett tényleges és konkrét értékcsökkenésnek, vagyis a gépjármű balesetet megelőző állapota és a sérült gépjármű közötti értékkülönbségnek megfelelő, a gépjármű javításának már ténylegesen viselt, indokolt költségével, valamint egyéb, a balesetből eredő, már ténylegesen viselt, indokolt költségekkel növelt összegű kártérítést kaphat, míg abban az esetben, ha a kártérítést közvetlenül a felelős személytől kérné, saját választása szerint kártérítés helyett a gépjármű balesetet megelőző állapotnak megfelelő helyreállítását is kérhetné tőle (a felelős személy által személyesen végzett vagy általa fizetett javítóműhelyben történő javítást)?

2) Az előző kérdésre adott igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a károsult, aki gépjármű-felelősségbiztosítás alapján közvetlen keresettel él a járművében keletkezett kár megtérítése iránt azon biztosítóval szemben, amelynél a felelős személy felelősségbiztosítással rendelkezik, a biztosítótól a vagyonában bekövetkezett tényleges és konkrét értékcsökkenésnek, vagyis a gépjármű balesetet megelőző állapota és a sérült gépjármű közötti értékkülönbségnek megfelelő, a gépjármű javításának már ténylegesen viselt, indokolt költségével, valamint egyéb, a balesetből eredő, már ténylegesen viselt, indokolt költségekkel növelt összegű kártérítés helyett kizárólag a gépjármű balesetet megelőző állapotnak megfelelő helyreállításának költségeivel egyenlő összeget kaphatja meg, míg abban az esetben, ha a kár megtérítését közvetlenül a felelős személytől kérné, saját választása szerint kártérítés helyett a gépjármű balesetet megelőző állapotának megfelelő helyreállítását is kérhetné tőle (nem csak pénzeszközök e célból történő rendelkezésre bocsátását)?

3) Az 1. kérdésre adott igenlő és a 2. kérdésre adott nemleges válasz esetén úgy kell-e értelmezni a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a biztosító, amelytől sérült gépjármű tulajdonosa a gépjármű-felelősségbiztosítás alapján azon feltételezett költségek megfizetését kérte, amelyeket nem viselt, azonban viselnie kellett volna, ha a gépjármű balesetet megelőző állapotnak megfelelő helyreállítása mellett döntött volna,

a) e kifizetést attól teheti függővé, hogy a károsult igazolja, hogy ténylegesen szándékában áll a gépjárművet meghatározott módon, meghatározott szerelőnél, meghatározott alkatrész- és szolgáltatási áron megjavíttatni, és e javítás céljából a pénzeszközöket közvetlenül e szerelőnek (adott esetben a javításhoz szükséges alkatrészek eladójának) kifizetni azzal, hogy visszakövetelheti az összeget, amennyiben a cél, amelyre e pénzeszközöket kifizették, nem valósul meg, és ha nem,

b) e kifizetést a fogyasztó azon kötelezettségvállalásától teheti függővé, hogy a megállapodás szerinti határidőn belül igazolja, hogy a kifizetett pénzeszközöket a gépjármű javítására vagy azoknak a biztosítók részére történő visszafizetésére használta fel, és ha nem,

c) e pénzeszközöknek a kifizetés céljának (felhasználásuk módjának) megjelölésével történő kifizetését, valamint az ahhoz szükséges időtartam leteltét követően, hogy a károsult megjavíttathassa a gépjárművet, kérheti a károsulttól, hogy igazolja, hogy ezen pénzeszközöket a javításra költötte el, vagy kérheti azok visszafizetését – annak érdekében, hogy kizárják annak lehetőségét, hogy a

károsult a kár révén gazdagodjon?

4) Az 1. kérdésre adott igenlő és a 2. kérdésre adott nemleges válasz esetén úgy kell-e értelmezni a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkét, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a károsult, aki már nem tulajdonosa a sérült gépjárműnek, mivel eladta azt, és cserébe pénzt kapott, ami miatt már nem tudja a gépjárművet megjavíttatni, és emiatt attól a biztosítótól, amelynél a felelős személy felelősségbiztosítással rendelkezik, nem követelheti a javítás költségeinek megfizetését, amely ahhoz lenne szükséges, hogy a sérült gépjárművet a balesetet megelőző állapotnak megfelelően állítsák helyre, keresetével a biztosítótól kizárólag a vagyonában bekövetkezett tényleges és konkrét értékcsökkenésnek, vagyis a gépjármű balesetet megelőző állapotának megfelelő érték és a gépjármű eladásából befolyt, a gépjármű javításának már ténylegesen viselt, indokolt költségével, valamint egyéb, a balesetből eredő, már ténylegesen viselt, indokolt költségekkel növelt összeg közötti különbségnek megfelelő összegű kártérítést követelhet?

17. A Sąd Okręgowy w Warszawie (Lengyelország) által 2021. október 11-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-628/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 8. cikkének (1) bekezdését, hogy az a szellemi tulajdonjogok védelmét célzó olyan intézkedésre vonatkozik, amely kizárólag abban az esetben áll rendelkezésre, amikor ezen vagy más eljárás során megállapítják, hogy a jogosult szellemi tulajdonjoggal rendelkezik?

– Ha az 1) kérdésre nemleges választ kell adni:

2) Úgy kell-e értelmezni a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 8. cikkének (1) bekezdését, hogy elegendő valószínűsíteni, hogy ez az intézkedés fennálló szellemi tulajdonjogra vonatkozik, és nem kell e körülményt bizonyítani, különösen abban az esetben, ha az áruk vagy szolgáltatások eredetéről és terjesztési hálózatairól való tájékoztatást a szellemi tulajdonjogok megsértésén alapuló kártérítési igények érvényesítését megelőzően kérik?

18. A Juzgado de Primera Instancia e Instrucción no 2 de Granadilla de Abona (Spanyolország) által 2021. október 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-632/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell tekinteni, hogy a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 1980. évi Római Egyezmény és a szerződéses kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 593/2008 rendelet alkalmazandó azokra a szerződésekre, amelyekben mindkét szerződő fél az Egyesült Királyság állampolgára?

Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

2) Úgy kell-e értelmezni az 593/2008 rendeletet, hogy a hatálybalépése előtt kötött szerződésekre is alkalmazandó az említett rendelet 24. cikkének megfelelően? Nemleges válasz esetén, az ingatlanok időben megosztott, klubtagsági pontokon alapuló használati jogára vonatkozó szerződést abban az esetben is az 1980. évi Római Egyezmény 4. cikkének (3) bekezdése vagy 5. cikke hatálya alá tartozónak kell tekinteni, ha a fogyasztó az a személy, aki a szokásos tartózkodási helyétől eltérő állam jogát választja alkalmazandó jognak? Ha a válasz az, hogy a szerződés mindkét rendelkezés hatálya alá

tartozhat, melyik rendszer élvez előnyt?

3) A második kérdésre adott válaszoktól függetlenül, az ingatlanok időben megosztott, klubtagsági pontokon alapuló használati jogára vonatkozó szerződés ingatlanon fennálló dologi jogok vagy tagsághoz fűződő kötelmi jogok megszerzésére irányuló szerződésnek minősül-e?

— Amennyiben a megszerzett jogok dologi jogoknak minősülnek, az alkalmazandó jog meghatározásakor az 593/2008 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének c) pontja és 6. cikkének (1) bekezdése közül melyik részesítendő előnyben, ideértve azt az esetet, amikor a fogyasztó az a személy, aki a szokásos tartózkodási helyétől eltérő állam jogát választja alkalmazandó jogként?

— Amennyiben a megszerzett jogok személyhez fűződő jogoknak minősülnek, azokat a 4. cikk (1) bekezdésének c) pontja szerinti ingatlannal kapcsolatos bérleti jognak vagy a 4. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerinti szolgáltatásnyújtással kapcsolatos jognak kell-e tekinteni? És mindenestre, a fogyasztók és/vagy felhasználók vonatkozásában a 6. cikk (1) bekezdésének alkalmazása abban az esetben is előnyt élvez-e, ha a fogyasztó az a személy, aki a szokásos tartózkodási helyétől eltérő állam jogát választja alkalmazandó jogként?

4) Minden előbbi esetben úgy kell-e értelmezni az 1980. évi Római Egyezményben és az 593/2008 rendeletben az alkalmazandó jogra vonatkozó rendelkezéseket, hogy azokkal összeegyeztethető az olyan nemzeti szabályozás, amely kimondja, hogy „a Spanyolországban lévő ingatlanoknak az év meghatározott vagy meghatározható időszakában történő használati jogára vonatkozó valamennyi szerződésre a szerződéskötés idejétől és helyétől függetlenül e törvény rendelkezései vonatkoznak”?

19. A Sąd Okręgowy w Warszawie (Lengyelország) által 2021. október 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-654/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet 128. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 124. cikkének d) pontját, hogy az e rendelkezésekben foglalt „törlésre irányuló viszontkereset” meghatározás azt jelentheti, hogy a törlés kizárólag a felperes európai uniós védjegybitorlási keresetével összefüggő részben kérelmezhető, ami lehetővé teszi a nemzeti bíróság számára, hogy a törlés iránti viszontkeresetet ne tárgyalja a felperes bitorlás iránti keresetével összefüggésben állónál nagyobb részben?

2) Úgy kell-e értelmezni az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet 129. cikkének (3) bekezdését, hogy a „nemzeti védjegyekkel összefüggő azonos tárgyú perekben [irányadó eljárási szabályokról]” rendelkező hivatkozott rendelkezés azokra a nemzeti eljárási szabályokra vonatkozik, amelyeket konkrét európai uniós védjegybitorlási perben (és törlésre irányuló viszontkereset alapján indult eljárásban) kellene alkalmazni, vagy pedig általánosságban a tagállam jogrendjében meglévő nemzeti eljárási szabályokra vonatkozik, ami akkor bír jelentőséggel, ha a konkrét európai uniós védjegybitorlási per megindításának időpontjára tekintettel a védjegy törlésére irányuló viszontkeresettel kapcsolatos, nemzeti védjegyekre vonatkozó eljárási szabályok a tagállam jogrendszerében nem léteztek?

20. Az Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország) által 2021. november 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-684/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint annak vizsgálatát, hogy a termék külső jellegzetessége kizárólag a termék műszaki rendeltetésének következménye-e, az érintett formatervezési mintára, az érintett termék külső jellegzetességei megválasztásának indokaira utaló objektív körülményekre, a termék használatával kapcsolatos adatokra, illetve akár az ugyanazon műszaki rendeltetés betöltésére

alkalmas alternatív formatervezési minták meglétére tekintettel kell elvégezni (a Bíróság 2018. március 8-i DOCERAM GmbH kontra CeramTec GmbH ítélete, C-395/16, ECLI:EU:C:2018:172). Milyen jelentősége van más formatervezési minták meglété szempontjából annak a körülménynek, hogy a formatervezési minta jogosultja számos alternatív formatervezési mintára vonatkozó joggal is rendelkezik?

2. Annak vizsgálata során, hogy a külső jellegzetesség kizárólag a műszaki rendeltetés következménye-e, figyelembe kell-e venni, hogy a kialakítás lehetővé teszi-e több szín használatát, ha maga a színhasználat nem szerepel a lajstromozásban?

3. A második kérdésre adott igenlő válasz esetén: befolyásolja-e ez a formatervezési minta oltalmának terjedelmét?

21. Az Oberster Gerichtshof (Ausztria) által 2021. november 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-685/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Az 1215/2012/EU rendelet 11. cikkének (1) bekezdése és 13. cikkének (2) bekezdése értelmében vett biztosítónak minősül-e az olyan vállalkozás is, amely nem biztosítótársaság ugyan, de a 2009/103/EK irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, a biztosítási kötelezettség alóli kivétel miatt az alkalmazandó jog szerint „kvázi biztosítóként” úgy felel az általa üzemben tartott gépjárművekért, mint egy biztosító a biztosítási jog előírásai szerint?

22. Az Amtsgericht Hagen (Németország) által 2021. november 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-687/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Érvénytelen-e az európai általános adatvédelmi rendeletben foglalt kártérítési rendelkezés (az általános adatvédelmi rendelet 82. cikke) a nem vagyoni kár miatti kártérítés esetében elrendelendő jogkövetkezmények részletes szabályozásának hiánya miatt?

2) Szükséges feltétele-e a kártérítésre való jogosultságnak az, hogy a védendő adatok jogosulatlan harmadik fél számára történő jogosulatlan hozzáférhetővé tételén kívül a kártérítésre való jogosultságot érvényesítő fél által bizonyítandó nem vagyoni kár is megállapítást nyerjen?

3) Elegendő-e az általános adatvédelmi rendelet megsértéséhez, hogy az érintett személyes adatait (név, cím, foglalkozás, jövedelem, munkáltató) az eljáró vállalkozás alkalmazottainak tévedése folytán nyomtatott formában, papíralapú dokumentumon tévedésből átadják valamely harmadik félnek?

4) Harmadik félnek történő véletlen átadás (közlés) útján megvalósuló jogellenes további adatkezelésről van-e szó akkor, ha a vállalkozás az alkalmazottai révén nyomtatott formában véletlenül jogosulatlan harmadik félnek átadta az egyébként az informatikai rendszerbe betáplált adatokat (az általános adatvédelmi rendelet 2. cikkének (1) bekezdése, 5. cikke (1) bekezdésének f) pontja, 6. cikkének (1) bekezdése és 24. cikke)?

5) Már akkor is fennáll-e az általános adatvédelmi rendelet 82. cikke értelmében vett nem vagyoni kár, ha a személyes adatokat tartalmazó dokumentumot átvevő harmadik fél nem szerzett tudomást az adatokról, mielőtt az információkat tartalmazó papírt visszaadta volna, vagy az általános adatvédelmi rendelet 82. cikke értelmében vett nem vagyoni kár fennállásához elegendő, hogy ez rossz érzéseket kelt abban, akinek személyes adatait jogellenesen átadták, mert a személyes adatok minden egyes jogosulatlan közlése esetén fennáll annak nem kizárható lehetősége, hogy az adatokat ismeretlen számú személynek továbbíthatják, vagy akár vissza is élhetnek azokkal?

6) Mennyire tekinthető súlyosnak a jogsértés, ha a harmadik félnek történő véletlen átadás megelőzhető

a vállalkozásnál dolgozó kisegítő személyzet jobb ellenőrzésével és/vagy az adatbiztonság jobb megszervezésével, például az árukiadás és a szerződéses, különösen a finanszírozási dokumentáció – külön kiadási jegy vagy a vállalkozáson belül az árukiadó személyzet részére az ügyfél közbeiktatása nélkül (akinek átadták a kinyomtatott dokumentumokat, az átvételi felhatalmazást is ideértve) történő továbbítás útján megvalósuló – elkülönített kezelésével (az általános adatvédelmi rendelet 32. cikke (1) bekezdésének b) pontja és (2) bekezdése, valamint 4. cikkének 7. pontja)?

7) A nem vagyoni kár megtérítésén kötbérhez hasonló szankció megállapítását kell érteni?

23. A Cour de cassation (Franciaország) által 2021. november 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-691/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A hibás termékekért való felelősségre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1985. július 25-i 85/374/EGK irányelv 2. cikkét és 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy valamely villamosenergia rendszer üzemeltetőjét „gyártónak” lehet tekinteni, amennyiben módosítja az ellátótól érkező villamosenergia feszültség szintjét a végső fogyasztójához történő eljuttatás céljából?

24. A Cour de cassation (Franciaország) által 2021. november 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-707/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001 tanácsi rendelet (Brüsszel I. rendelet) 33. cikkének (1) bekezdését, hogy a jogerő önálló meghatározása a jogerő valamennyi feltételére és joghatására vonatkozik, vagy e meghatározás részben az eljáró bíróság és/vagy a határozatot hozó bíróság joga alapján is történhet?

2) Az első esetben azokat a kereseteket, amelyeket két tagállam bíróságaihoz nyújtottak be, a jogerő önálló meghatározása alapján azonos jogcímen alapuló kereseteknek kell-e tekinteni abban az esetben, ha a kérelmező azonos tényeket állít, de eltérő jogalapokra hivatkozik?

3) Két keresetet, amelyek közül az egyiket szerződésszegésért fennálló felelősségre, a másikat pedig jogellenes károkozásért fennálló felelősségre alapítanak, és amelyek ugyanazon a jogviszonyon – például vezető tisztségviselői megbízás ellátására irányuló jogviszonyon – alapulnak, úgy kell-e tekinteni, mint amelyekben azonos jogcím szerepel?

4) A második esetben a 44/2001/EK rendelet 33. cikkének (1) bekezdése, amelynek alkalmazása során a Bíróság kimondta, hogy a bírósági határozatoknak ugyanolyan hatállyal kell érvényesülniük a tagállamokban, mint amellyel a határozat meghozatalának helye szerinti tagállamban bírnak, kötelezővé teszi-e az eredetileg eljáró bíróság jogára való hivatkozást, vagy az ahhoz kapcsolódó eljárásjogi következmények tekintetében engedélyezi a megkeresett bíróság jogának alkalmazását?

Gazdasági ügyszak

11. A Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieście w Warszawie (Lengyelország) által 2021. augusztus 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-520/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését és 7. cikkének (1)

bevezetését, valamint a tényleges érvényesülés, a jogbiztonság és az arányosság elvét, hogy azokkal ellentétben a nemzeti szabályozás olyan bírósági értelmezése, amely szerint annak megállapítása esetén, hogy a bank és a fogyasztó által kötött kölcsönszerződés az abban foglalt tisztességtelen szerződési feltételek miatt kezdettől fogva érvénytelen, a felek az ennek a szerződésnek a teljesítése során kifizetett pénzeszegek (a bank esetében – a kölcsön tőkeösszege, a fogyasztó esetében – a törlesztőrészek, díjak, jutalék és biztosítási díjak) visszafizetésén, valamint a fizetési felszólítás időpontjától számított törvényes késedelmi kamatokon felül más szolgáltatásokat is követelhetnek, köztük a következők miatt járó összegeket (különösen díjakat, kártérítést, költségtérítést vagy a szolgáltatások valorizálását):

- 1) a pénzzolgáltatást nyújtó felet átmenetileg megfosztották attól a lehetőségtől, hogy a saját pénzét használja, így elvesztette annak a lehetőségét, hogy azt befektesse, és abból haszonra tegyen szert,
- 2) a pénzzolgáltatást nyújtó fél viselte a kölcsönszerződés kezelésének és a pénz másik fél részére történő átadásának költségeit,
- 3) a pénzzolgáltatásban részesülő fél haszonra tett szert azáltal, hogy ideiglenesen idegen pénzt használhatott fel, így azt befektethette, és abból haszonra tegyen szert,
- 4) a pénzzolgáltatásban részesülő félnek ideiglenesen lehetősége volt arra, hogy idegen pénzt ingyenesen használjon, ami a piaci feltételek mellett lehetetlen lett volna,
- 5) a pénz vásárlóértéke időmúlás révén csökkent, ami a pénzzolgáltatást nyújtó fél számára valós veszteséget jelent,
- 6) a pénz ideiglenes használatba adása olyan szolgáltatásnyújtásnak tekinthető, amelyért a pénzzolgáltatást nyújtó fél nem kapott díjazást?

12. Az Oberlandesgericht Stuttgart (Németország) által 2021. október 13-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-630/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48 irányelv 14. cikkét, hogy már nem áll fenn a fogyasztó elállási joga, ha mindkét fél teljes mértékben teljesítette a hitelmegállapodást?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Ellentétes-e a 2008/48 irányelv 14. cikkével valamely tagállam olyan nemzeti jogi szabályozása, amely azzal jár, hogy a fogyasztó már nem gyakorolhatja elállási jogát, ha mindkét fél teljes mértékben teljesítette a hitelmegállapodást?

3) Az első kérdésre adandó nemleges és a második kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Ellentétes-e a 2008/48 irányelv 14. cikkének (3) bekezdésével valamely tagállam olyan nemzeti jogi szabályozása, amely szerint a 2008/48 irányelv 14. cikkének (1) bekezdésén alapuló elállási jogát eredményesen gyakorló fogyasztó jogosult arra, hogy a hitelező kiadja számára a fogyasztó által a hitelező részére az elállásig teljesített kifizetésekből a hitelező által húzott hasznot?

13. A Győri Ítéltábla (Magyarország) által 2021. november 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-705/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Ellentétes-e a Tanácsnak a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelve 6. cikkének (1) bekezdésével, illetve 7. cikkének (1) bekezdésével a nemzeti jog olyan értelmezése, amely a fogyasztókkal kötött szerződésben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltétel miatti érvénytelenség jogkövetkezményeit, abban

az esetben, ha az a szolgáltatás elsődleges tárgyát érinti, s emiatt a tisztességtelennek minősített feltétel kihagyásával a (kölcsön)szerződés nem teljesíthető, akként vonja le, hogy miután a nemzeti bíróság megállapítja a teljes szerződés érvénytelenségét – azaz azt, hogy a szerződés a maga egészében nem maradhat fenn és nem válthat ki a fogyasztóra kötelező joghatást –,

a) a szerződést úgy nyilvánítja érvényessé, hogy a szerződés elsődleges tárgyát képező nyújtott kölcsön kirovó pénznemévé a magyar forintot és azt a forint összeget helyettesíti be, amit a fogyasztó ténylegesen megkapott a hitelezőtől, és az így meghatározott tőke után fizetendő ügyleti kamatot is az érvénytelennek nyilvánított szerződéstől eltérően határozza meg (helyettesíti be), mégpedig akként, hogy a szerződéskötés kori „induló” kamat a szerződéskötés kor irányadó budapesti bankközi forint hitelkamatlábnak, mint referencia kamatnak (BUBOR) az eredeti (devizaalapú) szerződésben meghatározott kamatfelárral növelt értékével egyenlő;

b) a szerződést úgy nyilvánítja érvényessé, hogy a deviza-forint átváltási árfolyamot maximálja, azaz a ténylegesen a fogyasztó által vállalt, azonban a tisztességtelennek minősülő szerződési kikötéssel érintett árfolyamkockázatot egy, a bíróság által észszerűnek minősített, és a fogyasztó részéről a szerződéskötés kor is számításba vehetőként értékelt mértékre mérsékeli, a szerződésben rögzített kamatmértéknek egy későbbi törvényben kötelezően előírt forintosítás fordulónapjáig történő érintetlenül hagyásával?

2) Az 1.) pontban megfogalmazott kérdésre adott válasz szempontjából van-e jelentősége annak, hogy a magyar jog szerint alkalmazott érvényessé nyilvánítás

a) vagy olyan ténybeli helyzet mellett történik, amikor a felek között még van létező szerződés, azaz a szerződés fenntartása azt a célt szolgálja, hogy a tisztességtelennek minősített feltételek visszamenőleges hatályú korrekciójával a felek közötti jogviszony a jövőre nézve is fennmaradhasson – egyidejűleg az addig teljesített szolgáltatásoknak a módosított feltételekkel történő újraszámításával –, s ezáltal a fogyasztót attól a különösen káros következménytől is védje, amelyet egy azonnali egyösszegű visszafizetési kötelezettség jelentene;

b) avagy olyan ténybeli helyzet mellett történik, amikor a felek között a perben a tisztességtelen szerződési kikötés szempontjából megítélendő szerződés már nem létezik – azért, mert annak futamideje már lejárt, vagy mert a hitelező azt már korábban a törlesztés nem fizetése, vagy általa nem megfelelő mértékűnek tartott összegű fizetése miatt felmondta, vagy mindezek nélkül is a tényleges helyzet az, hogy azt egyik fél sem tartja már érvényben lévőnek, vagy annak érvénytelensége bírósági döntés miatt már nem tehető vitássá –, azaz a szerződés visszamenőleges érvényessé nyilvánítása nem a szerződés fogyasztó érdekében történő fenntartását szolgálja, hanem azt, hogy az egymással szembeni követelések elszámolása és a jogviszony lezárása a tisztességtelennek minősített kikötés (kikötések) korrekciójával történhessen meg?

3) Amennyiben a Bíróság válasza az 1. a), illetve b) pontban foglalt kérdésre igenlő – figyelemmel a 2.) pontban felvetett szempontokra is –, akkor az említett irányelv érintett rendelkezéseivel ellentétes-e a 2. a) pont alatt ismertetett ténybeli helyzetben a nemzeti jog azon szabályának behelyettesítésével a szerződés fenntartása a forintosítási törvényben a jogalkotó által előírt módosítás időpontjáig azoknak a törvényi rendelkezéseknek a behelyettesítésével, hogy

— ellenkező (jelen esetben érvénytelen) kikötés hiányában a pénztartozást a teljesítés helyén érvényben lévő pénznemben kell megfizetni;

— a szerződéses kapcsolatokban – ha jogszabály kivételt nem tesz – kamat jár;

— a kamat mértéke – ha jogszabály kivételt nem tesz – megegyezik a jegybanki alapkamattal.

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

14. A Bíróság (negyedik tanács) 2021. december 16-i ítélete (a Spetsializiran nakazatelen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – a HP elleni büntetőeljárás (C-724/19. sz. ügy)⁵

1) *A büntetőügyekben kibocsátott európai nyomozási határozatról szóló, 2014. április 3-i 2014/41/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikke c) pontjának i. alpontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes, ha az ügyész hatáskörrel rendelkezik a büntetőeljárás nyomozási szakaszában olyan, az ezen irányelv értelmében vett európai nyomozási határozat meghozatalára, amely a távközléshez kapcsolódó forgalmi adatok és helymeghatározó adatok megszerzésére irányul, jóllehet hasonló nemzeti eljárás keretében az ilyen adatokhoz való hozzáférésre irányuló nyomozási cselekmény elrendelése a bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik.*

2) *A 2014/41 irányelv 6. cikkét, valamint 9. cikkének (1) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a távközléshez kapcsolódó forgalmi és helymeghatározó adatok megszerzése céljából kibocsátott európai nyomozási határozat végrehajtó hatóság általi elismerése nem léphet a kibocsátó államban alkalmazandó követelmények helyébe, ha ezt a határozatot az ügyész jogellenesen bocsátotta ki, amennyiben hasonló nemzeti eljárás keretében az ilyen adatokhoz való hozzáférésre irányuló nyomozási cselekmény elrendelése a bíróság kizárólagos hatáskörébe tartozik.*

15. A Bíróság (nagytanács) 2021. december 21-i ítélete (az Înalta Curte de Casație și Justiție és a Tribunalul Bihor [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – PM (C-357/19. sz. ügy), RO (C-357/19. sz. ügy), SP (C-357/19. sz. ügy), TQ (C-357/19. sz. ügy), KI (C-379/19. sz. ügy), LJ (C-379/19. sz. ügy), JH (C-379/19. sz. ügy), IG (C-379/19. sz. ügy), FQ (C-811/19. sz. ügy), GP (C-811/19. sz. ügy), HO (C-811/19. sz. ügy), IN (C-811/19. sz. ügy), NC (C-840/19. sz. ügy) ellen folytatott büntetőeljárások⁶

1) *A Romániában felállítandó együttműködési, valamint az igazságügyi reform és a korrupció elleni küzdelem területén érvényes külön értékelési kritériumok teljesítése terén elért haladást ellenőrző mechanizmus létrehozásáról szóló, 2006. december 13-i 2006/928/EK bizottsági határozat – amíg azt hatályon kívül nem helyezik – teljes egészében kötelező Romániára nézve. Az e határozat mellékletében szereplő értékelési kritériumok célja annak biztosítása, hogy e tagállam tiszteletben tartja a jogállamiság EUSZ 2. cikkben kimondott értékét, és ezen értékelési kritériumok kötelező erejűek az említett tagállamra nézve abban az értelemben, hogy e tagállam köteles megtenni az e kritériumok teljesítéséhez szükséges megfelelő intézkedéseket, a lojális együttműködésnek az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésében kimondott elve alapján megfelelően figyelembe véve az Európai Bizottság által az említett határozat alapján készített jelentéseket, és különösen az említett jelentésekben megfogalmazott ajánlásokat.*

2) *Az EUMSZ 325. cikknek – az Európai Unióról szóló szerződés K.3. cikke alapján, az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, Brüsszelben, 1995. július 26-án aláírt egyezmény 2. cikkével összefüggésben értelmezett – (1) bekezdését, valamint a 2006/928 határozatot úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás vagy gyakorlat, amely szerint semmiesik a korrupcióval és hozzáadottértékadó-csalással (héacsalás) kapcsolatos ügyekben hozott azon ítéletek, amelyeket első fokon nem e területre szakosodott ítélkező testületek hoztak, illetve amelyeket másodfokon nem olyan ítélkező testületek hoztak, amelyek minden tagját sorshúzással jelölték*

⁵ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 1. szám, Büntető ügyszak, 2. szám alatt.

⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 8. szám, Büntető ügyszak, 19. szám, Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Büntető ügyszak, 16. szám alatt.

ki, amely folytán az érintett korrupciós és héacsallással kapcsolatos ügyeket – adott esetben a jogerős ítéletekkel szemben benyújtott rendkívüli jogorvoslati kérelmet követően – első fokon és/vagy másodfokon újból el kell bírálni, amennyiben e nemzeti szabályozás vagy gyakorlat alkalmazása az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalással kapcsolatos súlyos bűncselekményeket, illetve általában súlyos korrupciós bűncselekményeket megvalósító cselekmények büntetlenségének rendszerszintű kockázatával jár. Az annak biztosítására irányuló kötelezettség, hogy az ilyen bűncselekményeket hatékony és visszatartó erejű büntetőjogi szankciókkal sújtsák, nem mentesíti a kérdést előterjesztő bíróságot az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében biztosított alapvető jogok kötelező tiszteletben tartásának vizsgálata alól, mindazonáltal e bíróság nem alkalmazhat az alapvető jogok védelmével kapcsolatos olyan nemzeti követelményt, amely a büntetlenség ilyen rendszerszintű kockázatával jár.

3) Az EUSZ 2. cikket és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését, valamint a 2006/928 határozatot úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás vagy gyakorlat, amely szerint a nemzeti alkotmánybíróság határozatai a rendes bíróságokra nézve kötelezőek, feltéve hogy a nemzeti jog biztosítja az említett alkotmánybíróság függetlenségét többek között a jogalkotó és a végrehajtó hatalom tekintetében, amint azt e rendelkezések megkövetelik. Ezzel szemben az EU-Szerződés e rendelkezéseit és az említett határozatot úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a nemzeti alkotmánybíróság határozatainak a nemzeti rendes bíróságok bírái általi bármilyen figyelmen kívül hagyása megalapozhatja e bírák fegyelmi felelősségét.

4) Az uniós jog elsőbbségének elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás vagy gyakorlat, amely szerint a nemzeti alkotmánybíróság határozatai a nemzeti rendes bíróságokra nézve kötelezőek, és ennél fogva e bíróságok fegyelmi vétséget követnek el, ha saját hatáskörükben mellőzik az e határozatokból eredő ítélkezési gyakorlat alkalmazását, jöllehet a Bíróság valamely ítélete fényében úgy vélik, hogy ezen ítélkezési gyakorlat ellentétes az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével, az EUMSZ 325. cikk (1) bekezdésével vagy a 2006/928 határozattal.

16. A Bíróság (harmadik tanács) 2021. december 16-i ítélete (az Okresný súd Bratislava III [Szlovákia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) –AB és társai elleni büntetőeljárás (C-203/20. sz. ügy)⁷

1) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 50. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az európai elfogatóparancs olyan személlyel szemben történő kibocsátása, akivel szemben büntetőeljárást indítottak, amely eljárást közkegyelem alapján hozott jogerős bírósági határozattal előbb megszüntették, majd az ezen közkegyelmet visszavonó és az említett bírósági határozatot hatályon kívül helyező törvény elfogadását követően újraindították, amennyiben e bírósági határozatot az érintett személy büntetőjogi felelősségének értékelését megelőzően fogadták el.

2) A büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról szóló, 2012. május 22-i 2012/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható sem valamely közkegyelem visszavonására irányuló jogalkotási jellegű eljárásra, sem pedig az olyan bírósági eljárásra, amelynek tárgya e visszavonás nemzeti alkotmánynak való megfelelésének vizsgálata.

⁷ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 8. szám, Büntető ügyszak, 22. szám alatt.

31. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. október 6-i ítélete (a Raad van State [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Monument Vandekerckhove NV kontra Stad Gent (C-316/21. sz. ügy)⁸

A közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 63. cikke (1) bekezdésének második albekezdését az egyenlő bánásmódnak, a hátrányos megkülönböztetés tilalmának és az arányosságnak az ezen irányelv 18. cikkének (1) bekezdésében kimondott elvével összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy az ajánlatkérő szerv, amennyiben megállapítja, hogy azon szervezet, amelynek a kapacitásait valamely gazdasági szereplő igénybe kívánja venni, nem felel meg a kiválasztási szempontoknak, köteles felhívni e gazdasági szereplőt arra, hogy e szervezetet mással helyettesítse, amennyiben nem szeretné, hogy kizárják az érintett közbeszerzési eljárásból.

32. A Bíróság elnökének 2021. október 26-i végzése (a Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-456/21. sz. ügy)⁹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

33. A Bíróság elnökének 2021. október 29-i végzése (a Tribunal administratif de Dijon [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-206/21. sz. ügy)¹⁰

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

34. A Bíróság elnökének 2021. november 9-i végzése (a Tribunale di Rieti [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-334/21. sz. ügy)¹¹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

35. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. november 17-i végzése (a Varhoven administrativen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-602/20. sz. ügy)¹²

A Varhoven administrativen sad (legfelsőbb közigazgatási bíróság, Bulgária) által a 2020. szeptember 30-i határozatával előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

36. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. november 26-i végzése (a Budapest Környéki Törvényszék [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – WD kontra Agrárminiszter (C-273/21. sz. ügy)¹³

A közös agrárpolitika keretébe tartozó támogatási rendszerek alapján a mezőgazdasági termelők részére nyújtott közvetlen kifizetésekre vonatkozó szabályok megállapításáról, valamint a 637/2008/EK és a 73/2009/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló,

⁸ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 154. szám alatt.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 183. szám alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 125. szám alatt.

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 157. szám alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 36. szám alatt.

¹³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 124. szám alatt.

2013. december 17-i 1307/2013/EU európai parlamenti és a tanácsi rendelet 4. cikke (1) bekezdésének c) és e) pontját, valamint 32. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a nemzeti jog szerint repülőterként besorolt területet, amelyen azonban semmilyen repüléssel kapcsolatos tevékenységet nem végeznek, mezőgazdasági célra használt területnek kell minősíteni, ha azt állattenyésztés céljából ténylegesen állandó legelőként használják.

37. A Bíróság (negyedik tanács) 2021. december 9-i ítélete (a Bundesgerichtshof [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Pro Rauchfrei e.V. kontra JS e.K. (C-370/20. sz. ügy)¹⁴

1) A tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerezésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről és a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. április 3-i 2014/40/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikkének (8) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „csomagolási egységek képének” minősül az olyan kép, amely nem a cigaretta csomagolási egységének valóságos reprodukciója, a fogyasztó azonban kialakítása, azaz körvonalai, arányai, színei és a márka logója alapján ilyen csomagolási egységhez társítja azt.

2) A 2014/40 irányelv 8. cikkének (8) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az olyan, e rendelkezés hatálya alá tartozó cigarettacsomag képe, amely azonban nem tartalmazza az ezen irányelv II. címének II. fejezetében előírt egészségvédő figyelmeztetéseket, még akkor sem felel meg ezen irányelvnek, ha a fogyasztónak lehetősége nyílik arra, hogy annak megvásárlását megelőzően megtekinthesse az e képek megfelelő cigarettacsomagon szereplő figyelmeztetéseket.

38. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. december 16-i ítélete (a Curtea de Apel Constanța [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Euro Delta Danube Srl kontra Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Tulcea (C-225/20. sz. ügy)¹⁵

A 2016. május 4-i (EU) 2016/1393 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel módosított, az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer, a kifizetések elutasítására és visszavonására vonatkozó feltételek, valamint a közvetlen kifizetésekre, a vidékfejlesztési támogatásokra és a kölcsönös megfeleltetésre alkalmazandó közigazgatási szankciók tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2014. március 11-i 640/2014/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet 2. cikke (1) bekezdésének 23. pontját, valamint 19. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy e rendelkezések az egységes területalapú támogatási rendszer keretében nem írják elő, hogy a mezőgazdasági támogatást kérelmezővel szemben túlzott mértékű bejelentés miatt közigazgatási szankciókat kell kiszabni azon az alapon, hogy e kérelmező a neki akvakultúrás hasznosításra koncesszióba adott területeket mezőgazdasági célokra hasznosítja a koncesszióba adónak az e területek hasznosítását érintő ilyen módosításra vonatkozó jóváhagyása nélkül, feltéve hogy a támogatás e kérelmezője az említett területek tekintetében elegendő önállósággal rendelkezik a mezőgazdasági tevékenységének a gyakorlásához.

39. A Bíróság (első tanács) 2021. december 21-i ítélete (a Landgericht Düsseldorf, Landesgericht Korneuburg [Németország, Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – AD, BE, CF kontra Corendon Airlines (C-146/20. sz. ügy), JG, LH, MI, NJ kontra OP, az Azurair GmbH felszámolója (C-188/20. sz. ügy), Eurowings GmbH kontra

¹⁴ A kérdést l.: Hírlévlé XI. évfolyam 12. szám, Közigazgatási újszak, Általános közigazgatási jogterület, 141. szám alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlévlé XI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási újszak, Általános közigazgatási jogterület, 110. szám alatt.

flightright GmbH (C-196/20. sz. ügy), AG, MG, HG kontra Austrian Airlines AG (C-270/20. sz. ügy)¹⁶

1) A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikke (2) bekezdésének a) pontját úgy kell értelmezni, hogy az utas az e rendelkezés értelmében vett „megerősített helyfoglalással” rendelkezik, ha a vele szerződéses jogviszonyban álló utazásszervező e rendelet 2. cikkének g) pontja értelmében vett „más olyan igazolást” ad neki, amelyben az utasnak egy konkrét, indulási és érkezési hellyel, indulási és érkezési időponttal, valamint járatszámmal meghatározott légi járatral történő szállítására vállalnak kötelezettséget, még abban az esetben is, ha az utazásszervező nem kapott megerősítést az érintett légi fuvarozótól a járat indulási és érkezési időpontjára vonatkozóan.

2) A 261/2004 rendelet 2. cikkének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy a légi fuvarozó e rendelkezés értelmében vett „üzemeltető légi fuvarozónak” minősíthető az utas vonatkozásában, ha az utóbbi úgy kötött szerződést egy utazásszervezővel a légi fuvarozó által működtetett, meghatározott légi járatra, hogy az említett légi fuvarozó nem erősítette meg a repülési időpontokat, illetve az utazásszervező nem foglalt ülőhelyet a légi fuvarozónál az utas részére.

3) A 261/2004 rendelet 2. cikkének h) pontját, 5. cikke (1) bekezdésének c) pontját, valamint 7. cikke (1) bekezdésének második mondatát és 7. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy légi járat e rendelkezések értelmében vett menetrend szerinti érkezési időpontja a rendelet 7. cikke szerinti kártalanítás tekintetében következhet az említett rendelet 2. cikkének g) pontja szerinti „más olyan igazolásból”, amelyet az utazásszervező állított ki az utas részére.

4) A 261/2004 rendelet 2. cikkének l) pontját és 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a járat „törlésének” minősül, ha az üzemeltető légi fuvarozó a járat indulását több mint egy órával előrehozza.

5) A 261/2004 rendelet 7. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazható arra a helyzetre, amikor az előrehozott légi járat érkezési időpontja az e rendelkezésben meghatározott időtartamokon belül van.

6) A 261/2004 rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) pontját és 8. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy az utazás megkezdése előtt a légi járat indulási idejének előrehozataláról adott tájékoztatás ez utóbbi rendelkezés értelmében „átfogalási ajánlatnak” minősülhet.

7) A 261/2004 rendelet 14. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az arra kötelezi az üzemeltető légi fuvarozót, hogy tájékoztassa a légi utast annak a vállalkozásnak a pontos cégnevéről és címéről, amelytől az utas a rendelet 7. cikke alapján kártalanítást követelhet, valamint adott esetben arról, hogy a kártalanítási kérelméhez milyen dokumentumokat kell mellékelnie, azonban nem kötelezi az üzemeltető légi fuvarozót arra, hogy tájékoztassa a légi utast arról, hogy az említett rendelet 7. cikke alapján adott esetben pontosan milyen összegű kártalanítást kaphat.

40. A Bíróság (első tanács) 2021. december 21-i ítélete (a Landesgericht Korneuburg [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Airhelp Limited kontra Laudamotion GmbH (C-263/20. sz. ügy)¹⁷

1) A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikkének l) pontját és 5. cikkének (1) bekezdésének c) pontját úgy kell értelmezni,

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 8. szám, Gazdasági ügyszak, 41. szám, Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Gazdasági ügyszak, 46. szám és A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Gazdasági ügyszak, 50. szám alatt.

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Gazdaság ügyszak, 49. szám alatt.

hogy a járat „törlésének” minősül, ha az üzemeltető légi fuvarozó a járat indulását több mint egy órával előrehozza.

2) Az utasnak a járata törlésére vonatkozó, megfelelő időben történő tájékoztatására vonatkozó kötelezettség betartását kizárólag a 261/2004 rendelet 5. cikkének (4) bekezdésével összefüggésben értelmezett 5. cikke (1) bekezdése c) pontjára tekintettel kell megítélni.

3) A 261/2004 rendelet 5. cikke (1) bekezdése c) pontjának i. alpontját úgy kell értelmezni, hogy azt a légi utast, aki közvetítőn keresztül foglalt repülőjegyet, úgy kell tekinteni, mint akit nem tájékoztattak a járata törléséről abban az esetben, ha az üzemeltető légi fuvarozó a járat törlésre vonatkozó tájékoztatást legalább két héttel a menetrend szerinti indulási időpont előtt megküldte annak a közvetítőnek, akin keresztül a légi fuvarozási szerződést az utas megkötötte, de a közvetítő nem tájékoztatta az utast az említett rendelkezésben foglalt határidőn belül a járat törléséről, és az utas nem hatalmazta fel kifejezetten a közvetítőt az üzemeltető légi fuvarozó által küldött tájékoztatás átvételére.

41. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. december 16-i ítélete (a Giudice di pace di Massa [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – GN, WX kontra Prefettura di Massa Carrara – Ufficio Territoriale del Governo di Massa Carrara (C-274/20. sz. ügy)¹⁸

Az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely minden olyan személy számára, aki 60 napnál hosszabb ideje rendelkezik illetőséggel valamely tagállamban, megtiltja, hogy e tagállamban valamely másik tagállamban nyilvántartásba vett gépjárművel közlekedjen, függetlenül attól, hogy mely személy nevére vették nyilvántartásba e gépjárművet, anélkül, hogy figyelembe venné a szóban forgó jármű előbbi tagállamban történő használatának időtartamát, és anélkül, hogy az érintett személy mentességhez való jogot érvényesíthetne, amennyiben a szóban forgó járművet nem alapvetően az előbbi tagállam területén történő állandó használatra szánták, vagy ténylegesen nem így használták.

42. A Bíróság (első tanács) 2021. december 21-i ítélete (a Landgericht Düsseldorf [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – EP, GM kontra Corendon Airlines Turistik Hava Tasimacilik A. Ş. (C-395/20. sz. ügy)¹⁹

A visszautasított beszállás és légi járatok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikkének 1) pontját és 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy nem minősül a légi járat e rendelkezések értelmében vett „törlésének”, ha az üzemeltető légi fuvarozó a járat indulását kevesebb mint három órával elhalasztja, más tekintetben azonban nem módosítja a légi járatot.

43. A Bíróság (Nagytanács) 2021. december 14-i ítélete (az Administrativen sad Sofia-grad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – V.M.A. kontra Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo” (C-490/20. sz. ügy)²⁰

Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 4. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben az EUSZ 4. cikk (2) bekezdését, az EUMSZ 20. és EUMSZ 21. cikket, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7., 24. és 45. cikkét akként kell értelmezni, hogy az olyan uniós polgár kiskorú gyermek esetében, akinek a

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 113. szám alatt.

¹⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 12. szám, Gazdasági ügyszak, 60. szám alatt.

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 20. szám alatt.

fogadó tagállam illetékes hatóságai által kiállított születési anyakönyvi kivonata a gyermek szüleit két, azonos nemű személyt tüntet fel, a gyermek állampolgársága szerinti tagállam köteles egyrészt a gyermek számára személyazonosító igazolványt vagy útlevelet kiállítani, annak előzetes megkövetelése nélkül, hogy saját nemzeti hatóságai születési anyakönyvi kivonatot állítsanak ki, valamint másrészt – bármely más tagállamhoz hasonlóan – köteles elismerni a fogadó tagállam által kiállított azon dokumentumot, amely lehetővé teszi az említett gyermek számára, hogy e két személy mindegyikével gyakorolja a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát.

44. A Bíróság (nagytanács) 2021. december 21-i ítélete (a Corte suprema di cassazione [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Randstad Italia SpA kontra Umana SpA, Azienda USL Valle d’Aosta, IN. VA SpA, Synergie Italia agenzia per il lavoro SpA (C-497/20. sz. ügy)²¹

Az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését és az EUSZ 19. cikk (1) bekezdését, valamint a 2014. február 26-i 2014/23/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az árubeszerzésre és az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárás alkalmazására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 1989. december 21-i 89/665/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett (1) és (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes valamely tagállam belső jogának olyan rendelkezése, amelynek a nemzeti ítélkezési gyakorlat szerint az a hatása, hogy az olyan jogalanyok, mint a közbeszerzési eljárásban részt vevő ajánlattevők, az e tagállam közigazgatási rendszerének legfelsőbb szintű bírósága által hozott ítéletnek az uniós joggal való összeegyeztethetőségét nem vitathatják az említett tagállam bírósági rendszerének legfelsőbb szintű bírósága előtti jogorvoslat keretében.

45. A Bíróság (tizedik tanács) 2021. december 21-i ítélete (a Městský soud v Praze [Cseh Köztársaság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Vítkovice Steel a.s. kontra Ministerstvo životního prostředí (C-524/20. sz. ügy)²²

Az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek a 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 11. cikkének (3) bekezdésével összhangban történő átmeneti ingyenes kiosztását szolgáló nemzeti végrehajtási intézkedésekről szóló, 2013. szeptember 5-i 2013/448/EU bizottsági határozat 1. cikkének (1) bekezdését és 1. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdését úgy kell értelmezni, hogy az nem teszi lehetővé az alapügyben szóban forgó létesítmény számára ingyenes kibocsátási egységek kiosztását a „forró fém” termék-referenciaértéke alapján, a Cseh Köztársaság új kérelme alapján, még akkor sem, ha a kibocsátások kétszeres elszámolása és a kibocsátási egységek kétszeres kiosztása kizárt.

46. A Bíróság (tizedik tanács) 2021. december 16-i ítélete (a Fővárosi Törvényszék [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Apollo Tyres (Hungary) Kft. kontra Innovációért és Technológiáért Felelős Miniszter (C-575/20. sz. ügy)²³

A 2018. március 14-i (EU) 2018/410 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Unión belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 1. mellékletének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy valamely létesítmény teljes névleges bemenő hőteljesítményét az e létesítményt alkotó műszaki egységek maximális névleges bemenő hőteljesítményének összeadásával kell kiszámítani, kivéve ha e maximális névleges bemenő hőteljesítmény üzemeltető általi korlátozása állandó jellegű, és mind e korlátozás meglétét, mind annak állandó jellegét a

²¹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 18. szám alatt.

²² A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 1. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 22. szám alatt.

²³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 34. szám alatt.

kibocsátási egységek kiosztására hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóság ténylegesen ellenőrizheti.

Pénzügyi jogterület

18. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. október 21-i végzése (a Kúria [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – EuroChem Agro Hungary Kft. kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (C-583/20. sz. ügy)²⁴

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 273. cikkét és az arányosság elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a nemzeti jog értelmében „kockázatos adózónak” minősített adóalannyal szemben az áruk feladására vonatkozó bevallásokban elkövetett szabálytalanságok szankcionálására olyan bírságot szab ki, amelynek összege az áruk értéke 40 %-ának 30 %-ánál semmiképpen nem lehet alacsonyabb.

19. A Bíróság elnökének 2021. október 26-i végzése (a Tribunal Constitucional [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-136/21. sz. ügy)²⁵

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

20. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. november 9-i végzése (Commissione Tributaria Regionale del Lazio [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Agenzia delle dogane e dei monopoli – Ufficio delle dogane di Gaeta kontra Punto Nautica Srl (C-255/20. sz. ügy)²⁶

A jövedéki adóra vonatkozó általános rendelkezésekről és a 92/12/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. december 16-i 2008/118/EK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely tartományi adót vet ki a gépjárművekhez használt benzin értékesítésére, figyelemmel arra, hogy mivel az ezen adóból származó bevétel általánosságban a helyi közösségek költségvetéséhez járul hozzá, nem tekinthető úgy, hogy az az e rendelkezés értelmében vett „különleges cél” elérésére irányul.

21. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. december 1-jei végzése (Satversmes tiesa [Lettország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Pilsētas zemes dienests” AS (C-598/20. sz. ügy)²⁷

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 135. cikke (1) bekezdésének 1) pontját és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében földterületek/építési telkek kötelező bérbeadási rendszerben történő bérbeadása kizárt a hozzáadottérték-adó alóli mentesség köréből.

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 16. szám alatt.

²⁵ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 6. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 49. szám alatt.

²⁶ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 72. szám alatt.

²⁷ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 3. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 24. szám alatt.

22. A Bíróság (tizedik tanács) 2021. december 9-i ítélete (a Nejvyšší správní soud [Cseh Köztársaság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Kemwater ProChemie s. r. o. kontra Odvolací finanční ředitelství (C-154/20. sz. ügy)²⁸

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az előzetesen felszámított hozzáadottérték-adó (héa) levonásához való jog gyakorlását anélkül kell megtagadni, hogy az adóhatóságnak bizonyítania kellene, hogy az adóalany héacsalást követett el, illetve tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jog megalapozása érdekében hivatkozott ügylet ilyen csalás része volt, amennyiben – mivel az érintett termékek tényleges értékesítője vagy az érintett szolgáltatások tényleges nyújtója nem került azonosításra – ezen adóalany nem bizonyítja, hogy ezen értékesítő vagy szolgáltató az adóalany minőségével rendelkezett, ha – figyelembe véve a ténybeli körülményeket és az említett adóalany által szolgáltatott bizonyítékokat – nem állnak rendelkezésre az annak megállapításához szükséges adatok, hogy ezen értékesítő vagy szolgáltató adóalanynak minősült-e.

23. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. december 13-i végzése a Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD) [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – XG kontra Autoridade Tributária e Aduaneira (C-647/20. sz. ügy)²⁹

Az EUMSZ 63. cikket és az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a természetes személyek jövedelemadó-jára vonatkozó, olyan tagállami szabályozás, amely az ebben a tagállamban található ingatlanoknak egy harmadik országban illetőséggel rendelkező személy általi értékesítéséből eredő tőkenyereség tekintetében magasabb adóterhet alkalmaz, mint amelyet egy ugyanilyen jellegű ügylet tekintetében az említett tagállamban illetőséggel rendelkező személy által elért tőkenyereségre alkalmazna.

24. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. december 13-i végzése (a Tribunal Arbitral Tributário [Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD] [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – VX kontra Autoridade Tributária e Aduaneira (C-224/21. sz. ügy)³⁰

Az EUMSZ 63. cikket és az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a személyi jövedelemadóra vonatkozó tagállami szabályozás, amely az e tagállamban található ingatlanok értékesítéséből származó tőkenyereség tekintetében a külföldi illetőségű személyekre rendszeresen magasabb adóterhet vet ki, mint amelyet ugyanilyen típusú ügylet esetén a belföldi illetőségű személyek által megvalósított tőkenyereségre alkalmaznának, függetlenül a külföldi illetőségűek számára biztosított lehetőségtől, hogy a belföldi illetőségűekre alkalmazandó szabályozást válasszák.

25. A Bíróság (második tanács) 2021. december 16-i ítélete (a Corte suprema di cassazione [Olaszország] előzetes döntéshozatal iránti kérelmei) – UBS Real Estate Kapitalanlagegesellschaft mbH kontra Agenzia delle Entrate (C-478/19. és C-479/19. sz. egyesített ügyek)³¹

Az EK 56. cikket (jelenleg, módosítást követően EUMSZ 63. cikk) úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely az átírási és ingatlan-nyilvántartási bejegyzési illeték csökkentésének kedvezményét kizárólag a zárt végű ingatlanalapokra korlátozza, kizárva a nyílt végű ingatlanalapokat, amennyiben az alapok e két kategóriája objektíve összehasonlítható helyzetben van,

²⁸ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 57. szám alatt.

²⁹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 2. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 60. szám alatt.

³⁰ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 8. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 54. szám alatt.

³¹ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 11. szám, Közigazgatási ügyszak, 232. szám alatt.

kivéve ha az ilyen eltérő bánásmódot az ingatlanpiacon fennálló rendszerszintű kockázatok korlátozására irányuló cél igazolja.

26. A Bíróság (ötödik tanács) 2021. december 21-i ítélete (a Finanzgericht Düsseldorf [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – XY kontra Finanzamt V (C-394/20. sz. ügy)³²

1) Az EUMSZ 63. és az EUMSZ 65. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az öröklési illeték kiszámítására vonatkozó azon tagállami szabályozás, amely előírja, hogy a belföldön fekvő ingatlanok átruházása esetén, ha a halál időpontjában sem az örökhagyó, sem az örökös nem rendelkezett lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel ebben a tagállamban, az illetékalap illetékmentes részét csökkenteni kell az abban az esetben alkalmazott illetékmentes részhez képest, amikor legalább egyikük lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye ugyanabban az időpontban az adott tagállamban volt, az e tagállamban illetékmentes vagyontárgyak értékének a teljes hagyaték értékéhez viszonyított részének megfelelő összeggel.

2) Az EUMSZ 63. és az EUMSZ 65. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az öröklési illeték kiszámítására vonatkozó azon tagállami szabályozás, amely előírja, hogy a belföldön fekvő ingatlanok átruházása esetén, ha a halál időpontjában sem az örökhagyó, sem az örökös nem rendelkezett lakóhellyel vagy szokásos tartózkodási hellyel e tagállamban, a köteleSRészből eredő kötelezettségek hagyatéki tartozásként nem vonhatók le a hagyaték értékéből, jöllehet e kötelezettségek teljes egészében levonhatók, ha legalább egyikük lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye ugyanazon a napon az említett tagállamban volt.

Munkaügyi ügyszak

6. A Bíróság (kilencedik tanács) 2021. október 22-i végzése (a Tribunal Judicial da Comarca do Porto Este – Penafiel – Juízo Trabalho [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – B kontra O, P, OP, G, N (C-691/20. sz. ügy)³³

A hátrányos megkülönböztetés tilalmának az EUMSZ 49. cikk által rögzített elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az a társaság, amelynek székhelye az általa ellenőrzött társaság székhelyétől eltérő tagállamban található, nem tekinthető egyetemlegesen felelősnek az ez utóbbi társaság munkaszerződésből eredő tartozásaiért.

7. A Bíróság (második tanács) 2021. december 9-i ítélete (a Rechtbank Overijssel [Hollandia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – XXXX kontra Staatssecretaris van Financiën (C-217/20. sz. ügy)³⁴

A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétesek az olyan nemzeti rendelkezések és gyakorlatok, amelyek értelmében – amennyiben a betegség miatt munkaképtelen munkavállaló él a fizetett éves szabadsághoz való jogával – azon díjazásnak a munkaképtelenségből eredő csökkentését, amelyben az éves szabadság igénybevételének időszakát megelőzően munkavégzéssel töltött időszak során részesült, figyelembe veszik azon díjazás összegének megállapításakor, amelyet számára a fizetett éves szabadsága címén folyósítanak.

Polgári ügyszak

9. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. október 13-i végzése (a Tribunal da Relação de Coimbra [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Liberty Seguros,

³² A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 12. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület, 89. szám alatt.

³³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 4. szám, Munkaügyi ügyszak, 17. szám alatt.

³⁴ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Munkaügyi ügyszak, 41. szám alatt.

Compañia de Seguros y Reaseguros, SA – Sucursal em Portugal, korábban Liberty Seguros SA kontra DR (C-375/20. sz. ügy)³⁵

A gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikkének első bekezdését és 13. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely lehetővé teszi, hogy a közlekedési balesetben károsult harmadik személyekkel szemben még akkor is hivatkozni lehet a gépjármű-felelősségbiztosítási szerződés abból eredő semmisségére, hogy a biztosított engedély nélkül folytat nemzetközi kereskedelmi fuvarozási tevékenységet, illetve hogy a szerződés megkötésekor a biztosítótársaság elől elhallgatott tényeket, vagy a biztosítótársaság előtt hamis nyilatkozatokat tett, ha a harmadik személy károsultak olyan utasok, akiknek nem lehetett tudomásuk az engedély hiányáról.

10. A Bíróság elnökének 2021. október 26-i végzése (a Sofiyski rayonen sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-366/19. sz. ügy)³⁶

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

11. A Bíróság (negyedik tanács) 2021. december 9-i ítélete (a Visoki trgovački sud Republike Hrvatske [Horvátország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) –HRVATSKE ŠUME d.o.o., Zagreb, a HRVATSKE ŠUME javno poduzeće za gospodarenje šumama i šumskim zemljištima u Republici Hrvatskoj p.o., Zagreb jogutódja kontra BP Europa SE, a Deutsche BP AG jogutódja, utóbbi pedig a The Burmah Oil (Deutschland) GmbH jogutódja (C-242/20. sz. ügy)³⁷

1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 22. cikkének 5. pontját úgy kell értelmezni, hogy egy jogalap nélküli gazdagodáson alapuló visszatérítés iránti kereset nem tartozik az e rendelkezésben meghatározott kizárólagos joghatóság alá, még akkor sem, ha azt azon határidő lejárta miatt indították meg, amelyen belül a valamely végrehajtási eljárás során jogalap nélkül kifizetett összegek visszatérítése ugyanezen végrehajtási eljárás keretében követelhető lett volna.

2) A 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját úgy kell értelmezni, hogy egy jogalap nélküli gazdagodáson alapuló visszatérítés iránti kereset nem tartozik az e rendelkezésben meghatározott joghatósági ok hatálya alá.

12. A Bíróság (nyolcadik tanács) 2021. december 9-i ítélete (a County Court at Birkenhead [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – BT kontra Seguros Catalana Occidente, EB (C-708/20. sz. ügy)³⁸

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a károsult által e 13. cikk (2) bekezdésének megfelelően a biztosító ellen indított közvetlen kereset esetén az e károsult lakóhelye szerinti tagállam bírósága nem állapíthatja meg e 13. cikk (3) bekezdése alapján az említett károsult által egyidejűleg a biztosítási kötvény azon jogosultja vagy azon biztosított ellen indított kereset elbírálása tekintetében is a joghatóságát, aki más tagállamban rendelkezik lakóhellyel, és akit a biztosító nem vont perbe.

³⁵ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 11. szám, Polgár ügyszak, 71. szám alatt.

³⁶ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam 8. szám, Polgári ügyszak, 53. szám alatt.

³⁷ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Polgári ügyszak, 43. szám alatt.

³⁸ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 4. szám, Polgári ügyszak, 30. szám alatt.

13. A Bíróság (nagytanács) 2021. december 21-i ítélete (a Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Bank Melli Iran kontra Telekom Deutschland GmbH (C-124/20. sz. ügy)³⁹

1) A 2014. január 15-i 37/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel és a 2271/96 rendelet mellékletének módosításáról szóló, 2018. június 6-i (EU) 2018/1100 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel módosított, a harmadik ország által elfogadott jogszabályoknak az ország területén kívüli alkalmazásának hatása és az ilyen jogszabályon alapuló vagy abból eredő intézkedések elleni védelemről szóló, 1996. november 22-i 2271/96/EK tanácsi rendelet 5. cikkének első bekezdését akként kell értelmezni, hogy az arra az esetre is megtiltja a módosított 2271/96 rendelet 11. cikkében említett személyek számára, hogy eleget tegyenek az e rendelet mellékletében említett törvényekben előírt követelményeknek vagy tilalmaknak, ha az e törvényeket elfogadó harmadik országok közigazgatási vagy igazságügyi hatóságai nem hoztak az e törvények tiszteletben tartásának biztosítására irányuló határozatot.

2) A 37/2014 rendelettel és a 2018/1100 felhatalmazáson alapuló rendelettel módosított 2271/96 rendelet 5. cikkének első bekezdését akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, hogy indokolás nélkül felmondhassa a „különös megjelölésű állampolgárok és a zárolt vagyonnal rendelkező személyek listáján” (Specially Designated Nationals and Blocked Persons List) szereplő valamely személlyel kötött szerződéseket az e módosított rendelet 11. cikkében említett olyan személy, aki nem rendelkezik az említett, módosított rendelet 5. cikkének második bekezdése értelmében vett felhatalmazással. Ugyanezen módosított rendelet 5. cikkének első bekezdése azonban megköveteli, hogy amennyiben az e rendelkezésben foglalt tilalom állítólagos megsértésére vonatkozó polgári eljárás keretében a nemzeti bíróság rendelkezésére álló összes bizonyíték első ránézésre arra utal, hogy az e módosított rendelet mellékletében említett törvényeknek tett eleget a módosított 2271/96 rendelet 11. cikkében említett olyan személy, aki e tekintetben nem rendelkezik felhatalmazással, ugyanezen személy a jogilag megkövetelt módon igazolja, hogy magatartásával nem az említett törvényeknek akart eleget tenni.

3) Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 16. cikkével és 52. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben a 37/2014 rendelettel és a 2018/1100 felhatalmazáson alapuló rendelettel módosított 2271/96 rendeletet, és különösen annak 5. és 9. cikkét akként kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes, hogy semmisnek nyilvánítsák az e módosított rendelet mellékletében említett törvényeken alapuló követelményeknek vagy tilalmaknak való megfelelés céljából a szerződéseknek az e módosított rendelet 11. cikkében említett valamely olyan személy általi felmondását, aki nem rendelkezik az ugyanezen módosított rendelet 5. cikkének második bekezdése értelmében vett felhatalmazással, amennyiben a semmisségnek ez a megállapítása – ugyanezen rendeletnek a kialakult jogrend és általánosságban az Európai Unió érdekei védelmére irányuló célkitűzéseire tekintettel – nem von maga után aránytalan hatásokat e személyre nézve. Az arányosság e vizsgálata során egyensúlyba kell hozni e célkitűzések követését – amelyet a szerződés e módosított rendelet 5. cikkének első bekezdésében előírt tilalmat sértő felmondása semmisségének megállapítása szolgál –, valamint annak valószínűségét, hogy az érintett személy gazdasági veszteségeknek lesz kitéve, továbbá e veszteségek mértékét abban az esetben, ha nem szüntethetné meg az e módosított rendelet mellékletében említett törvényekből eredő másodlagos szankciók hatálya alá tartozó személyek listáján szereplő személlyel fennálló kereskedelmi kapcsolatait.

14. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. december 21-i ítélete (a Protodikeio Athinon [Görögország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – DP, SG kontra Trapeza Peiraios AE (C-243/20. sz. ügy)⁴⁰

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az kizárja ezen irányelv hatálya alól az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő olyan feltételt, amely diszpozitív törvényi vagy rendeleti rendelkezést tükröz, vagyis amely a felek közötti

³⁹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület, 80. szám alatt.

⁴⁰ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 9. szám, Polgári ügyszak, 44. szám alatt.

eltérő megállapodás hiányában automatikusan alkalmazandó, még akkor is, ha az említett feltételt egyedileg nem tárgyalták meg.

2) A 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az ezen 1. cikk (2) bekezdésében említett feltételek akkor is ki vannak zárva ezen irányelv hatálya alól, ha az említett rendelkezést nem ültették át formálisan valamely tagállam jogrendjébe, és ilyen esetben e tagállam bíróságai nem tekinthetik úgy, hogy az említett 1. cikk (2) bekezdését közvetetten átvették a nemzeti jogba ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének és 4. cikke (1) bekezdésének átültetése révén.

3) A 93/13 irányelv 8. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes olyan nemzeti jogi rendelkezések elfogadása vagy hatályban tartása, amelyek hatására az ezen irányelvben előírt fogyasztóvédelmi rendszert az ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében említett feltételekre alkalmazzák.

15. A Bíróság (nagytanács) 2021. december 21-i ítélete (a Cour de cassation [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Gtflix Tv kontra DR (C-251/20. sz. ügy)⁴¹

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy az a személy, aki – miután úgy véli, hogy rá nézve sértő megjegyzéseknek interneten való terjesztése révén megsértették a jogait – egyszerre jár el egyrészt az állítások helyreigazítása és az interneten közzétett tartalmak törlése érdekében, másrészt az ezen interneten való közzétételből eredő kárának megtérítése érdekében, minden egyes olyan tagállam bíróságai előtt kérheti az általa megkeresett azon bíróság tagállamának területén okozott kár megtérítését, amelynek területén e megjegyzések hozzáférhetők vagy hozzáférhetőek voltak, akkor is, ha e bíróságok nem rendelkeznek joghatósággal a helyreigazítási és a törlési kérelem elbírálására.

16. A Bíróság (második tanács) 2021. december 21-i ítélete (a Sąd Apelacyjny w Warszawie [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – A. K. kontra Skarb Państwa (C-428/20. sz. ügy)⁴²

A 2005/14/EK irányelvvel módosított, a tagállamok gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó jogszabályainak közelítéséről szóló, 1983. december 30-i 84/5/EGK második tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdését, illetve a gépjármű-felelősségbiztosításról és a biztosítási kötelezettség ellenőrzéséről szóló, 2009. szeptember 16-i 2009/103/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azok a tagállamok, amelyek éltek az e rendelkezésekben említett azon lehetőséggel, hogy átmeneti időszakot írnak elő, kötelesek lettek volna megkövetelni, hogy 2009. december 11-től kezdve az ezen időpont előtt kötött, de az említett időpontban még hatályban lévő gépjármű-felelősségbiztosítási szerződésekben meghatározott legalacsonyabb fedezeti összegek megfeleljenek az említett rendelkezések negyedik albekezdéseiben előírt szabálynak.

Gazdasági ügyszak

10. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. október 14-i végzése (a Curtea de Apel Cluj [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – NSV, NM kontra BT (C-87/21. sz. ügy)⁴³

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a valamely fogyasztó és egy kereskedő között létrejött, devizában nyilvántartott kölcsönszerződésbe illesztett olyan feltétel,

⁴¹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 10. szám, Polgári ügyszak, 48. szám alatt.

⁴² A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 8. szám, Polgári ügyszak, 60. szám alatt.

⁴³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 6. szám, Gazdasági ügyszak, 40. szám alatt.

amely a nemzeti jog valamely diszpozitív rendelkezését tükrözi, nem tartozik ezen irányelv hatálya alá, még akkor sem, ha:

- e nemzeti jogszabályi rendelkezés nem képezte a nemzeti jogalkotó által annak érdekében elvégzett értékelés tárgyát, hogy a fogyasztókkal kötött bankkölcsön-szerződések konkrét keretében egyensúlyt teremtsen a fogyasztó és a kereskedő érdekei között;*
- a kereskedő e feltételt anélkül illesztette az érintett szerződésbe, hogy eleget tett volna a tájékoztatással és az átláthatósággal kapcsolatos kötelezettségének;*
- olyan valószínűsítő körülmények állnak fenn, amelyek alapján feltételezhető, hogy az érintett kereskedő az említett feltételt rosszhiszeműen eljárva illesztette e szerződésbe, mivel nem lehet, hogy e kereskedő ne tudott volna arról, hogy ugyanezen feltétel alkalmazása az említett szerződésben részes felek jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhet elő a fogyasztó kárára.*

11. A Bíróság elnökének 2021. november 12-i végzése (a Sofiyski rayonon sad [Bulgária] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – „Banka DSK” EAD kontra M. V. (C-489/21. sz. ügy)⁴⁴

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

12. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. december 6-i végzése (a Ráckevei Járásbíróság [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – EP, TA, FV, TB kontra ERSTE Bank Hungary Zrt. (C-670/20. sz. ügy)⁴⁵

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönszerződésbe foglalt, a kölcsönfelvevőt árfolyamkockázatnak kitévő kikötések átláthatóságára vonatkozó követelmény csak akkor teljesül, ha az eladó vagy szolgáltató pontos és elegendő tájékoztatást nyújtott a kölcsönfelvevőnek az árfolyamkockázatról, amely alapján a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó fel tudja mérni az ilyen kikötéseknek a pénzügyi kötelezettségeire e szerződés teljes időtartama alatt gyakorolt – esetlegesen jelentős – kedvezőtlen gazdasági következményeit. E tekintetben az a körülmény, hogy a fogyasztó kijelenti, hogy teljes mértékben tudatában van az említett szerződés megkötéséből eredő lehetséges kockázatoknak, önmagában nincs hatással annak értékelésére, hogy az eladó vagy szolgáltató eleget tett-e az említett átláthatósági követelménynek.

13. A Bíróság (hetedik tanács tanács) 2022. január 10-i végzése (Tribunalul Arad [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Asociația Națională de Terapii Complementare din România (ANATECOR) (C-400/21. sz. ügy)

Az Európai Unió Bírósága nyilvánvalóan nem rendelkezik hatáskörrel a Tribunalul Arad (aradi törvényszék, Románia) 2021. május 31-i határozatával előterjesztett kérdések megválaszolására.

⁴⁴ A kérdést l.: Hírléví XII. évfolyam 12. szám, Gazdasági úgyszak, 53. szám alatt.

⁴⁵ A kérdést l.: Hírléví XII. évfolyam 4. szám, Gazdasági úgyszak, 26. szám alatt.

Egyéb, magyar vonatkozású ügyek az Európai Bíróság előtt

IV. 2022. január 8-án benyújtott kereset (T-17/22. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Kérelmek:

A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

— semmisítse meg az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) azon döntését, amellyel megtagadta a „Rapport final de l’Office européen de lutte antifraude (OLAF) OF/2015/0034/B4 relatif aux activités d’éclairage public de Élios Innovatív Zrt.” megnevezésű dokumentumhoz való hozzáférést olyan módon, hogy a felperes megerősített hozzáférési kérelméről nem hozott az 1049/2001 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése szerinti határidőben döntést;

— az alperest kötelezze az eljárással összefüggésben felmerült költségek viselésére.

Jogalapok és fontosabb érvek:

Keresete alátámasztása érdekében a felperes két jogalapra hivatkozik.

1. Az első, az indokolási kötelezettség megsértésére alapított jogalap:

Az OLAF megsértette az indokolási kötelezettségét, amikor – anélkül, hogy azt jogszerűen alátámasztotta volna – megtagadta a „Rapport final de l’Office européen de lutte antifraude (OLAF) OF/2015/0034/B4 relatif aux activités d’éclairage public de Élios Innovatív Zrt.” megnevezésű dokumentumhoz való hozzáférést.

2. A második, a hozzáférési kérelem megtagadásának jogszerűtlenségére alapított jogalap:

Az OLAF anélkül tagadta meg a hozzáférés iránti kérelem teljesítését, hogy a hozzáférés iránti kérelmek teljesítésének megtagadását megalapozó, az 1049/2001 rendelet 4. cikkében rögzített kivételek bármelyikére hivatkozott volna.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

Kfv.VII.37.402/2021/6.

A hatóság döntése semmis, ha az ügy nem hatósági ügy vagy hatósági ügy ugyan, de a hatásköri jogszabály nem az adott közigazgatósági hatóságot jelölte ki az ügyben való eljárásra.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében azon az alapon vitatta a jogerős ítéletet, hogy az elsőfokú bíróság az Európai Unió Bírósága C-777/18. számú ítélete alapján olyan eljárás lefolytatására kötelezné, amelyre nincs hatásköre. Az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárás során nem állapíthat meg egy tagállami hatóság számára új hatáskört. Ahogy arra az alperes maga is helyesen hivatkozott felülvizsgálati kérelmében, az Európai Unió Bírósága perben beszerzett döntése hatásköri kérdésre nem terjedt ki. Az Európai Unió Bírósága ítélet csak az alkalmazandó nemzeti jogi rendelkezések és az uniós jogszabályok összhangját vizsgálta.

Az alperes hatáskörébe tartozó feladatokat 2017. február 2-ig a 386/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Krm.) 7. § (3)-(5) bekezdése, 2017. február 3-tól a Krm. 7. § (3)-(5a) bekezdése határozza

meg, amelyek értelmében a kormányhivatal ellátja – egyebek mellett - az 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.) 27. § (1), (2), (5), (7) és (11) bekezdésében rögzített feladatokat. Az alperes a hatósági eljárás során a felperes kérelmét érdemében vizsgálta, hatáskörét a Krm. 7. § (5) bekezdésére alapította. Az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott az alperes hatáskörét megalapozó jogszabályként a Krm. 7. § (5) bekezdés a) pontja rendelkezésére, mivel ez a jogszabályhely – a pénzbeli ellátásokkal, a baleseti táppénzzel, a baleset üzemiségének elbírálásával, a keresőképtelenség és annak felülvéleményezésével kapcsolatos feladatok mellett - az Ebtv. 22. §-ában szabályozott az utazási költségtérítéssel kapcsolatos feladatok ellátását utalja a kormányhivatal feladatai közé.

A Krm. 7. § (5a) bekezdése utalja a kormányhivatal által ellátandó egészségbiztosítási feladatok közé az Ebtv. külföldön történő gyógykezelés körében igénybe vett ellátásokkal kapcsolatos feladatokat, amelyek között nem kerültek feltüntetésre a NEAK hatáskörébe tartozó az Ebtv. 27. (3) és (6) bekezdésében megjelölt – a külföldi gyógykezelés engedélyeztetésével és finanszírozásával kapcsolatos – feladatok. Az Ebtv. 27. § (1), (2), (5), (7) és (11) bekezdései a harmadik állam területén átmenetileg, vagy három hónapot meghaladóan, vagy tartósan meghatározott jogcímenek (munkavállaló, tanuló, felsorolt jogviszonyokban álló foglalkoztatottak és ezek hozzátartozói) tartózkodó biztosítottakra vonatkozó rendelkezések. A felperes a megjelölt személyi körbe nem tartozik, ezért a kérelme elbírálására az alperes nem rendelkeztetett hatáskörrel.

A 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 19. § (1) bekezdése értelmében a hatóság hatáskörét jogszabály – jelen esetben a Korm. rendelet és a Krm. - állapítja meg, a 19. § (3) bekezdés szerint a hatóság a hatáskörét vagy annak gyakorlását más hatóságra nem ruházhatja át, kivéve, ha törvény a hatáskör törvényben meghatározott esetben, az ott meghatározott másik hatóságra való átruházását kivételesen lehetővé teszi. Jelen perbeli esetben ilyen jogszabály a hatásköri törvényben nem került megjelölésre és ilyenre a felek sem hivatkoztak.

A Ket. 22. § (1) bekezdése értelmében a hatóság hatáskörét és illetékességét az eljárás minden szakaszában hivatalból köteles vizsgálni. Hatáskör vagy illetékesség hiányában a hatóság a kérelmet és az ügyben keletkezett iratokat – az ügyfél egyidejű értesítése mellett – haladéktalanul, de legkésőbb a kérelem megérkezésétől, folyamatban lévő ügyben a hatáskör és illetékesség hiányának megállapításától számított 8 napon belül köteles átteni a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz [Ket. 22. § (1) bekezdés].

A hatáskör (és az illetékesség) hiánya a Ket. 121. § (1) bekezdés b) pontja értelmében semmisségi ok, vagyis olyan feltétlen érvénytelenségi ok, amely utóbb nem orvosolható. A Ket. 22. § (1) bekezdése azt jelenti, hogy a hatóság az eljárás valamennyi szakaszában köteles figyelemmel kísérni, hogy fennáll-e még az eljárási és döntéshozatali jogosultsága az adott hatósági ügyben. Ennek hiányában köteles a Ket. szerinti eljárási cselekményt megtenni és eljárási döntést meghozni. A Ket. megfogalmazása szerint a döntés semmis, ha az ügy [Ket. 12. § (2) bekezdés] nem tartozik a közigazgatási hatóság hatáskörébe, azaz, ha az ügy vagy nem hatósági ügy [Ket. 30. § g) pont], vagy hatósági ügy ugyan, de nem az adott közigazgatási hatóságot jelöli ki az ügyben való eljárásra a jogszabály. A hatáskör hiányában hozott döntés semmis, amit a közigazgatási bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia (Kfv.VI.35.611/2016/18.)

Kfv.VI.37.946/2021/8.

Tiltott keresetkiterjesztésnek minősül, ha a felperes a perindítási határidőn túl új jogsérelemre hivatkozik. Az elsőfokú bíróság által kiadott hiánypótló végzés sem írhatja felül a Kp.46.§-ának rendelkezéseit. Az EUMSZ 20. cikkén alapuló származékos tartózkodási jog fennállásához olyan függőségi viszony szükséges, hogy akitől megtagadták a tartózkodás jogát, a vele együtt élő uniós polgár az ilyen megtagadó határozat következményeképpen valójában kénytelen elhagyni nemcsak azon tagállam területét, amelynek állampolgára, hanem az Unió egészének területét is. Az indokolási kötelezettségét nem teljesíti a bíróság, ha csupán kijelenti, hogy egy adott kérdésben elfogadja az egyik fél hivatkozását, azonban az ítéletből nem ismerhető meg, sem az, hogy mi volt a fél álláspontja, sem az, hogy a bíróság mire alapozta döntését.

A Kúria szerint az első fokon eljáró bíróság a pontosan és törvényesen megállapított tényállásból – a visszaküldési tilalom fennállásának vizsgálatának jogszerűsége kivételével - helytálló jogi

következtetést vont le. Ítéletében a jogvitában felmerült jogi érveket elemezte és elbírálta. A Kúria a kifejtettek megismétlése nélkül, a felülvizsgálati kérelemre figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 20. cikkének alkalmazhatósága körében az ügyben eljáró bíróság mérlegelési jogkörben döntött. A mérlegelési jogkörben hozott döntés jogszerűsége körében az azt felülvizsgáló Kúria azt vizsgálja, hogy az ügyben eljáró bíróság a hatáskörét a mérlegelésre való felhatalmazásának keretei között gyakorolta-e, a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége a jogerős ítéletből megállapítható-e. A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság okszerűen mérlegelte, hogy a felperes és házastársa között nem áll fenn a vonatkozó esetjog által megkívánt olyan szoros függőségi viszony, amely védelmet élvezne, ezt a megállapítását alátámasztja a 13. sorszámú számú jegyzőkönyv tartalma. Az eljáró bíróság meggyőződése a házastársak személyes meghallgatása alapján alakult ki, a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye. A házastársak személyes meghallgatásának hiányában e tekintetben sem volt lehetőség a felülmérlegelésre.

A II. és III. rendű alperesek véleményét megalapozó minősített adatok megismerhetősége kapcsán indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségessége kérdésben a Kúria a Kfv.II.37.542/2019/10. számú határozatában már állást foglalt. Az ott kimondottaktól, amely szerint a sajátos magyar szabályozásra figyelemmel a Kúria megállapította, hogy az előzetes döntéshozatali kérelem előterjesztésének esetleges szükségessége egy esetleges megismerési eljárásban hozott határozattal szembeni közigazgatási perben merülhet fel, a Kúria a jelen ügyben sem kívánt eltérni. Előzetes döntéshozatali eljárás kérelmezésére így nem volt lehetőség, egy ilyen megkeresés az ügy érdemi megítélésére – megismerési eljárás felperesi kérelmezésének hiányában – nem lett volna befolyással (CILFIT, 283/81 ECLI:EU:C:1982:335).

Kf.VIII.40.348/2021/9.

A hivatásos szolgálati viszonyban álló felperes az állományilletékes parancsnok által meghatározott helyen történő készenlét során a Kollégium területét még rövid időre sem hagyhatta el, ezért nem volt jogszabálysértő az elsőfokú bíróság által levont jogkövetkeztetés, hogy a rendelkezésre állást is magába foglaló közösségi jogi munkaidő fogalom alapján ezen időtartam túlszolgálatnak minősült.

Az elsőfokú bíróság a felperes indítványát elfogadva annak érdekében kezdeményezte az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását, hogy az 2003/88/EK Európai Parlamenti és Tanácsi Irányelv (a továbbiakban: EK Irányelv) 1. cikk (3) bekezdése – amely az EK irányelv hatályát a 89/391 irányelv 2. cikkére utalva határozza meg – alapján alkalmazható-e a kivétel szabálya, vagyis a perbeli tényállás mellett a munkaidő és a pihenőidő uniós jogi fogalma irányadónak tekinthető-e. Az Európai Unió Bírósága 2020. április 30-án meghozott C-211/19. számú ítéletében megállapította, hogy az EK irányelv 1. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy ezen irányelv 2. cikkének 1) és 2) pontját alkalmazni kell a rendvédelmi szervek azon tagjaira, akik valamely tagállam külső határain határőrizeti feladatokat látnak el harmadik országok állampolgárainak az említett határokon való beáramlása esetén, kivéve ha a releváns körülmények összességére tekintettel az ellátott feladatok olyan kivételes események keretében teljesítettek bizonyulnak, amelyek súlyossága és mértéke az élet, az egészség, valamint a közösség biztonságának védelméhez nélkülözhetetlen intézkedések meghozatalát teszi szükségessé és a feladatok megfelelő teljesítését veszélyeztetné az, ha az említett irányelv által előírt összes szabályt be kellene tartani, aminek a vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

Az elsőfokú bíróság az Európai Bíróság döntését követően a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet elrendeléséről szóló kormányrendeleteket vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy a perbeli időszakban az alperes állománya részére a munkaidő szervezésére vonatkozó eltérő szabályokat tartalmazó jogszabály nem született, a Korm. rendeletekben meghatározott tömeges bevándorlást nem lehetett az Irányelv 2. cikk (3) bekezdése szerinti kivételként értelmezni, ezért a perbeli esetben is alkalmazni kellett az EK irányelv rendelkezéseit.

Az EK irányelv „Meghatározások” című 2. cikkében egymást kizáró fogalomként szabályozza a munkaidő és a pihenőidő fogalmát. Ennek alapján munkaidőnek minősül az az időtartam, amely alatt a munkavállaló dolgozik, a munkáltató rendelkezésére áll, és tevékenységét vagy feladatát végzi a nemzeti

jogszabályoknak és/vagy gyakorlatnak megfelelően. Pihenőidő pedig az az időtartam, amely nem minősül munkaidőnek.

Az Európai Unió Bírósága a készenlét minősítése tárgyában meghozott C-580/19. számú ítéletében megállapította, hogy ítélkezési gyakorlata alapján az az időszak, amelynek során a munkavállaló ténylegesen semmilyen tevékenységet nem végez a munkáltatója javára, az EK irányelv alapján nem minősül szükségszerűen „pihenőidőnek” (33. bekezdés). Az Európai Unió Bírósága olyan munkavégzési helyen teljesített olyan készenléti időszakok kapcsán, amelyek nem estek egybe a munkavállaló lakóhelyével, kimondta, hogy a döntő tényező annak megállapítására, hogy fennállnak-e a 2003/88 irányelv értelmében vett „munkaidő” fogalmának jellemző elemei, az, hogy a munkavállaló köteles fizikailag jelen lenni a munkáltató által meghatározott helyen, és ott ez utóbbi rendelkezésére állni, hogy szükség esetén azonnal képes legyen munkavégzésre (2000. október 3-i Simap ítélet, C-303/98, EU:C:2000:528, 48. pont; 2003. szeptember 9-i Jaeger ítélet, C-151/02, EU:C:2003:437, 63. pont; 2005. december 1-jei Dellas és társai ítélet, C-14/04, EU:C:2005:728, 48. pont). E tekintetben adott pontosítása szerint a munkavégzés helyét úgy kell érteni, hogy az bármely olyan hely, ahol a munkavállalónak a munkáltató utasítására kell tevékenységet végeznie, ideértve azt az esetet is, amikor ez a hely nem az a hely, ahol a munkavállaló a szakmai tevékenységét szokásosan végzi. Megállapította, hogy az ilyen készenléti időszak során a munkavállalónak, aki köteles a munkavégzési helyén közvetlenül a munkáltatója rendelkezésére állni, távol kell maradnia a társadalmi és családi környezetétől, és csekély mozgástere van arra, hogy beossza azt az időt, amely alatt nem hívják fel munkavégzésre. Következésképpen ezen időszak egészét a 2003/88 irányelv értelmében vett „munkaidőnek” kell minősíteni, függetlenül a munkavállaló által az említett időszakban ténylegesen végzett munkától (2003. szeptember 9-i Jaeger ítélet, C-151/02, EU:C:2003:437, 65. pont; 2004. október 5-i Pfeiffer és társai ítélet, C-397/01–C-403/01, EU:C:2004:584, 93. pont; 2005. december 1-jei Dellas és társai ítélet, C-14/04, EU:C:2005:728, 46. és 58. pont) Másrészt az Európai Unió Bírósága kimondta, hogy a készenléti rendszerben teljesített rendelkezésre állási időszakokat – jöllehet az alatt a munkavállaló nem köteles arra, hogy a munkavégzési helyén tartózkodjon – szintén teljes mértékben a 2003/88 irányelv értelmében vett „munkaidőnek” kell minősíteni, ha – figyelembe véve a munkavállalóval szemben előírt azon kötétségek objektív és igen jelentős hatását ez utóbbi azon lehetőségeire, hogy idejét személyes és társadalmi szükségleteire fordítsa – különbözik azon időszaktól, amely alatt a munkavállalónak egyszerűen csak munkáltatója rendelkezésére kell állnia, hogy az elérhesse őt (2018. február 21-i Matzak ítélet, C-518/15, EU:C:2018:82, 63–66. pont).

A Kúria a Kf.VII.40.260/2020/7. számú ítéletében - az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlatát is figyelembe véve - elvi éllel rögzítette, hogy amennyiben a készenlét alatt a hivatásos állományú a munkáltatója rendelkezésére állt, és nem volt abban helyzetben, hogy pihenőidejével szabadon rendelkezzen, a szolgálati helyét nem hagyhatta el, állandóan szolgálatteljesítésre kész állapotban kellett várakoznia, nincs jelentősége annak, hogy a szolgálatteljesítési időn felül teljesített készenlét alapján sor került-e tényleges munkavégzésre, mivel a rendelkezésre állással töltött idő is túlszolgálatnak minősül.

Az alperes a fellebbezésében azt alappal kifogásolta, hogy a fenti és e tárgyban meghozott további kúriai ítéletektől eltérően a perbeli esetben a felperes 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 2.§ 28. pontja szerinti szolgálati helyének a miskolci szervezeti egység minősült, míg a szolgálatteljesítés helye az államhatár volt. Ugyanakkor a Kúria álláspontja szerint az ügy érdemére nézve ennek nem volt perdöntő jelentősége, mivel döntő tényezőnek a helyhez kötöttség és a szabadidő rendkívül korlátozott felhasználása minősül.

A fenti értelmezést az Európai Unió Bírósága fentiekben kifejtett gyakorlata mellett alátámasztja a 2016. évi CXVII. törvény 15. §-ával módosított, 2017. január 1-től hatályos Hszt. 141. § (2) bekezdése is, amely rendelkezés bevezette a „kiemelt készenlét” fogalmát. A törvény módosításához fűzött indokolás szerint az új jogintézmény bevezetésének indoka, „hogy egyes szolgálati feladatok végrehajtása során szabályozni szükséges a rendelkezésre állásnak azt a különleges formáját, amikor az állományilletékes parancsnok a rendelkezésre állás helyét is meghatározza. A kiemelt készenlét helyeként az állományilletékes parancsnok csak a szolgálatteljesítési helyen kívüli helyet határozhat meg, azaz olyan nem fordulhat elő, hogy az érintett részére a rendes szolgálatteljesítési helyén kerüljön meghatározásra

egy konkrét épület, ingatlan, ahol a készenlétet tölteni kell.” A jogalkotó a kiemelt készenlét díjazását a készenléti pótlékhoz képest is magasabb összegben állapította meg a Hszt. 161. § (1) bekezdés d) pontjában amikor úgy rendelkezett, hogy a készenléti pótlék teljesített óránként a rendvédelmi illetményalap 0,25%-a, kiemelt készenlét esetén 1%-a.

A jogalkotó a fenti módosítással maga is úgy értékelte a szolgálatteljesítési helyen kívüli, de az állományilletékes parancsnok által meghatározott helyen történő készenlétet, hogy az az érintett hivatásos állományú személyt objektíve és jelentős mértékben akadályozza abban, hogy szolgálati időn kívüli idejét saját belátása szerint, szabadon használja fel.

A perbeli esetben a felperes az állományilletékes parancsnok által meghatározott helyen történt készenlét során a kollégium területét még rövid időre sem hagyhatta el, ezért nem jogszabálysértő az elsőfokú bíróság által levont azon következtetés, hogy a rendelkezésre állást is magába foglaló közösségi jogi munkaidőfogalom alapján ezen időtartam túlszolgálatnak minősült.

Kf.I.40.725/2021/18.

A közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződés Kbt. szabályaiba ütköző, jogellenes módosítása közbeszerzési jogsértés, amelynek megállapításához a jogalkotó felróhatóságot vagy vétkeességet nem követel meg, a jogellenes magatartás megvalósításával a jogsértés a szerződő felek részéről fennáll. Az Európai Unió Bírósága ítéletben megfogalmazott, az uniós alapelvek tiszteletben tartását biztosító elvárások, így a szerződő felek magatartásának értékelése, nem a jogsértés megállapíthatóságát, hanem a bíróság mértékét befolyásolják.

Az I. rendű alperes a Kbt. 141. § (1) és (8) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján helytállóan hivatkozott az objektív felelősségi alakzat folytán a jogsértés megállapításának szükségességére, ezáltal arra, hogy a jogsértést mindkét, a szerződésmódosításban résztvevő fél terhére meg kell állapítani. Ezzel összefüggésben a Kúria elsőként az objektív felelősség fennállására vonatkozó I. rendű alperesi érvelést vizsgálta.

Az I. rendű alperes tényyszerűen mutatott rá, hogy a Kúria Kfv.II.37.434/2017/12. számú ítéletében rögzítettek szerint „A közbeszerzési jogsértésért való felelősség objektív.” (Kfv.II.37.434/2017/12. számú ítélet [44] pontja). A hivatkozott Kfv.II.37.434/2017/12. számú ítélet és jelen peres eljárás tekintetében teljes tényállásazonosság nem áll fenn, mivel a hivatkozott ügyben közbeszerzési eljárásra és közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződés módosítására nem került sor, közbeszerzési jogsértést nem az ajánlattevő terhére állapítottak meg (közbeszerzési eljárás hiányában annak ajánlattevője sem volt). A hivatkozott kúriai ítélet alapját képező tényállás szerint a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzése jogsértés valósult meg, mivel a beszerzések tekintetében az egybeszámíthatóság fennállt, az egybeszámításra figyelemmel pedig közbeszerzési eljárást kellett volna lefolytatni. A hivatkozott kúriai ítélet indokolása rögzítette többek között, hogy „Az I. rendű alperesnek azt nem kellett vizsgálnia, sem értékelni, hogy az I. rendű felperes (megjegyzés: a hivatkozott ügyben a beszerzési igény kielégítésére közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével szerződő vevő) a közbeszerzési eljárás szabályaival miért nem volt tisztában, és azt miért nem tartotta be”, miként az ítélet indokolásából kiolvashatóan azt sem kellett vizsgálni, hogy szándékosság sem áll fenn a jogsértő oldalán. A közbeszerzési eljárást le kellett volna folytatni, ezért annak mellőzése, mint jogsértés a hivatkozott per I. rendű felperese terhére volt értékelhető. A Kúria Kfv.II.37.434/2017/12. számú ítéletének indokolása azt is rögzíti ([45] pont, utolsó előtti mondat), hogy „A közbeszerzési eljárás lefolytatásának kötelezettsége és az ehhez kapcsolódó felelősség kizárólag az I. rendű felperest terheli.”. (Megjegyzés: a kizárólagos felelősséget ebben az ügyben a bíróság nem az I. rendű felperessel szerződő eladó partner kontextusában rögzítette, hanem az I. rendű felperesnek pályázathoz támogatást nyújtó, és erre nézve vele szerződést kötő hatóság vonatkozásában mondta ki.)

A tényállások között fennálló eltérés, így a megvalósult jogsértések különbözősége a felelősségi alakzat, mint jogkérdés vizsgálata szempontjából nem releváns, ugyanis abban azonosság áll fenn, hogy mindkét esetben olyan közbeszerzési jogsértés valósult meg, amelynél a jogalkotó nem mérlegeléstől teszi függővé, hogy milyen jogkövetkezmény alkalmazására kerül sor, hanem ahhoz kötelező jelleggel bíróság jogkövetkezményt rendel. Ezen alapvető jellemzők egyezősége mellett a további tényállási elemek

eltérése a felelősségi alakzat meghatározását, így azon jogkérdés megválaszolását nem befolyásolja, hogy milyen felelősségi alakzatot szabályoz a Kbt. a jogellenes szerződésmódosítás, mint jogsértés esetében.

Az Európai Unió Bírósága C-263/19. számú ítélete (a továbbiakban: EUB ítélet) kapcsán kifejtett I. rendű alperesi érvelés annyiban helytálló, hogy az EUB ítélet nem a jogsértés megállapításánál, hanem a bírság kiszabásánál teszi kötelezővé az egyediesítést, a mérlegelést. Arra viszont helytelenül következtetett az I. rendű alperes, hogy az EUB ítélet alátámasztaná az objektív felelősségi alakzat fennállását, ugyanis az EUB ítélet magát a felelősségi alakzatot nem vizsgálta, hanem arról rendelkezett, hogy a releváns uniós normákkal nem ellentétes, ha a nemzeti jogi szabályozás az ajánlattevő jogsértésért való felelősségét is megállapítja.

Az objektív felelősség tipikusan közigazgatási jogági felelősség, amely eltér mind a büntetőjogra jellemző (bűnösség/vétkesség-alapú), mind pedig a polgári jogi (jellemzően felróhatóságon alapuló) felelősségi alakzatoktól. Az objektív felelősséget az Alkotmánybíróság a 60/2009. (V. 28.) AB határozatában a közúti közlekedési szabályszegésekért való felelősség körében részletesen vizsgálta, amelyre későbbi határozataiban [pl. 16/2018. (X. 8.) AB határozat] is visszautalt. Miként az az Alkotmánybíróság határozataiból is kitűnik, a közigazgatási jogi felelősség körében elterjedt objektív felelősség jellemzője, hogy önmagában a szabályszegő magatartáshoz fűzi a jogkövetkezményt, függetlenül a szabályszegő vétkességétől vagy felróhatóságától, ezáltal pedig a szankció alkalmazása hatékonyabb, mivel a jogkövető magatartásra a felelősségre vonás elkerülhetetlensége révén ösztönöz. Objektív felelősség esetén tehát a közigazgatási jogszabályok megszegése önmagában a jogellenességre tekintettel jogkövetkezményt von maga után, függetlenül a jogellenes magatartást megvalósító(k) felróhatóságától, esetleg vétkességétől. Ezeket a szubjektív elemeket a jogsértés megállapításához vizsgálni nem is kell, mivel a jog által védett közösségi érdekek a jogalkotó olyan jelentőséget tulajdonít, hogy az a jogsértő vétkességétől vagy felróhatóságától függetlenül védendő. Objektív felelősség esetén tehát a jogellenes magatartás ténye megalapozza a jogsértés megállapítását, amely jogsértéshez a jogszabály kötelezően kiszabandó jogkövetkezmény alkalmazását rendeli el.

Jelen perbeli esetben a 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 141. § (1) és (8) bekezdése meghatározza azt a jogellenes magatartást (közbeszerzés jogtalan mellőzésével való szerződésmódosítás), amely jogsértésként a jogellenes magatartást megvalósítók terhére esik, a Kbt. 165. § (6) bekezdés e) pontja pedig a jogsértés fennállása esetén kötelezővé teszi a bírság jogkövetkezmény alkalmazását. A bírság jogkövetkezmény alkalmazása a jogsértő magatartás megvalósítójával szemben kötelező, ugyanakkor a bírság mértékének megállapítására a Kbt. 165. § (11) bekezdésében foglalt rendelkezés alapján az eset összes körülménye figyelembevételével, ezáltal mérlegeléssel kerül sor. Az EUB ítélete nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely ezt az objektív felelősséget áttörné, a jogsértés megállapítására és az ahhoz fűződő jogkövetkezmény alkalmazására továbbra is objektív alapon, a jogellenes magatartás megvalósításának tényére figyelemmel kerül sor. Az EUB ítélete a bírság mértéke körében értékelendő körülményekre nézve fogalmaz meg az uniós alapelvek tiszteletben tartásához szükséges, azt biztosító elvárásokat, amely a bírság összegét befolyásolja, de a jogsértésért való felelősség megállapítását és a bírságjogkövetkezmény kötelező alkalmazását nem érinti.

A jogsértés a jogellenes szerződésmódosítás, így annak megvalósítói a szerződést módosító szerződő felek, azaz jelen perbeli esetben az I. rendű és a II. rendű felperesek lehetnek. Ezt kellően alátámasztották azzal, hogy a Kbt. 141. § (1) bekezdése a „Szerződésmódosítás” alcím rendelkezéseit a szerződő felekre rendeli alkalmazni, ezáltal a Kbt. 141. § (8) bekezdése szerinti jogsértés is a szerződő felekre nézve állapítandó meg. Az elsőfokú bíróság ítéletében levont azon következtetés, hogy az I. rendű alperes határozatában egyetlen olyan szerződés-módosításra okot adó körülmény sem került bemutatásra, amely a közbeszerzési jogi felelősség megállapítására utalt volna, nem eredményezheti a jogsértés megállapításának mellőzését a 3. számú szerződésmódosítás esetében, mivel objektív felelősségi alakzatnál a jogsértés megállapítását a jogellenes magatartás megvalósítása - jelen esetben a szerződés közbeszerzés mellőzésével történt jogszerűtlen módosítása - megalapozza, továbbá sem a Kbt. rendelkezéseiből, sem az EUB ítéletből nem következik, hogy az objektív felelősségtől különböző felelősségi alakzat érvényesülne.

A Kbt. 141. §-ának rendelkezéseit az EUB ítéletben foglaltakra figyelemmel kell értelmezni. A Kbt. 141. §-a alapján - a fent kifejtettek szerint - közbeszerzési szerződés tekintetében a jogszerűtlen szerződésmódosításért nemcsak az ajánlatkérő, hanem a szerződő felek felelőssége állapítható meg. A másik eljáró kúriai tanács által a Kfv.IV.37.130/2021/4. számú ítélet [25] pontjában kifejtette, miszerint „Az Európai Bíróság C-263/19. számú ügyben hozott ítélete nem hagy kétséget afelől, hogy a közbeszerzési szerződés módosításakor a Kbt. 141. §-ában rögzített szabályok jogellenes mellőzéséért a közbeszerzési szerződés nyertes ajánlattevője is felelősséggel tartozik és a felügyelő hatóság által indított jogorvoslati eljárásban szankcióval is sújtható. E döntés mivel alátámasztotta a szerződésmódosítás viszonylatában a nyertes ajánlattevő Kbt. hatálya alá tartozását, jogszerűen járt el az elsőfokú bíróság, amikor a felperes ezen kereseti hivatkozásának érdemi vizsgálatába bocsátkozott és annak a jogalap körében az uniós döntésre hivatkozással nem adott helyt.” A Kbt. 141. §-ának az EUB ítélet meghozatalát követő fenti értelmezésével a Kúria jelen tanácsa egyetért, attól eltérni nem kíván. Az EUB ítélet a felelősségi alakzatot nem érinti, abból mindössze az következik, hogy a releváns uniós normákkal nem ellentétes, ha a belső szabályozás nemcsak az ajánlatkérő, hanem a nyertes ajánlattevő felelősségévé is teszi a szerződés közbeszerzési szabályoknak nem megfelelő módosítását. A jogellenes szerződésmódosítás, mint jogsértés tehát nemcsak az ajánlatkérő, hanem az ajánlattevő oldalán is fennállhat. Ennek mikéntjét azonban a nemzeti jog szabályai rögzítik.

A Kbt. 141. § (1) és (8) bekezdésének rendelkezése alapján a közbeszerzési szerződés jogszerűtlen módosítását, mint jogsértést a szerződő felek valószínűsíthetik meg. A szerződő feleknek a közbeszerzést a közbeszerzési törvény előírásainak betartásával kell lefolytatniuk, amibe értelemszerűen beletartozik, hogy a szerződés módosítása során a Kbt. 141. §-ában foglalt rendelkezéseknek megfelelően járjanak el. Ez a kötelezettség azt is eredményezi, hogy a szerződő felek a közbeszerzési eljárás alapján kötöttük létrejött szerződést a törvényi feltételek fennállása esetén módosíthatják. Amennyiben a szerződés módosításának a Kbt. szerinti feltétele nem áll fenn, úgy a szerződés módosítására kizárólag a verseny újraindításával kerülhet sor. A szerződés módosításának a jogszerűségét az köteles igazolni, aki a szerződést módosította. Amennyiben a szerződésmódosítás törvényességét a szerződés módosítója nem tudja igazolni, az a szerződést módosító terhére esik. A jogsértés megállapításához a Kbt. sem felróhatóságot, sem vétkességet nem követel meg, ezáltal a jogellenes magatartás megvalósulásával a jogsértés a szerződő felek részéről fennáll, amelynek jogkövetkezményeként a Kbt. 165. § (6) bekezdés e) pontja alapján bírság kiszabására kerül sor. Az I. rendű alperes tehát kellő alappal sérelmezte az elsőfokú ítéletnek a 3. számú szerződésmódosítás tekintetében a jogsértés hiányára vonatkozó megállapítását, ennek következtében határozatának megváltoztatását a bírságra is kiterjedően. A jogsértés a 3. számú szerződésmódosítás tekintetében terheli az I. rendű felperest, ezáltal erre vonatkozóan is fennáll a bírság kiszabásának kötelező esete. Az I. rendű alperes fellebbezése e részbeni megalapozottságát az I. rendű felperes fellebbezési ellenkérelme nem cáfolta, a szerződésmódosítás törvényi feltételeinek fennállását ugyanis nem támasztotta alá.

Pénzügyi jogterület

Kfv.V.35.333/2021/9.

A rendeltetésellenes joggyakorlás körében a Halifax-ügy szerinti teszt alapján az adóhatóságnak nem csak azt kell bizonyítania, hogy az ügyletek elsődleges célja az adóelőny megszerzése volt, hanem azt is, hogy ezen adóelőny ellentétes a hozzáadott értékadó szabályozás céljával, rendelkezéseivel.

Az 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) szabályozása általánosságban határozza meg a rendeltetésellenes joggyakorlást, pontos elhatárolást, hogy az milyen magatartással valósul meg és mely körülmények fennállása esetén állapítható meg nem ad, a jogalkalmazóra bízva a konkrét eset releváns tényállási elemeinek értékelése alapján annak meghatározását. E törvényi rendelkezés értelmezése során azonban figyelemmel kell lenni az Európai Unió Bíróságának a Halifax (C-255/02), és Part-Service (C-425/06) ügyekben a visszaélésszerű magatartás és az adókikerülés kapcsán kifejtett tételeire is.

Az Európai Unió Bírósága a Halifax-ügyben állította fel először azt a három lépcsős tesztet, amit a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapításakor vizsgálni kell. E szerint:

- a Héa irányelvben, illetve a nemzeti adótörvényben foglalt feltételeknek formálisan megfelel a gazdasági esemény, de valós gazdasági tartalma nincsen,

- az ügyletek elsődleges célja az adóelőny megszerzése,

- az adóelőnynek ellentétesnek kell lennie a hozzáadott értékadó szabályozás céljával, rendelkezéseivel.

Mindez azt jelenti, hogy függetlenül attól, hogy a gazdasági esemény megvalósult-e, formálisan megfelel-e a héa irányelvben, illetve a nemzeti adótörvényben foglalt feltételeknek, az ilyen ügyletek elsődleges célja az adóelőny megszerzése; az adóelőny ellentétes a hozzáadott értékadó szabályozás céljával, rendelkezéseivel. A visszaélészerű magatartás megállapításához egyrészt az szükséges, hogy a VI. irányelv és az azt átültető nemzeti jogszabályok vonatkozó rendelkezéseiben előírt feltételek formális fennállása ellenére az érintett ügyletek eredménye olyan adóelőny megszerzése legyen, amely ellentétes a VI. irányelv célkitűzéseivel. Másrészt az objektív körülmények összességéből ki kell tűnnie, hogy a szóban forgó ügyletek elsődleges célja valamely adóelőny megszerzése.

Ezért alaptalan a felülvizsgálati kérelemnek az a hivatkozása, hogy vagy van gazdasági esemény, vagy nincs, de olyan nem létezik, hogy formálisan van, de valós gazdasági tartalma nincs. A nem rendeltetészerű joggyakorlással összefüggésben a Kúria számtalan döntésében kifejtette már jogi álláspontját [Kfv.I.35.372/2007/13., Kfv.I.35.246/2018/7., Kfv.I.35.198/2020/4., Kfv.I.35.522/2020/8., Kfv. I. 35.028/2018/7, Kfv.I.35.033/2021/6.], ezért a gazdasági tevékenység objektív jellegére hivatkozó, a szubjektív szempontok értékelésének kizártságára vonatkozó felülvizsgálati kérelemben szereplő álláspont, amely szerint, ha a termékértékesítés ténylegesen megtörtént akkor annak gazdasági tartalma csak valós lehetett, az Európai Unió Bírósága, és a Kúria által kialakított nemzeti bírósági gyakorlattal is ellentétes. A Kfv.III.35.731/2014/4. és Kfv.V.35.477/2018/7. számú döntés eltérő tényállásbeli és jogi megítélése okán a jelen ügyben nem mérvadó.

Az adóhatóság az adóelőnyt a felperesnél látta, méghozzá abban, hogy a felperest a közösségi értékesítések után általános forgalmi adó fizetési kötelezettség nem terheli, ilyen módon megvalósul az adómentes értékesítés, belföldi értékesítés esetén viszont általános forgalmi adó fizetési kötelezettsége keletkezett volna. Nem osztotta a Kúria a felülvizsgálati kérelem adóelőnyvel kapcsolatos ettől eltérő álláspontját, mert az adólevonásra jogosító adómentes ügyleteknél ugyan nem keletkezik fizetendő adó az értékesítéskor, de a beszerzés áfája mégis levonható. Ide tartoznak például a jelen ügy szerinti azok a Közösségi értékesítések is, amelyekre igaz, hogy ha Magyarországon lenne a teljesítés helye, akkor áfás számlát kellene kiállítani. Vagyis lehet adóelőny az adómentesség, de csak akkor, ha az adóelkerülő magatartás a – Halifax ügyben szereplő – hármasteszt szerinti ügyletben testesül meg. De önmagában az, hogy a közösségi értékesítés adómentes, nem valósít meg adóelkerülést, hiszen akkor valamennyi ilyen értékesítés esetén adóelkerülést lehetne megállapítani. A már hivatkozott Halifax ügy szerinti teszt alapján ezért az adóhatóságnak azt is bizonyítania kellett, hogy az ügyletek elsődleges célja ezen adóelőny megszerzése volt, illetve ezen adóelőnynek ellentétesnek kellett lennie a hozzáadott értékadó szabályozás céljával, rendelkezéseivel. Utóbbiakat a Kúria szerint nem bizonyította az adóhatóság, a lengyel cég indokolatlan közbeiktatására és az ügyletek gazdasági irracionalitására hivatkozó adóhatósági és elsőfokú bírósági állásponttal a Kúria nem értett egyet.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az adóelkerülést a gazdasági észszerűség hiánya és a személyi összefonódások igazolják. A gazdasági észszerűség körében azonban a felperes részletesen beszámolt a lengyel társaság felé történő értékesítés okairól. A Kúria szerint mindezek racionális gazdasági indokok lehetnek, amit az adóhatóság nem cáfolt. Leegyszerűsítő az a gazdasági szemlélet, amely szerint a magyar gazdasági társaságnak Magyarországra kellett volna értékesítenie, és nem veszi figyelembe a gazdaságban élő, pl. a termelés és az értékesítés szétválasztásán alapuló gyakorlatot. Hiszen a lengyel társaság megkeresés útján történő ellenőrzése kapcsán az adóhatóság maga állapította meg azt, hogy a vizsgált időszakban a lengyel társaság a magyar adózótól beszerzett árut különböző EU-s adózóknak értékesítette tovább, így többek között olasz, észt, spanyol adózóknak is, ami alátámasztja a felperes előadását a körben, hogy az áruk raktározása, szortírozása a lengyel társaság szlovákiai telephelyén történt. Önmagában az – a felperes által nem vitatott tény –, hogy a társaságok képviselői ismerték egymást, nem tekinthető adóelkerülő magatartás hiányában olyan objektív körülménynek, ami az adóhatósági megállapításokat alátámasztja.

Hangsúlyozni kell, hogy az adóhatóság feladata, a teljesedésbe ment jogügyletek útján megvalósuló rendeltetésellenes joggyakorlást alátámasztó objektív körülmények feltárása. Tehát az adóhatóság a gazdasági eseményeket az adóelkerülés szempontjából vizsgál(hat)ja, de a felek gazdasági döntéseinek,

illetve szerződéskötésének szabadságát nem vonhatja el.

A Kúria a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét indokolatlannak tartotta. A Kúria álláspontja szerint a Halifax-ügy, illetve a C-425/06. számú Part-Service ügy a nem rendeltetésszerű joggyakorlás megállapíthatósága szempontjából tartalmazza azokat az elveket, amelyeket már a Kúria is alkalmazott több fentebb hivatkozott döntésében. A jelen ügy egyedi körülményeit a nemzeti bíróságnak kellett vizsgálnia, és a tényállás feltárását követően a konkrét bizonyítékokat mérlegelnie.

Kfv.V.35.417/2021/9.

I. A törvényesen megszerzett és felhasznált, teljes körűen értékelt bizonyítékokon alapuló, indokolt jogerős ítélet esetén a bizonyítékok felülmérlegelésére a Kúriának nincs törvényes lehetősége.

II. A felperes tisztességes bírósági eljáráshoz való joga nem sérült.

1. Tévesen hivatkozott arra a felperes, hogy az Európai Unió Bírósága C-189/18. számú (Glencore-)ítélete értelmében a le nem zárt kapcsolódó vizsgálatok keretében megszerzett bizonyítékok felhasználása ellentétes a közösségi jogelvekkel. Az Európai Unió Bírósága ezen döntésében azt mondta ki, hogy a Héa-irányelvet, a védelemhez való jog tiszteletben tartásának elvét és az Alapjogi Charta 47. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal főszabály szerint nem ellentétes, ha az adóhatóság a héa levonásához való jog adóalany által való gyakorlásának vizsgálata során kötve van az ezen adóalany beszállítóival szemben lefolytatott kapcsolódó közigazgatási eljárások keretében általa korábban tett megállapításaihoz és jogi minősítésekhez, amelyekben az e beszállítók által elkövetett héa-csalás fennállását megállapító, jogerőre emelkedett határozatok alapulnak, feltéve, hogy tájékoztatta az adóalanyt a bizonyítékokról és nem fosztja meg az adóalanyt attól a jogától, hogy a vele szemben indult eljárás keretében megfelelően vitassa e ténymegállapításokat és jogi minősítéseket, továbbá betekinthesse valamennyi olyan bizonyítékba, amelyre a hatóság a határozatát alapozni kívánja, vagy amely hasznos lehet a védelemhez való jog gyakorlása szempontjából, kivéve ha közérdekű célkitűzések igazolják e betekintés korlátozását. Nem sérülnek az uniós alapelvek, amennyiben az eljáró bíróság vizsgálhatja e bizonyítékokat, határozatokat. Az elsőfokú bíróság eljárása eleget tett ezen követelményeknek, a felperes már az adóeljárásban, majd a bíróság előtt a bizonyítékokat teljes körűen megismerhette.

2. A felperes állította, hogy a bíróság megsértette a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát azáltal, hogy a 2011. december havi bevallása ellenőrzése tárgyában az eljárás számos eljárási és anyagi jogi hibájára és az ennek következtében megtörtént többszöri hatályon kívül helyezésekre tekintettel jelenleg is folyamatban van. Kifogásolta, hogy a bírósági iratanyag részét képezi olyan titkos eszközök útján készített lehallgatási anyag, amelyről nem tudni, hogy miként és hogyan került a bírósághoz, mellyel összefüggésben az alperes azt nyilatkozta, hogy a felülvizsgálni kért közigazgatási eljárás keretében nem használta fel, és melynek megszerzésére a felek indítványt nem tettek. Az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta a feleket a 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (6) bekezdés alapján a hivatalbóli bizonyítás elrendeléséről, ezáltal a lehető legsúlyosabban megszegte a tisztességes, befolyástól mentes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogát, megsértette a Kp. 2. § (2) bekezdését. Emellett sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság elutasította a teljes peres iratanyag tárgyaláson történő tételes ismertetésére, a lehallgatási anyag megszerzésének körülményeiről való tájékoztatásra vonatkozó indítványát, valamint az emiatt előterjesztett, az eljárás szabálytalanságával kapcsolatos kifogását, amelynek tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalását is elmulasztotta. A kifogás elutasításáról maga döntött, ezáltal megsértette a Kúria hatáskörét. Sérelmezte továbbá, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás iránti indítványait nem kielégítő indokolással utasította el.

A Kúria kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság a 17/2019. (V.30.) AB határozatában rögzítettek szerint a tisztességes eljárás alapjognak minden eljárásban érvényesülnie kell, az nem korlátozható; „a 'fair trial' olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [29]}. Ennek következtében a Kúria vizsgálta, hogy a felperes által felhozottak számára alapjogi sérelemmel járhattak-e.

A meghozott adóhatósági határozatokkal kapcsolatban, a felperes, illetve a jogerős ítéletekkel szemben a felperes és az alperes is gyakorolta jogorvoslati jogát, amely lehetőség a felek Alaptörvény XVIII. cikk

(7) bekezdésében biztosított, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülése. Az eljárások időtartamát illetően a felperes nem jelölt meg olyan időszakot, amely a felek joggyakorlásával nem hozható összefüggésbe, így önmagában az eljárások abszolút időtartama nem jelentheti az észszerű időn belül történő lefolytatásához fűződő jog sérelmét.

Tényszerűen az is megállapítható volt a peres iratok alapján, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg a bizonyítás szabályait, hivatalból nem folytatott bizonyítást. A felperes által hivatkozott lehallgatási jegyzőkönyveket – annak ellenére, hogy azokat az adóhatóság bizonyítékként nem használta fel a döntéshozatalnál – az elsőként indult perben a keresetlevél betérjesztésével megküldött közigazgatási iratanyag részeként 11. sorszám alatt csatolta. Ezért az elsőfokú bíróság pártatlanságával, azaz az önálló döntési jogosultsággal kapcsolatos kétség az iratok rendelkezésre állása kapcsán nem merülhet fel.

Az iratokat a felperes saját előadása szerint megtekintette. A bírósági tárgyalás nem az iratanyag tételes ismertetésére, azaz az iratbetekintési jog biztosítására, hanem a kereset érdemi megvitatására, illetve eldöntésére szolgáló eljárás cselekmény. Ennek következtében az elsőfokú bíróság alapos indokkal utasította el a teljes iratanyag ismertetésére irányuló indítványt, illetve az ennek elutasítása miatti, az eljárás szabálytalanságával kapcsolatos kifogást. Tévesen hivatkozott arra is a felperes, hogy utóbbi körben az elsőfokú bíróság hatáskör hiányában járt el. A Kp. 36. § (2) bekezdése, illetve a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 156. §-a értelmében a kifogás elbírálására az elsőfokú bíróság rendelkezett hatáskörrel, a Kúria az eljárás elhúzódása miatti kifogás elbírálására lett volna csak jogosult, ilyen előterjesztésére azonban nem került sor.

3. A felperes alaptalanul kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság megfelelő indokolás nélkül utasította el az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vonatkozó indítványát. Kiemeli a Kúria, hogy az EUMSZ 267. cikk második bekezdése szerint ha egy tagállam bírósága úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a Szerződések értelmezésére, vagy az uniós intézmények, szervek, hivatalok jogi aktusai érvényességének megállapítására és értelmezésére, kérheti az Európai Unió Bíróságát, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést. E rendelkezés alapján tehát a bíróság diszkrecionális joga arról dönteni, hogy a jogvita elbírálásához szükségesnek tartja-e az Európai Unió Bírósága jogértelmezését. Mérlegelési jogának kizárólag a Kp. alapján alkalmazandó Pp. 130. § (3) bekezdése szerinti indokolási kötelezettség a korlátja, amelynek az elsőfokú bíróság ítélete [204] - [207] bekezdéseiben maradéktalanul eleget is tett. Egyetért a Kúria az itt megfogalmazott indokokkal, mely szerint a közösségi értékesítés adómentességét illetően az Európai Unió Bírósága gyakorlata alapján az Srl.-l kapcsolatos adóhatósági határozatok jogszerűsége megítélhető volt, a további kérdések pedig a meg nem engedett keresetmódosítás által felvetett jogkérdésekhez kapcsolódtak, amelyek így a per eldöntésével nem hozhatók összefüggésbe. Hangsúlyozandó, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog értelmezésével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik „a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32], vö. 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indokolási kötelezettség mindössze azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre {3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32]; 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}. Ezen szempontoknak a jogerős ítélet indokolása megfelel, így mindezek alapján a Kúria megítélése szerint az elsőfokú bíróság tiszteletben tartotta a felperes EJEE 6. cikk 1. bekezdése, az Alapjogi Charta 47. cikke és az Alaptörvény XXVIII. cikke által biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogát. E körben hangsúlyozandó, hogy a kereset elbírálása során nem követelmény, hogy a bíróság a fél által terjedelmesen idézett Európai Unió Bírósága ítéletekre, az e körben előadott valamennyi hivatkozásra részletesen reagáljon, különösen abban az esetben, amennyiben a per tárgyával a hivatkozások közvetlen összefüggésbe nem hozhatók.

Az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése értelmében a Kúria, mint olyan bíróság, amely határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni, amennyiben a jogvita eldöntéséhez a Szerződések értelmezése, vagy az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényességéről való döntés és ezek értelmezése szükséges.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében indítványozta az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését az alábbi kérdésekben:

„Összeegyeztethető-e az Alapjogi Charta 47. cikk (2) bekezdésével, az EUMSZ preambulumban rögzített jogbiztonság és jogos elvárások elvével, a HÉA-irányelv kapcsolódó adósemlegesség elvével, a tényleges érvényesülés elvével az a jelen ügyben követett tagállami intézkedés, amely alapján a tagállami közigazgatási hatóságok a hozzáadottértékadó-különbözet visszatérítésével kapcsolatos adóhatósági eljárást a bírósági felülvizsgálatban elrendelt megismételt közigazgatási eljárással és bírósági felülvizsgálatokkal együtt közel tíz éven keresztül folytatják úgy, hogy az eljárás során megsemmisítésre kerültek az adóhatósági határozatok, mivel nyilvánvaló jogsértést eredményező hibákban szenvedtek (a kiadmányozásra vonatkozó szabályok megsértése), és úgy, hogy az eljárás túlzott hosszúsága nem tudható be az adóalany magatartásának, ráadásul továbbra is bizonytalan a bírósági eljárás lezárásának időpontja?”

„Összeegyeztethető-e az Alapjogi Charta 47. cikk (2) bekezdésével, az EUMSZ preambulumban rögzített jogbiztonság és jogos elvárások elvével, a HÉA-irányelv kapcsolódó adósemlegesség és tényleges érvényesülés elvével, valamint a HÉA-irányelv 183. cikkével, illetve az abban biztosított héa-visszaigénylési joggal az a tagállami szabályozáshoz kapcsolódó tagállami jogértelmezés és ehhez kapcsolódó gyakorlat, amely az adómegállapításra meghatározott általános elévülési időt – az adóhatóság által a közigazgatási eljárás során elkövetett eljárási jogi jogsértések miatt igénybe vett jogorvoslat okán - meghosszabbítja azzal a céllal, hogy a héa-visszaigényléssel kapcsolatos jogviták elbírálását a lehető leghosszabb időkeretben biztosítsa, és ezzel az adózó számára előre nem látható időn belül bizonytalaná tegye a HÉA visszaigénylésének jogszerűségéről való döntést?”

Figyelemmel arra, hogy az elévülés kérdése nem jelen, hanem a Kfv.I.35.191/2019. számú felülvizsgálati eljárásban került elbírálásra, illetve az észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő jog megsértése nem volt a törvényes határidőben előterjesztett kereset tárgya, továbbá a Kúria e körben az elsőfokú bíróság terhére jogszabálysértést, a felperesi alapjog sérelmet nem állapított meg, a Kúria az előzetes döntéshozatal kezdeményezését nem találta indokoltnak. Egyúttal hangsúlyozza, hogy az áfa-levonási joggal jogszabálysértő módon élő adóalany magatartása törvényes következményei alól a héa-mechanizmus elvei (adósemlegesség) alapján sem mentesülhet, az adólevonási jog céljával ellentétes adózói gyakorlat esetén adólevonási jog megtagadható. [pl. Európai Unió Bírósága C-189/18. (Glencore) 33-36. pontok, Kúria Kfv.I.35.024/2020/7. 46-48. bekezdések].

Kfv.I.35.421/2021/8.

A kiadmányozási hiba orvoslása érdekében elrendelt új eljárás során az adóhatóság nem köteles az ellenőrzés megismétlésére, az Air. 132. § (1) bekezdés d) pontja szerint semmisségi ok nem áll fenn. A törvényesen beszerzett és felhasznált, teljeskörűen értékelt bizonyítékokon alapuló, indokolt jogerős ítélet esetén a bizonyítékok felülmérlegelésére a Kúriának nincs törvényes lehetősége.

1. A 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art) 12. § (1) bekezdése értelmében az adózó jogosult az adózásra vonatkozó iratok megismerésére. Minden olyan iratba betekinhet, arról másolatot készíthet vagy kérhet, amely jogainak érvényesítéséhez, kötelezettségeinek teljesítéséhez szükséges. Az Art. 100. § (4) bekezdése szerint, ha az adóhatóság a vizsgálat megállapításait más adózónál végzett kapcsolódó vizsgálat eredményével támasztja alá, az erről szóló jegyzőkönyvnek, illetőleg határozatnak az adózót érintő részét az adózóval részletesen ismertetni kell. A felperes keresetében elismerte, hogy az adóhatóság jegyzőkönyvbe foglaltan ismertette a kapcsolódó iratanyagok, külföldi megkeresésekre vonatkozó válaszok tartalmát, kizárólag azt kifogásolta, hogy az adóhatóság azokat a jegyzőkönyvhöz nem csatolta, illetve nem engedélyezte az azokba való betekintést. Utalt arra is, hogy kérésére a felperesi képviselőnek V.-vel folytatott beszélgetéseiről készült leiratát utóbb megkapta.

A Glencore-ítéletnek [C-189/18. sz. ügy] a védelemhez hasznos információk, adatok megismerhetőségére vonatkozó fordulata nem eredményezi a védelemhez való jog tiszteletben tartása elvének abszolút követelménnyé való alakítását. A korlátozhatóság lehetőségét maga a Glencore-ítélet is elismeri, hivatkozva az információk bizalmas kezelésére, szakmai titoktartás követelményére, harmadik felek adataira, vagy a bűnüldözés hatékonyságának a védelmére. Az is megállapítható, hogy

a védelemhez való jog sérelmének megállapításához a Glencore-ítélet alkalmazásában sem elégséges az adózó egyoldalú előadása. Alapvető feltétel, hogy az adózó mutassa be, hogy legalább vélelmezhetően vannak olyan információk, adatok, amelyek megismerése hasznos lehet a védelemhez való jog gyakorlása során. A felperes esetében az ilyen mélységű hivatkozás elmaradt, az általánosság szintjén, alaki hiányosságokra utalva hivatkozott védekezéshez való jogának csorbítására.

Ténykérdés, hogy az ellenőrzési iratok, köztük a kapcsolódó eljárások és a nemzetközi megkeresések iratai teljes terjedelemben a peres eljárás során rendelkezésre álltak, azokat a felperes iratbetekintés során megismerte, ennek ellenére nem jelölt meg olyan bizonyítási eszközt, amely azok közt nem szerepel. A fegyveregyenlőség elve tehát nem sérülhetett. Az ítéletből kitűnik, hogy az elsőfokú bíróság a közigazgatási eljárás iratait tanulmányozta, értékelt, ezáltal a bírósági jogorvoslati eljárás a bizonyítás közigazgatási perben irányadó szabályai szerint történt, mely szerint a bíróságnak a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve kell értékelnie [Kfv.V.35.421/2019/5., Kfv.I.35.459/2019/7., Kfv.I.35.399/2019/9., Kfv.I.35.403/2019/9.].

Az Európai Unió Bírósága C-430/19 számú ügyben már kinyilvánította, hogy „a védelemhez való jog tiszteletben tartásának uniós jogi alapelvét úgy kell értelmezni, hogy ha a hozzáadottértékadó-alap ellenőrzésére és megállapítására irányuló nemzeti közigazgatási eljárások keretében az adóalanynak nem volt lehetősége hozzáférni a közigazgatási aktájában szereplő, és vele szemben a további adókötelezettségeket előíró közigazgatási határozat meghozatala során figyelembe vett információkhoz, és amennyiben az eljáró bíróság megállapítja, hogy e szabálytalanság hiányában az eljárás más eredményre vezethetett volna, ezen elv megköveteli, hogy a szóban forgó határozatot hatályon kívül helyezzék”. Mindezek figyelembevételével a Kúria álláspontja szerint a felperes védekezéshez való jogának sérelme nem olyan mértékű, ami más határozati megállapítást eredményezhetne. Ugyanis, még ha a hatósági eljárásban nem is tárták elé teljes terjedelemben a kért iratokat, de a bírósági eljárás során az ezekben történő korlátlan betekintés biztosított volt, álláspontját, védekezését ezekre vonatkozóan kifejtette. A kapcsolódó vizsgálatok bizonyítékként történő felhasználása körében, azok jogerős lezárását megkövetelő felperesi érvelés kizárólag a Kúria hatályon kívül helyező döntését követően került előterjesztésre, így ez olyan tiltott keresetkiterjesztés, amelynek elbírálásra nem kerülhetett sor.

2. Nem állapítható meg jogsértést amiatt, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében nem hívta fel a legújabb magyar ügyekben hozott Európai Unió Bírósága döntéseket, így nem hivatkozott az Crewprint ügyre. Ebben a döntésében az Európai Unió Bírósága megerősítette korábbi döntéseiben kifejtett álláspontját az adólevonási joggal kapcsolatban, mintegy összefoglalta azt, de a döntés semmi olyan új elemet nem tartalmaz, ami az elsőfokú bíróság által felhívott korábbi Európai Unió Bírósága döntések elvetését eredményezné, eredményezhetné.

3. A felperes a keresetindítási határidőben alapjogi sérelmet nem állított, így az nem volt az elsőfokú bírósági eljárás tárgya. Ezért a tisztességes és észszerű időn belül való eljáráshoz fűződő jog sérelmét illetően a felülvizsgálati kérelemben előadottakat kizárólag az elsőfokú bírósági eljárás vonatkozásában vizsgálhatta [Kfv.I.35.303/2021/5. 25. pont].

A felperes állította, hogy a bíróság megsértette a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát azáltal, hogy a 2011. október havi bevallása ellenőrzése tárgyában az eljárás számos eljárási és anyagi jogi hibájára és az ennek következtében megtörtént többszöri hatályon kívül helyezésekre tekintettel jelenleg is folyamatban van. Kifogásolta, hogy a bírósági iratanyag részét képezi olyan titkos eszközök útján készített lehallgatási anyag, amelyről nem tudni, hogy miként és hogyan került a bírósághoz, mellyel összefüggésben az alperes azt nyilatkozta, hogy a felülvizsgálni kért közigazgatási eljárás keretében nem használta fel, és melynek beszerzésére a felek indítványt nem tettek. Az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta a feleket a 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (6) bekezdés alapján a hivatalbóli bizonyítás elrendeléséről, ezáltal a lehető legsúlyosabban megszegte a tisztességes, befolyástól mentes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogát, megsértette a Kp. 2. § (2) bekezdését. Emellett sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság elutasította a teljes peres iratanyag tárgyaláson történő tételes ismertetésére, a lehallgatási anyag beszerzésének körülményeiről való tájékoztatásra vonatkozó indítványát, valamint az emiatt előterjesztett, az eljárás szabálytalanságával kapcsolatos kifogását, amelynek tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalását is elmulasztotta. A kifogás elutasításáról maga döntött, ezáltal megsértette a Kúria hatáskörét. Sérelmezte továbbá, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás iránti indítványait nem

kielégítő indokolással utasította el.

Az Alkotmánybíróság a 17/2019. (V.30.) AB határozatában rögzítettek szerint a tisztességes eljárás alapjognak minden eljárásban érvényesülnie kell, az nem korlátozható; „a 'fair trial' olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [29]}. Ennek következtében a Kúria vizsgálta, hogy a felperes által felhozottak számára alapjogi sérelemmel járhattak-e.

Az eljárási határidő elhúzódása nem szükségképpen eredményez az ügy érdemére kiható jogszabálysértést (Kfv.IV.35.679/2017/6.), illetve az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét (17/2019. (V. 30.) AB határozat, [110] pont). A hatósági eljárás méltányosságának, illetve tisztességességének alapvető feltétele, hogy a közigazgatási hatóságok a rájuk irányadó jogszabályi határidőket betartsák (5/2017. (III. 10.) AB határozat, [15] pont). Ennek mentén vizsgálva a felperes ésszerű határidő be nem tartását állító érvelését a Kúria megállapította, hogy az eljárás „elhúzódását” kizárólag az okozta, hogy a meghozott adóhatósági határozatokkal kapcsolatban, a felperes, illetve a jogerős ítéletekkel szemben a felperes és az alperes is gyakorolta jogorvoslati jogát, ami viszont nem róható fel egyik félnek sem, hiszen a jogorvoslati jog gyakorlása az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított olyan alkotmányos alapjog ami nem korlátozható. Az eljárások időtartamát illetően a felperes nem jelölt meg olyan időszakot, amely a felek joggyakorlásával nem hozható összefüggésbe, így önmagában az eljárások abszolút időtartama nem jelentheti az ésszerű időn belül történő lefolytatásához fűződő jog sérelmét.

4. Ami az előzetes döntéshozatali eljárás elutasítása indokainak hiányosságait felróvó felperesi érvelést illeti, a Kúria utal arra, hogy az elsőfokú bíróság az EUMSZ. 267. cikke (2) bekezdése értelmében nem kötelezett bíróság, vagyis előterjesztési kötelezettség nem terheli. A peres felek indítványozhatják ugyan a nemzeti bíróságnál a kezdeményezést, azonban a bírót nem köti a felek kérelme, a bírónak diszkrecionális joga van annak eldöntésére, hogy megkeresi-e a Bíróságot előzetes döntéshozatalt kérve, ahogy azt a CILFIT-ügyben [C-283/81. számú, Srl CILFIT kontra Ministero della Sanità ügyben 1982. október 6-án hozott ítélet, EU:C:1982:335, 9] a Bíróság megállapította: „a [EGKSZ] 177. cikk [jelenleg EUMSZ 267. cikk] nem jelent jogorvoslati lehetőséget a felek számára valamely nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő ügyben. Az, hogy az egyik fél állítása szerint a jogvita a közösségi jog értelmezésének kérdését veti fel, önmagában nem elegendő tehát ahhoz, hogy az érintett bíróság köteles legyen a kérdést a 177. cikk értelmében felmerült kérdésnek tekinteni. Másrészről – adott esetben – hivatalból is a Bírósághoz fordulhat.” A tagállami bíró ennek alapján lényegében korlátlan mérlegelési jogkörrel bír az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése körében. Mérlegelési jogának kizárólag a Kp. alapján alkalmazandó 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 130. § (3) bekezdése szerinti indokolási kötelezettség a korlátja, amelynek az elsőfokú bíróság ítélete maradéktalanul eleget is tett, mikor a jogvita elbírálása során idézte és hivatkozta a jogvita elbírálására irányadó Európai Unió Bírósága döntéseket. A közösségi értékesítés adómentességét illetően az Európai Unió Bírósága gyakorlata alapján román társasággal kapcsolatos adóhatósági határozatok jogszerűsége megítélhető volt, a további kérdések pedig a meg nem engedett keresetmódosítás által felvetett jogkérdésekhez kapcsolódtak.

A felperesnek az elévülés témakörében előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványa nem teljesíthető mert az elévülés kérdéskörében a Kúria korábbi döntésében már állást foglalt, ennek az eljárásnak az nem volt tárgya, hanem a felperes egyéb kereseti kérelmeiről kellett az elsőfokú bíróságnak határoznia. Az ésszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő jog megsértése nem volt a törvényes határidőben előterjesztett kereset tárgya, továbbá a Kúria e körben az elsőfokú bíróság terhére jogszabálysértést, alapjog sérelmet nem állapított meg, a Kúria az előzetes döntéshozatal kezdeményezését nem találta indokoltnak. Az áfa-levonási joggal jogszabálysértő módon élő adóalany magatartása törvényes következményei alól a hea-mechanizmus elvei (adósemlegesség) alapján sem mentesülhet, az adólevonási jog céljával ellentétes adózói gyakorlat esetén a jog elvitatható [pl. Európai Unió Bírósága C-189/18. (Glencore) 33-36. pontok, Kúria Kfv.I.35.024/2020/7. 46-48. bekezdések]. Nem volt indokolt az Európai Unió Bírósága előtt C-512/21. számon folyamatban lévő eljárásra tekintettel a per tárgyalásának felfüggesztése sem, mert az Európai Unió Bírósága már több döntésében értelmezte az adólevonási jog gyakorlására irányadó Hea irányelv ide vonatkozó rendelkezéseit, állást foglalt abban a kérdésben is (C-329/18., C-78/12), hogy az adólevonási jog megtagadása nem alapulhat azon, hogy az adott szakmára vonatkozó speciális jogszabályi feltételek

megvalósulását kéri számon az adózón, így az adóhatóság nem kötelezheti a HÉA-levonási jogát gyakorolni kívánó adóalanyt például a szarvasmarhák azonosítási és nyilvántartási rendszerében feltüntetett feltételek, vagy az élelmiszerláncban résztvevő adóalanyok esetében az élelmiszerjogban szabályozott feltételek megvalósulását bizonyítsa. Ezek, mint ahogy az Európai Unió Bírósága állást foglalt, csupán az adólevonási jog megtagadása egyik, de nem kizárólagos okának minősülhetnek, de nem alapvető jelentőségűek. Ezzel összhangban járt el az adóhatóság és az elsőfokú bíróság, mert az adójogi jogkövetkezmények alkalmazására a feltárt tényállás releváns elemeinek együttes értékelésével került sor és nem csupán azon indok alapján, hogy a beszállítói Kft. nem teljesítette az élelmiszer-lánc biztonsági előírásokat.

Kfv.V.35.538/2021/7.

Áfalevonási ügyben a felperes és alvállalkozói között kimutatható összefonódások, átfedések kirívóan okszerűtlen mérlegelése.

A perbeli esetben az alperes a 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) 2. § (1) bekezdésére alapozva tagadta meg a felperes adólevonási jogát. A Kúria már több döntésében (Kfv.I.35.326/2016/7., Kfv.I.35.520/2016/7., Kfv.I.35.090/2019/4.) rámutatott, hogy a régi Art. szabályozása általánosságban határozza meg a rendeltetésellenes joggyakorlást, pontos elhatárolást azonban nem ad arról, hogy az milyen magatartással valósul meg és mely körülmények fennállása esetén állapítható meg, hanem a jogalkalmazóra bízta a konkrét eset releváns tényállási elemeinek értékelése alapján e körülmények meghatározását. A régi Art. 2.§ (1) bekezdése értelmezése során figyelemmel kell lenni az Európai Unió Bírósága C-255/02. (Halifax) és C-425/06. (Part-Service) ügyekben a visszaélészerű magatartás és az adókikerülés kapcsán kifejtett tételeire is. A rendeltetésellenes joggyakorlás feltárása csak a körülmények teljességének értékelésével, a láncügylet valamennyi szereplője tevékenységének bemutatásával, valamennyi tény összevetésével állapítható meg. Az egyes konkrét adóalanyoknak a láncon belüli szerepéről megalapozott következtetés csak a tények, körülmények egyediesítésével vonható le. Ennek során a rendeltetésellenes joggyakorlást a Kúria által kimunkált három lépcsős teszt alapján az alábbiak szerint kell vizsgálni:

- a héa irányelvben, illetve a nemzeti adótörvényben foglalt feltételeknek formálisan megfelel a gazdasági esemény, de valós gazdasági tartalma nincs,
- az ügyletek elsődleges célja az adóelőny megszerzése,
- az adóelőnynek ellentétesnek kell lennie a héa szabályozás céljával, rendelkezéseivel, mely nem a piacon elérhető bevételsterzés, hanem a héa mechanizmussal ellentétes, visszaélészerű magatartás eredménye.

Annak vizsgálata, hogy a felek által kötött ügylet tisztán mesterségesen létrehozott, kizárólag adóelőny elérése céljából jött-e létre, az adóhatóság kötelezettségét képezi a régi Art. 97. § (4)–(6) bekezdései alapján. Az alperest a tényállás tisztázási kötelezettsége keretében a felek szerződéses kapcsolatainak vizsgálata során a régi Art. 2. § (1) bekezdése feljogosította a teljes időszakot érintően a gazdasági esemény tényleges megtörténtének vizsgálatára, a rendeltetésellenes joggyakorlás megállapítására, a régi Art 1.§ (7) bekezdése alkalmazására, a szerződés, jogügylet valódi tartalom szerinti minősítésére.

Az alperes a végleges döntésekben helytállóan mutatott rá, hogy az áfa jogszerű levonásának alapja az a számla, amely megfelel az alaki és tartalmi hitelesség, megbízhatóság és helytállóság követelményének, adattartalma teljes körű és pontos, az abban rögzített gazdasági esemény a valósággal egyezik, azaz a gazdasági esemény a számla szerinti módon megy végbe a felek között. A releváns adójogi megállapítás szerint a felperes és az alvállalkozók közötti kötelmi jogviszony színlelt, a körülmények összességéből, a feltárt személyi-szervezeti-tulajdonosi összefonódásokból arra lehet következtetni, hogy a számla fiktív, a kéttagú láncolatban létrejött mesterséges ügyletek célja jogosulatlan adóelőny megszerzése volt. Az alvállalkozók egymást időben követve, ugyanazon munkavállalókat bejelentve, a bizonylatok kiállításával megteremtették felperes számára annak lehetőségét, hogy adó-és járulékterhek viselése nélkül, azonban az áfa levonásával végezhesse tevékenységét.

Az adóhatóságnak a tényállás feltárási kötelezettsége keretében azt kellett bizonyítania az objektív körülmények alapján, hogy az adóalany aktívan részt vett az adócsalásban, vagy azt, hogy tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a levonási jogának megalapozására felhozott ügylettel a számlakibocsátó által elkövetett adócsalásban vett részt; azonban a bizonyítékokból okszerűtlen, a logika szabályainak ellentmondó következtetéseket vont le.

A felhívott Európai Unió Bírósága. döntésekre, különösen a C-611/19. számú (Creewprint) ügyre [annak 41.,42.,45.pontjaira] történő hivatkozásai ellenére figyelmen kívül hagyta a perbeli ügy egyedi sajátosságait. A korábbi ellenőrzési időszakban irányadó, számos ténybeli és adójogi azonosságot, egymásból fakadóságot mutató Kfv.I.35.371/2021/7. számú kúriai ítélet [22] pontja elvi érveléssel mutatott rá, hogy az Európai Unió Bírósága végzésében nevesítettek közül az alperes határozatában kizárólag a személyi és szervezeti összefonódás szerepel, az Európai Unió Bírósága által vizsgált tényállás további elemei pedig nem tárgyai az ügynek. Hangsúlyozta a Kúria azt is, hogy a bírósági felülvizsgálat tárgyát képező határozatában az alperes a felek között fennálló kötelmi jogviszony színlelt voltára hivatkozott annak kapcsán, hogy az érintett ügyletek alapvető célja az adóelőny megszerzése volt. Az, hogy a számlák formai kibocsátása megtörtént, senki sem vitatta. A C-611/19. számú végzés a perbelitől eltérő tényállás mellett keletkezett.

Mindazonáltal a szerződő felek közötti kapcsolatot és az adózói tudatállapot értékelését az alperes és az elsőfokú bíróság is elvégezte. Az adóhatóság nagyszámú személyi-szervezeti összefonódást sorakoztatott fel a nyilvános cégadatok alapján táblázatos formában is rögzítette. Eltérő következtetése okán [Indokolás 58., 59., 60, 62. pont] a szervezeti-személyi összefonódásoknak az elsőfokú bíróság kellő jelentőséget nem tulajdonított, így nem került a látókörébe, hogy a számlák szerinti gazdasági események teljesítésére ezen összefonódások miként hatottak ki. Azt is figyelmen kívül hagyta, hogy a D. Kft.-nél munkaszerződés keretében dolgozó buszvezető munkavállalók nyilatkozatai egyértelműek és egybeváogók voltak abban, hogy a P. Kft., a Z. Kft. és D. Kft. munkáltatók változásáról csupán tájékoztatást kaptak, a munkaviszonyuk alakulására ténylegesen semmilyen ráhatásuk nem volt, miközben függetlenül attól, hogy éppen melyik társaság foglalkoztatta őket, minden alkalommal ugyanazon az útvonalon, ugyanazon gépjárművel, ugyanazért a bérért teljesítették a fuvarokat. Mindezeknek nem jelenti okszerű magyarázatát a buszvezetői hiányszakma.

A szoros személyi és gazdasági összefonódást az alperes helytállóan értékelte objektív körülményként, és összességében megalapozottan következtetett a visszaélésszerű magatartás, az adóelkerülés tanúsítására is. Az ügyletek valós célja, a rendeltetésszerű joggyakorlás elvébe ütközött. A számlákat kibocsátó azonos érdekeltségi, ismeretségi körbe tartozó társaságoknál létrejött ügyletek bár formálisan megfeleltek az áfalevonási jog feltételeinek, azonban a feltárt személyi, szervezeti és a tényleges irányításban megmutatkozó összefonódások, átfedések alapján a láncolatban létrejött mesterséges ügyletek célja nem a piacon elérhető bevételsszerzés, hanem a jogosulatlan adóelőny elérése volt, a felperesnek rálátása kellett, hogy legyen az alvállalkozók tevékenységére, gazdasági helyzetére és ezzel együtt adó- és járulékfizetési hajlandóságára is. A munkavállalók színleg megvalósult törvényes foglalkoztatása az adólevonási jog áfa mechanizmussal ellentétes látszat megteremtését szolgálta.

Kfv.V.35.635/2021/6.

Az Európai Unió Bírósága 2021. október 20-i C-583/20 (Eurochem) végzése értelmében ellentétes a HÉA-irányelv 273. cikkével és az arányosság elvével az, hogy EKAER szabálytalanságok esetére a kockázatos adózónak minősített adóalannyal szemben kiszabandó mulasztási bírság összege az áruk értéke 40%-ának 30%-ánál nem lehet alacsonyabb.

A nemzeti jog az EKAER-jogsértés esetére mulasztási bírság kiszabását írja elő, amely során az adóhatóság az adózó javára vagy terhére értékelni köteles az adózó adózási gyakorlatát, általános jogkövetési hajlandóságát [2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.) 237. § (1) bekezdés a) pont], az adózó jogellenes magatartásának (tevékenységének vagy mulasztásának) súlyát, gyakoriságát, időtartamát [Art. 237. § (1) bekezdés b) pont], továbbá azt, hogy az adózó, illetve intézkedő képviselője, foglalkoztatottja, tagja vagy megbízottja az adott helyzetben a tőle elvárható körültekintéssel járt-e el [Art. 237. § (1) bekezdés c) pont]. Követelmény a mulasztás súlyához igazodó, az adózási érdeksérelemmel arányos bírság kiszabása, és lehetőség van a bírság mellőzésére, továbbá – a törvény

eltérő rendelkezése hiányában – annak több alkalommal történő, emelt mértékű kiszabására is [Art. 237. § (2) -(3) bekezdések].

Ugyanakkor az Art. 226. § (2) bekezdés b) pontja szerinti, az EKAER bejelentési kötelezettségét hibás, valótlan adattartalmú vagy hiányos teljesítésére előírt, az áru értékének negyven százalékaig terjedő mulasztási bírság mellőzését vagy mérséklését – a felperes kockázatos adózói minősítésére figyelemmel – az Art. 161. § (1) bekezdése kizárja, így a nemzeti jogszabályok értelmében az adóhatóság legalább az áruérték 40%-a 30%-nak, azaz 12%-nak megfelelő bírság kiszabására köteles.

Ezen rendelkezések folytán a Kúria megítélése szerint az adóhatóság a mulasztás tényleges súlyához igazodó, az adózási érdeksérelemmel arányos bírság megállapításához szükséges szempontokat ténylegesen nem értékelhette, annak ellenére, hogy maga is csekély súlyúnak minősítette a jogsértéseket, továbbá megállapította, hogy adókiátszásra utaló körülmény nem áll fenn. Az adott bíráságalap (adó nélküli) áruértékben való meghatározása is csak közvetett kapcsolatban van a héa-val, amely behajtásának hatékonyabb ellenőrzését célozza az EKAER bevezetése. Az általános héa-kulcs 27%, így a kiszabott bírság az adónak majdnem felét jelenti, amellet, hogy az áru követhető volt, adóztatási érdeksérelem nem történt.

Az EKAER az áru közúti szállításának nyomon követhetősége az áfa-visszaélések elleni közösségi és tagállami küzdelmet hatékonyan szolgálhatja, az ellenőrzések eredményességéhez jelentős mértékben hozzájárulhat, amely az Európai Unió által is elismert cél. A 2006/112/EK irányelvnek (a továbbiakban: Héa-irányelv) 273. cikke értelmében a tagállamok megállapíthatnak az irányelvben nem szereplő kötelezettségeket is, amelyeket szükségesnek ítélnék a héa pontos behajtása és az adócsalás megakadályozása érdekében, arra a követelményre is figyelemmel, hogy az adóalanyok által teljesített belföldi és tagállamok közötti ügyleteket egyenlő bánásmódban kell részesíteni, és feltéve, hogy az ilyen kötelezettségek nem támasztanak a tagállamok közötti kereskedelemben a határátlépéssel összefüggő alaki követelményeket, továbbá a lehetőséget nem lehet a 3. fejezetben meghatározott kötelezettségeket meghaladó további számlázási kötelezettségek előírására felhasználni.

Az Európai Unió Bírósága több döntésében kifejezte, hogy egyrészt a közigazgatási szabályszegések vonatkozásában az objektív felelősségi rendszer bevezetése nem tekinthető aránytalannak, amennyiben jellegénél fogva alkalmas arra, hogy az érintett személyeket a jogszabályok tiszteletben tartására ösztönözze, és amennyiben az elérni kívánt célok olyan közérdeket képeznek, amely igazolja az objektív felelősségi rendszer bevezetését [C-326/88. (Hansen) 19.] [C-7/90. (Vandevenne)] [C-177/95 (Ebony)] [Európai Unió Bírósága C-210/10 (Urbán) 48.] [C-497/15 és C-498/15. (Euro-Team - Spirál-Gép egyesített ügyek) rendelkező rész 2. pont] [C-255/14 (Chmielewski) 29.].

A tagállamoknak a közigazgatási szankciók meghatározására vonatkozó szabályaik megalkotásakor lehetőséget kell biztosítaniuk a hatóságok részére a jogsértés körülményeinek mérlegelésére, a jogsértés súlyához igazodó, azzal arányos szankció érdekében, és a szankciórendszer kialakításakor tiszteletben kell tartaniuk a közösségi jogi elveket. Követelmény, hogy a szankció nem léphet túl az adott nemzeti jogszabály által jogszerűen elérni kívánt célok megvalósításához szükséges mértéken, azaz csak olyan mértékben hátrányos szankció alkalmazását lehet előírni, amelyek által már a célok megvalósíthatók, az nem lehet eltúlzott [Európai Unió Bírósága C-210/10 (Urbán) 57-58] [C-564/14 (Farkas) 59-60.].

Az Európai Unió Bírósága a C-497/15 és C-498/15 Euro-Team - Spirál-Gép egyesített ügyekben hozott ítéletében kimondta, hogy úthasználati díj előzetes kifizetésének kötelezettségére vonatkozó szabályok bármilyen megsértése esetén – annak jellegétől vagy súlyától függetlenül – átalányösszegű bírság kiszabását előíró szankció ellentétes az arányosság követelményével. A C-210/10 (Urbán) ügyben a közúti közlekedésben használt menetíró készülékek adatrögzítő lapjai használatával kapcsolatos szabályok megsértése esetére a jogsértések súlyától független, átalányösszegű bírság kiszabását is a közösségi joggal ellentétesnek ítélte az arányossági követelmény megsértése miatt. Az héa területéről szóló C-564/14 (Farkas) ügyben hozott döntésében kifejtette, hogy a fordított adózás hatálya alá tartozó értékesítés útján terméket beszerző adóalannal szemben a héa 50%-át kitevő adóbírság - miközben az állam nem esett el adóbevételről, és nem merül fel adócsalásra utaló körülmény - aránytalannak tűnik, és ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia. A C-255/14. (Chmielewski) ügyben rögzítette azt is, hogy „28 Ellentétben azzal, amit az Európai Bizottság állít, az arányossági feltétel, amelynek a tagállamok által az 1889/2005 rendelet 9. cikke értelmében bevezetett szankcióknak meg

kell felelniük, nem kötelezi arra a hatáskörrel rendelkező hatóságokat, hogy minden egyes eset konkrét és egyedi körülményeit figyelembe vegyék.”

A Kúria megállapította, hogy alapesetben a nemzeti szabályozás lehetővé teszi az EKAER jogsértés súlyához igazodó szankció kiszabását, vagy akár annak mellőzését is, így az arányosság követelménye érvényre juttatható. Ugyanakkor a felperes kockázatos adózoí minősítése kizárta, hogy a hatóság az adott jogsértés súlyához, illetve a héa-csalás elleni hatékony küzdelemhez szükséges mértékhez igazodó bírságot alkalmazzon azáltal egyrészt, hogy a felperes egy adminisztratív kötelezettség teljesítése következményeként előállt kockázatos adózoí minősítése nem tette lehetővé az áruérték 12%-nál alacsonyabb bírság kiszabását, másrészt azáltal, hogy a bírság alapja a fuvarozott áru értéke. Az ilyen módon meghatározandó bírság a Kúria megítélése szerint aránytalan terhet jelent a vállalkozások számára és azzal az eredménnyel is járhat, hogy akadályozhatja az áruk szabad mozgása elvének érvényesülését.

Ezen indokok alapján a Kúria – a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése mellett - az EUMSZ 267. cikk b) pontja alapján előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett a Héa-irányelv 273. cikkének és EUMSZ 26. cikk (2) bekezdésének értelmezésére.

Az Európai Unió Bírósága a 2021. október 20-i C-583/20 (Eurochem) számú végzésében arra az álláspontra helyezkedett, hogy levezethető az ítélkezési gyakorlatból, hogy a Héa-irányelv 273. cikkével és az arányosság elvével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely értelmében a kockázatos adózonak minősített adóalannyal szemben az áruk feladására vonatkozó bevallásokban elkövetett szabálytalanságok szankcionálására olyan bírságot szab ki, amelynek összege az áruk értéke 40%-ának 30%-ánál nem lehet alacsonyabb. Emellett megállapította, hogy a Kúria nem fejtette ki kellően egyértelműen és pontosan azokat az okokat, amelyek miatt úgy véli, hogy a jogvita elbírálásával összefüggésben szükség van az EUMSZ 26. cikk (2) bekezdésének általa történő értelmezésére.

A Kúria mindezekre, különösen az Európai Unió Bírósága döntésében foglaltakra tekintettel megállapította, hogy az elsőfokú bíróság és az adóhatóság döntése a felülvizsgálati kérelemmel támadott körben sérti a Héa-irányelv 273. cikkét és az arányosság elvét, ezért a jogerős ítéletet az alperes és az elsőfokú hatóság határozatára kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte.

Az adóhatóság az új eljárásban az ellenőrzések alapján feltárt és nem vitatott EKAER jogsértések súlyához igazodó, arányos mulasztási bírság kiszabására köteles. Értékelnie kell a felperes adózási gyakorlatát, általános jogkövetési hajlandóságát [Art. 237. § (1) bekezdés a) pont], az adózó jogellenes magatartásának súlyát, gyakoriságát, időtartamát [Art. 237. § (1) bekezdés b) pont], továbbá azt, hogy az adózó, illetve intézkedő képviselője, foglalkoztatottja, tagja vagy megbízottja az adott helyzetben a tőle elvárható körültekintéssel járt-e el [Art. 237. § (1) bekezdés c) pont].

Kfv.I.35.651/2021/10.

A tőkeemelés cégjogi rendeltetésének meg nem felelő, végelszámolás lebonyolíthatóságát célzó adózoí döntés egyéb jövedelmet eredményez, utána tao fizetési kötelezettség áll fenn.

1. A felperes felülvizsgálati kérelme elsődlegesen a Kúria megismételt eljárást elrendelő döntésének anyagi jogerő hatását érintették és közösségi jogi és alapjogi sérelemre hivatkozva kívánta kétségbe vonni a korábbi kúriai döntésben foglaltak helytállóságát.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 2. § (1) bekezdése szerint „A bíróságok a vitássá tett vagy megsértett jogról, az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről, a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról – törvényben szabályozott eljárás során – véglegesen döntenek.” Ennek megvalósítását szolgálja a közigazgatási perben hozott döntéshez (is) fűződő anyagi jogerőhatás. Az anyagi jogerő alapján a döntésben foglaltakat mindenkinek irányadónak kell tekintenie, az abban szereplő jogok és köteleességek tárgyában ítélt dolog (res iudicata) keletkezik, azok többé már nem tehetők vitássá. A Kúria Kfv.II.37.483/2020/6. számú végzésében elvi éllel azt is kimondta, hogy kizárólag azon ítéleti döntés eredményez res iudicatum, amely ugyanabból a tényalaptól származó,

ugyanazon jog iránt, ugyanazon felek közötti vitában döntött.

Ezek a kritériumok maradéktalanul fennállnak, így a korábbi hatályon kívül helyező végzés megállapításai és a megismételt eljárásra vonatkozó iránymutatása res iudicatá-nak minősül, így kötötte az elsőfokú bíróságot. A Kúria hivatkozott döntésének [32] pontjában egyértelműen állást foglalt a jogvita érdemét illetően: „Tényleges gazdasági tevékenységet nem végző, az évek során növekvő veszteséget termelő, tartozást felhalmozó, a vagyonnevelői tevékenysége egyedüli ellátását lehetővé tevő részesedését értékesítő (2017. november 29.) felperesi társaság tőkeemelése (2017. december 5.) akkor minősül rendeltetésszerűnek, ha az a gazdasági tevékenység helyreállítását célozza. Amennyiben ez a célzat fennáll, nincs annak törvényi akadálya, hogy a társaság a tőkeemeléssel fennálló tartozásait rendezze, feltéve, hogy az a gazdasági társaság, mint ilyen, céljait szolgálja.” Ez a megállapítás kizárta, hogy a megismételt eljárásban a bíróság újból vizsgálja és állást foglaljon a felperesi tőkeemelés adójogi minősítésének helyességét illetően, erre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak és a Kúriának sem kellett vizsgálnia a „pénzügyi instrumentum” jellegadó tartalmát. A jelen megismételt eljárás során az elsőfokú bíróságnak a Kfv.I.35.091/2020/9. számú végzésben foglaltak szerint kellett eljárnia, e végzés kijelölte az elsőfokú bíróság számára a vizsgálata kereteit, ami az átminősítéshez kapcsolódó közösségi és alapjogi sérelmek vizsgálatát jelentette.

Utalt a Kúria az Alkotmánybíróság 3179/2018 (VI.8.) határozatára mely leszögezte, hogy „az adott ügyben alkalmazandó jogszabályoknak pusztán a nyelvtani értelmezése nem felel meg az indokolt bírói döntéssel szemben támasztott alkotmányos követelményeknek. Ennek oka, hogy az Alaptörvény 28. cikke azt a kötelezettséget rója a bíróságokra, hogy a jogszabályokat azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük. A bírói jogalkalmazás folyamatában a jogszabályok értelmezése egy olyan komplex indokolást igényel, amely a szintaktikai mellett a teleologikus és a rendszertani értelmezés szempontjait is felismeri, értékeli és egymásra tekintettel ütközteti. A jogértelmezés ezen bíró által érvényesített, komplex folyamatában az irányadó jogi normákat a rendszertani értelmezés keretében nemcsak egymásra tekintettel, hanem a jogalkotó céljára és az Alaptörvényre figyelemmel is értékelni kell a konkrét ügyben.” [81]. pont.

Az Alkotmánybíróság által lefektetett elveket követve az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy az 2017. évi CL. törvénybe (a továbbiakban: Art.) a rendeltetésszerű joggyakorlás szabálya mikor került beemelésre és mi volt a szabályozás célja. Másfelől áttekintette, hogy annak milyen tartalmat tulajdonít az alkotmánybírósági és bírói gyakorlat. Ezzel az elsőfokú bíróság eleget tett a kúriai döntésben írtaknak, vizsgálta a felperesnek az Art. 1. § (7) bekezdése és 2. §-ával értelmezésével összefüggésben állított alapjogi sérelmét és helytállóan vetette el az ezzel kapcsolatos érveket.

Nem osztotta a Kúria az egyenlő bánásmód megsértését állító felperesi indokokat sem. Az Alkotmánybíróság 34/2019. (XI. 29.) AB határozatának [67] pontjában kimondta: „Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy bár a csoportképzés módszere abszolút érvényű, az mindig a vizsgált ügy egyedi körülményeihez igazodik, ezért ebben az összefüggésben relatív. Ez azt jelenti, hogy a csoport(ok) felállítása a vizsgált tárgyhoz (normához) és az azt körülvevő jogszabályi kontextushoz kötött döntés. Elképzelhető, hogy ugyanaz a személyi kör, amelyik az egyik szempontból homogén, a másiktól szemlélve heterogén csoportot alkot. Figyelembe kell venni azokat a tényezőket, amelyek összekapcsolják, és azokat, amelyek elválasztják egymástól az érintett alanyokat. A tényezőket nem számosságuk, hanem súlyuk szerint értékelve adható válasz arra a kérdésre, hogy a támadott rendelkezés(ek) szempontjából kik tartoznak azonos körbe.”

Ezen diszkriminációs tesztet követve a Kúria álláspontja az volt, hogy nem kezeli eltérően az adóhatóság azokat a társaságokat sem akik harmadik fél felé fennálló kötelezettséget elégítenek ki, a Kúria következetesen egyformán ítélte meg a perbelivel hasonló célt szolgáló tőkeemelés adójogi következményeit, így Kfv.I. 35.308/2020/9., Kfv.I.35.221/2020/6. ügyekben kifejtette:” A gazdaságilag észszerűnek minősített tőkeemelésre vonatkozó felperesi előadásokkal szemben tehát tényként az állapítható meg, hogy a felperesnek valóban érdekében állt ugyan a végelszámolással történő megszűnés, de kifejezetten olyan megoldást alkalmazott, mely révén elkerülhette az adófizetési kötelezettséget. Adózói jogait nem rendeltetésszerűen gyakorolta.” Az a felperesi érvelés pedig, hogy cégjogi szempontból jogszerű a tőkeemelés, azért nem foghat helyt, mert az adóhatóság adójogi konzekvenciákat érvényesít eljárása során, és nem cégjogi szempontból bírálja el a felperesi magatartást.

Az Alkotmánybíróság a felperesnek a korábbi kúria döntés ellen előterjesztett alkotmányjogi panasza kapcsán már vizsgálat alá vonta az alapjogi sérelmet állító felperesi indokokat és azokat visszautasította. Miután az Alkotmánybíróság döntése az 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 39. § (1) bekezdése alapján mindenkire nézve kötelező, így az elsőfokú bíróságnak és a Kúriának sem kellett a felperes alapjogi sérelme körében a továbbiakban vizsgálni.

Nem értett egyet a Kúria a felperesnek a közösségi jogi sérelmet állító gondolatmenetével sem. A Kúria hangsúlyozza, hogy az EK irányelv a tőkeemelés terhelő közvetett adók tilalmáról rendelkezik, jelen esetben azonban nem a tőkeemelés lett megadóztatva, hanem a nem rendeltetésszerű joggyakorlás jogkövetkezményeit alkalmazta az adóhatóság. Márpedig az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlata is lehetővé teszi az adóhatóság számára az ügyletek átminősítését, amire helytállóan utalt az elsőfokú bíróság konkrét döntések megjelölésével. Emiatt fel sem merült a tőke szabad mozgásának, letelepedés szabadságának sérelme. A Kúria szerint nem volt olyan közösségi jogkérdés, amely az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárás keretében történő értelmezését indokolta volna.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Pfv.VIII.20.224/2021/7.

I. Az árfolyamkockázati tájékoztatás a külföldi kamatlábak emelkedésének lehetőségére vonatkozó kifejezett figyelemfelhívás nélkül is minősülhetett világosnak és érthetőnek.

II. Nem idéz elő a kölcsönszerződések teljes érvénytelenségét eredményező semmisségi okot önmagában az, hogy a felperes a per során az érdekeivel ellentétesnek nyilvánította az árfolyamrés tisztességtelenségének orvoslását szolgáló jogszabályi rendelkezéseket.

III. A kölcsönszerződés felmondásában a hátralék feltüntetésének elmulasztása vagy a tartozás összegének téves megjelölése önmagában nem idéz elő jogszabályi sérelmet.

Az eljáró bíróságok nem sértették meg a 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209. § (4) bekezdését sem. Az Európai Unió Bírósága ugyanis – egyebek mellett – a C-186/16., C-51/17. és C-227/18. számú határozataiban rögzítette azt, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás mely esetben minősíthető világosnak és érthetőnek. Eszerint az árfolyamkockázati tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

Az Európai Unió Bírósága idézett döntéseinek tükrében a Kúria a BH2021. 141. szám alatt közzétett Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatában összegezte az árfolyamkockázati tájékoztatással kapcsolatos gyakorlatát. Eszerint a tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós kockázat, amely akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Ennek a követelménynek pedig az a tájékoztatás felel meg, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészletek mértéke – az árfolyamváltozástól függően – csökkenhet vagy emelkedhet, hanem arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek.

Az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül jutottak arra a következtetésre, hogy a perrel érintett

árfolyamkockázati tájékoztatás ezeknek a követelményeknek megfelel, mert az alapján egy átlagos fogyasztó nem csupán azt ismerhette fel, hogy a forint a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni tudta ennek – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. Ennek oka az, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatok kifejezetten felhívták az adósok figyelmét arra, hogy a megállapodásokban rögzített devizák árfolyama napról napra: CHF és JPY esetében bármilyen irányban és bármilyen mértékben megváltozhat, ezért az esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forint összege előre nem meghatározható. A kockázatfeltáró nyilatkozatok és a kölcsönszerződések V.4. pontjai utaltak arra is, hogy amennyiben a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. Ezen tájékoztatás alapján egy átlagos fogyasztó felismerhette, hogy az árfolyamkockázat negatív következményei beláthatatlanok lehetnek, vagyis nincs kalkulálható felső határuk. Ennek tükrében a felperes alap nélkül hivatkozott arra, hogy az alperes jogelődjének szó szerint is tájékoztatnia kellett volna az adósokat arról, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az Európai Unió Bírósága C-227/18. számú végzése szerint ugyanis az árfolyamkockázati tájékoztatás nélkül is minősíthető világosnak és érthetőnek.

Tévesen értelmezte a felperes az Európai Unió Bírósága idézett határozatait akkor is, amikor úgy érvelt, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás a külföldi kamatlábak emelkedésének lehetőségére vonatkozó kifejezett figyelemfelhívás nélkül nem minősíthető világosnak és érthetőnek. Először is: az Európai Unió Bírósága által felállított követelményrendszer – a Kúria Gfv.VII.30.375/2020/8. számú ítélete [47] pontjának és az Európai Unió Bírósága Bosch-ügyben C-135/77. szám alatt meghozott határozatának tükrében – nem kell és nem is lehet taxatív felsorolásnak tekinteni. Ehelyett összességében kell megvizsgálni, hogy a tájékoztatás – e követelmények alapulvételével – egy átlagos fogyasztó számára világos és érthető volt-e. Márpedig erre a kérdésre a válasz a kifejtett okok miatt jelen esetben egyértelműen az, hogy igen. Másodszor: a Kúria a Gfv.VII.30.326/2020/6. számú ítéletének [39] és [40] pontjaiban már kifejtette, hogy az Európai Unió Bírósága idézett döntéseinek háttéranyaga az Európai Rendszerkockázati Testület ERKT/2011/1. számú ajánlása (a továbbiakban: Ajánlás) volt. Az Ajánlás fogalmazta meg azt az elvárást, hogy a deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos tájékoztatásnak a belföldi árfolyam alakulása mellett ki kell terjednie a külföldi kamatláb emelkedésének hatására is. Ez utóbbi elvárás azonban az Ajánlás tanúsága szerint csak azokkal a tagállamokkal szemben értelmezhető, amelyek esetében a belföldi árfolyam és a külföldi kamatlábak kölcsönhatása – az ügyleti kamat piaci kamatlábhöz kötése miatt – felmerülhet. Magyarország nem ilyen tagállam volt, hiszen a pénzügyeteket a kölcsönszerződések megkötésének időpontjában megillette a lakossági hitelkamat egyoldalú meghatározásának joga, így az ügyleti kamatot nem a piaci kamatlábhöz kötötték, ez pedig lehetővé tette a külföldi kamatok változásának figyelmen kívül hagyását. Erre tekintettel az árfolyamkockázati tájékoztatás a külföldi kamatlábak emelkedésének lehetőségére vonatkozó kifejezett figyelemfelhívás nélkül is minősülhetett világosnak és érthetőnek.

Nem értett egyet a Kúria a felperes azon érvelésével sem, amely szerint a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 6. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a fogyasztó nem kívánja az árfolyamrész tisztességtelenségéből eredő érvénytelenség orvoslását, a kölcsönszerződés érvényessége megdől. Az Európai Unió Bírósága ugyanis a C-932/19. számú ítéletében arra a következtetésre jutott, hogy nem ellentétes az Irányelv 6. cikk (1) bekezdésével az, ha a nemzeti bíróság abban az esetben is alkalmazza a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) árfolyamrész tisztességtelenségének kiküszöbölésére irányuló rendelkezéseit, amikor a fogyasztó kifejezetten úgy nyilatkozik, hogy ezen érvénytelenségi ok orvoslása és a szerződés fenntartása ellentétes az érdekeivel, feltéve, hogy a DH törvényekben előírt intézkedések valóban lehetővé teszik azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben a fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna. Mindez azt jelenti, hogy nem ad alapot a DH1 törvény 3. § (2) bekezdésének fëlretételére, így nem idéz elő a kölcsönszerződések teljes érvénytelenségét eredményező semmisségi okot önmagában az, hogy a felperes a per során az érdekeivel ellentétesnek nyilvánította az árfolyamrész tisztességtelenségének orvoslását szolgáló jogszabályi rendelkezéseket.

Ahogy az az Európai Unió Bírósága C-932/19. számú ítéletéből kitűnik: az, hogy a DH törvényeknek az árfolyamrészről eredő tisztességtelenség orvoslására irányuló rendelkezéseit az Irányelv 6. cikkének sérelme miatt félre kell-e tenni, nem a fogyasztó nyilatkozatától, hanem attól függ, hogy ezek a

jogszabályi rendelkezések lehetővé tették-e azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben a felperes az árfolyamrésre vonatkozó kikötés hiányában lett volna. Márpedig e jogi és ténybeli állapot e jogszabályi rendelkezések alapján helyreállt. Azzal ugyanis, hogy a DH1 törvény 3. §-a alapján az árfolyamrésre vonatkozó tisztességtelen kikötések kiestek a kölcsönszerződésekből, a helyükbe pedig az MNB devizaárfolyama lépett, helyreállt az a jogi állapot, amelyben a felperes az árfolyamrésre vonatkozó tisztességtelen kikötések hiányában lett volna. Azzal pedig, hogy az alperes jogelődje a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) alapján – felülvizsgált, azaz a továbbiakban vitássá nem tehető módon – elszámolt a felperes felé az árfolyamrés folytán tisztességtelenül felszámított összeggel, helyreállt az a ténybeli állapot is, amelyben a felperes az árfolyamrésre vonatkozó tisztességtelen kikötések hiányában lett volna. Mindez azt jelenti, hogy az Irányelv 6. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt nem kell félretenni a DH törvények azon rendelkezéseit, amelyek az árfolyamrésből eredő tisztességtelenség orvoslására irányultak, így a kölcsönszerződések érvényessége nem dőlt meg, ezért a felperes ezzel ellentétes érvelése nem foghatott helyt.

Pfv.IV.20.236/2021/6.

I. Az utóbb alaptalanná vált ideiglenes intézkedéssel okozott kár megtérítése iránt kártalanítás vagy kártérítés címén igényt csak az ideiglenes intézkedéssel közvetlenül érintett, az eljárásban félként részt vevő személy érvényesíthet.

II. A jogi okozatossági szempontok érvényesülése a károkozó magatartás és a bekövetkezett kár közötti kárfelelősséget megalapozó oksági kapcsolat megítélése során.

1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.)

A jelen per alperesének a perbeli szabadalma alapján elrendelt és utóbb alaptalanná vált ideiglenes intézkedéssel okozott kár megtérítése iránt más gazdasági szereplővel szemben folyamatban volt perben hozott Pfv.IV.20.085/2021/5. számú közbenső ítéletében már - tartalmilag - rámutatott arra, hogy a jogvita elbírálása szempontjából irányadó rendelkezések [1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 156. § (1) bekezdés, 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 104. § (13)-(14) bekezdés, 2004/48 EK Irányelve (a továbbiakban: Irányelv) 9. cikk (7) bekezdés] figyelembe vételével a perben olyan jogszabályi környezetben kellett az alperes viszontkeresetét (jelen perben a felperes keresetét) elbírálni, amelyben az utóbb alaptalanná vált ideiglenes intézkedéssel okozott kárért való helytállási kötelezettségre vonatkozó, a jogintézményhez kapcsolódó szabályokat a hazai jogrendszer (Szt., régi Ptk., régi Pp.) nem tartalmazott, ugyanakkor az 1998. évi IX. törvénnyel kihirdetett TRIPS Megállapodás a "kártalanítás", illetve az Irányelv a "megfelelő kártérítés" lehetőségének biztosítását a tagállam számára előírta, és az sem lehet vitás, hogy a biztosíték jogintézményének céljából, a biztosíték rendeltetéséből a megtérítési kötelezettség egyértelműen következik.

Az eljárás bíróságok az Irányelv 9. cikk (7) bekezdésének „felperes” és „alperes” szóhasználatából vezették le azt a megállapításukat, hogy az utóbb alaptalanná vált ideiglenes intézkedéssel okozott kár miatt a kártalanítási igény érvényesítésére az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban részt nem vevő fél nem jogosult. A felperes felülvizsgálati álláspontja szerint az Irányelv rendelkezései, amelyek csak minimális előírásokat határoznak meg, a perben közvetlenül nem alkalmazhatók, a régi Pp. 156. § (1) bekezdése és az Szt. 104. § (13) és (14) bekezdései pedig nem tartalmaznak a kártalanításra jogosultak személyi körére vonatkozó korlátozásokat.

A felperesnek a régi Pp. 156. § (1) bekezdése és az Szt. 104. § (13) és (14) bekezdései alapján a kártalanítás jogcímén előterjesztett igény körében előadott érvelése nem támasztja alá azt az álláspontját, hogy az Irányelv rendelkezései a magyar jogba szélesebb körben kerültek átültetésre, melynek következtében az eljárásban részt nem vevő személy is érvényesíthet kártalanítási igényt az ideiglenes intézkedéssel közvetlenül okozott kár miatt.

A régi Pp. 156. § (1) bekezdése szerint a bíróság kérelemre ideiglenes intézkedéssel elrendelheti a kereseti kérelemben (viszontkeresetben), illetve az ideiglenes intézkedés iránti kérelemben foglaltak teljesítését, ha ez közvetlenül fenyegető kár elhárítása vagy a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása, illetve a kérelmező különös méltánylást érdemlő jogvédelme érdekében szükséges, és az intézkedéssel okozott hátrány nem haladja meg az intézkedéssel elérhető előnyöket; a bíróság az

ideiglenes intézkedés elrendelését biztosítékadáshoz kötheti; a kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell. E rendelkezésből következően a biztosíték célja és rendeltetése, hogy fedezeti garanciát nyújtson arra az esetre, ha az elrendelt ideiglenes intézkedés az utóbb megváltozott körülmények miatt megalapozatlanná válik, a biztosíték bírósági letétbe helyezett összege az ideiglenes intézkedéssel érintett fél intézkedéssel okozott kárának fedezetül szolgál. Az ismertetett rendelkezés a biztosíték adásának lehetőségén kívül az ideiglenes intézkedéssel okozható kár - biztosíték összegéből való - megtérítése tekintetében rendelkezést nem tartalmaz, az ideiglenes intézkedés elrendelésének feltételeire vonatkozó általános szabályai - az Szt. 88. §-ának utaló szabálya folytán - a szabadalmi ügyekben irányadó speciális rendelkezések körében alkalmazandók. A régi Pp. 156. §-ának az ideiglenes intézkedésre vonatkozó rendelkezései kizárólag a polgári peres - és utaló szabály folytán a nemperes - eljárásban résztvevő „felek” viszonyában alkalmazhatók.

Az Szt. 104. § (13) bekezdésének - perben irányadó - rendelkezése szerint a bíróság az ideiglenes intézkedés elrendelését biztosítékadáshoz kötheti. A (14) bekezdés értelmében a biztosíték összegéből való kielégítésre jogosult fél igényét az ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzést hatályon kívül helyező határozat, illetve az ítélet (permegszüntető végzés) jogerőre emelkedésétől számított három hónapon belül nem érvényesíti, a letevő a biztosíték visszaadását kérheti a bíróságtól.

A fent ismertetett rendelkezéseket az Irányelv kötelező átültetése kapcsán az egyes törvényeknek az iparjogvédelmi és a szerzői jogok érvényesítésével összefüggő módosításáról szóló 2005. évi CLXV. törvény 9. §-a iktatta be az Szt. 104. §-ának rendelkezései közé. A törvényi indokolás - releváns tartalma - szerint az Irányelv 7. cikkének (4) bekezdése - a TRIPS Megállapodás 50. cikke (7) bekezdésének megfelelően - megköveteli a tagállamoktól, hogy a biztosítékadásra kötelezés lehetőségét írják elő arra az esetre, ha a bitorlás (jogsértés) nem volt megállapítható, előírja az alperes kártalanítását a letett biztosítékból. Az alperes kárának a letétbe helyezett összegből történő megtérítésére sor kerülhet viszontkereset benyújtása útján a [rég] Pp. 147. §-a alapján, figyelemmel arra, hogy az alperes kárigénye a felperes keresetével azonos vagy azzal összefüggő jogviszonyból ered. Ugyancsak mód van arra, hogy az alperes a viszontkeresetben arra hivatkozzék, hogy követelése a felperes kereseti követelésével szemben beszámításra alkalmas. Ha nincs mód a beszámításra, vagy elkésetten nyújtja be a viszontkeresetet az alperes, akkor kártalanítás iránt pert indíthat. Az Irányelv 7. cikkének (4) bekezdése nem követeli ugyanis meg, hogy az alperesi kártalanítási igény elbírálásának is az alapeljárásban kell megtörténnie, az előírás csak az, hogy a letett biztosítékból kell a kárt fedezni. A gyakorlati igényekre figyelemmel a törvény a biztosítékból való kielégítés iránti igényt határidőhöz köti.

Az Szt. 104. § (14) bekezdése az eljárás keretében bírósági letétbe helyezett biztosíték összegéből való kielégítésre jogosult fél részére állapít meg határidőt az igényének érvényesítésére. A törvényi indokolás pedig nem hagy kétséget afelől, hogy az Irányelv rendelkezései azonos céllal és tartalommal kerültek átültetésre, a letétbe helyezett biztosítékból történő "kártalanítást" a peres felek viszonyában határozza meg. Ezért az Szt. 104. § (13) és (14) bekezdéseinek az Irányelvtől eltérő értelmezésére nincs lehetőség. Mindebből következően önmagában amiatt, hogy a peres vagy nemperes eljárásban résztvevő fél perbeli pozícióját a régi Pp. 156. § (1) bekezdése és az Szt. 104. § (13) és (14) bekezdései konkrétan nem nevezik meg, nem lehet olyan következtetést levonni, hogy az Irányelv rendelkezései a magyar jogba az igényérvényesítésre jogosultakat illetően az eljárásban résztvevő feleket meghaladó szélesebb személyi kört érintően kerültek átültetésre.

A felperes emellett az Irányelv (18) preambulum bekezdésére is hivatkozott, amely értelmezése szerint nemcsak a szabadalmas, hanem a közvetlen és jogos érdeklő harmadik felek vonatkozásában is utal „az ideiglenes intézkedéshez való jogosultságra”.

Az Irányelv (18) preambulum bekezdése értelmében az ezen intézkedések, eljárások és jogorvoslatok alkalmazásának kérelmezésére nemcsak a jogtulajdonos lehet jogosult, hanem olyan személyek is, akik közvetlenül érdekeltek és keresetindításra jogosultak, amennyiben az alkalmazandó jog erre lehetőséget teremt, az abban foglaltaknak megfelelően; ide tartozhatnak a jogok kezelésével vagy a közös és egyéni érdekek védelmének érvényesítésével megbízott szakmai szervezetek is.

A fenti rendelkezésből a felperes által kiemelt ideiglenes intézkedéshez való jogosultság értelemszerűen a szabadalmast és a jogszabályban meghatározott személyeket, mint a bejelentőt és a hasznosítót illeti meg [Szt. 36. § (1) - (2) bekezdés]. Annak elfogadása mellett, hogy az „intézkedések, eljárások és

jogorvoslatok alkalmazásának kérelmezése” magában foglalja az utóbb alaptalanná vált ideiglenes intézkedéssel okozott kár megtérítése iránti igény előterjesztését is - amelyre feltehetően a felperes utalni szándékozott - az Irányelv (18) preambulum bekezdése a felperes álláspontjának megfelelő értelmezést nem teszi lehetővé.

Az ideiglenes intézkedés megszüntetése vagy hatályvesztése miatt, illetve annak megállapítása esetén, hogy nem történt szellemi tulajdonjogi jogsértés, vagy annak veszélye nem áll fenn (amely miatt az ideiglenes intézkedés utóbb megalapozatlanná válik) az Irányelv 9. cikk (7) bekezdése rendeli el a „megfelelő kártérítés” nyújtását az alperes kérelmére és az alperes részére. Az Irányelv (18) preambulum bekezdése pedig egyértelműen rögzíti, hogy a „jogtulajdonos” mellett a „közvetlenül érdekelt” a keresetindításra csak akkor jogosultak, ha az alkalmazandó jog erre lehetőséget teremt. A fent kifejtetteknek megfelelően pedig a felperes által hivatkozott régi Pp. 156. § (1) bekezdése, valamint az Szt. 104. § (13) és (14) bekezdései az eljárásban félként nem szereplő személy számára a kártalanítási igény érvényesítését nem teszik lehetővé. Ebből következően az Irányelv (18) preambulum bekezdése nem értelmezhető kiterjesztően akként, hogy az utóbb alaptalanná vált ideiglenes intézkedéssel okozott kár megtérítését olyan személy is kérheti, aki az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban félként nem vett részt.

Az alperes kérelmére a felperessel szemben elrendelt ideiglenes intézkedést tartalmazó bírósági határozat a Gyártóra vonatkozó kötelezést nem tartalmazott, a termékek forgalmazásától nem tiltotta el, a Gyártó a magyarországi forgalmazást saját elhatározása alapján hagyta abba. Ezért a károkozó magatartás - a [62] bekezdésben kifejtettek értelmében - nem tekinthető olyan kárkötelelem keletkeztető ténynek, amely a Gyártó kárigényének érvényesítését lehetővé teszi. A Gyártó, függetlenül attól, hogy a felperessel szemben elrendelt ideiglenes intézkedésre figyelemmel hozta meg a döntését, a kárát valójában magának okozta. Ezért nem állapítható meg az okozati összefüggés a károkozó magatartás és a Gyártó saját döntésének következményeként bekövetkezett kára között. A Gyártónak a - felperes által hivatkozott - jóhiszeműsége, illetve az elvárhatóságnak megfelelő magatartása, ami abban nyilvánult meg, hogy az ideiglenes intézkedés kapcsán a bitorlásról való tudomásszerzését követően önként abbahagyta a termékek magyarországi forgalmazását, olyan jogkövető magatartásnak felel meg, amely az Szt. 19. § (1) bekezdésében a szabadalom jogosultja részére biztosított kizárólagos jog alapján fennálló abszolút szerkezetű jogviszonyból fakad (lásd [60] bekezdés). A szerződésen kívüli károkozás szabályai szerint a forgalomkiesésből eredő kárigény megtérítésének elvi lehetősége tehát az adott esetben az alperes magatartásával való okozati összefüggés hiánya miatt nem teremt jogalapot a Gyártó kárának megtérítésére.

A kifejtettekre figyelemmel nem volt relevanciája annak a felperesi érvelésnek, mely szerint az alperesnek tudnia kellett, hogy a felperessel szemben elrendelt ideiglenes intézkedés a Gyártóra is hatással lesz, illetve az alperes döntése volt, hogy kivel szemben indítja meg az eljárást. Amennyiben ugyanis az alperes jobb tudomása ellenére nem kérte a tényleges forgalmazást végző Gyártóval szemben az intézkedést, számolnia kellett azzal, hogy az ideiglenes intézkedést - a forgalmazást nem végző felperessel szemben - elrendelő bírósági határozat nem lesz végrehajtható. Végrehajthatóság hiányában pedig az ideiglenes intézkedés - felperes által hangsúlyozott - célja, a termékek kereskedelmi forgalomból történő visszahívása sem kényszeríthető ki. A jogvita érdemi elbírálása szempontjából pedig nincs jelentősége annak, hogy más tagállamokban az Irányelv 9. cikk (7) bekezdését miként értelmezik, mert az a magyar bíróságot nem köti. E tekintetben a másodfokú bíróság részéről az indokolási kötelezettség megsértése - a [45] bekezdésben is kifejtettekre figyelemmel - nem volt megállapítható.

Összegezve a fent kifejtetteket: nem tévedtek az eljáró bíróságok annak megállapításával, hogy az Irányelv a kártalanítási jogviszonyt a felperes és az alperes, azaz az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban résztvevő felek viszonyában határozza meg, amely ugyanezzel a tartalommal került átültetésre a magyar jogba. Ezért a felperes által hivatkozott régi Pp. 156. § (1) bekezdése és az Szt. 104. § (13) és (14) bekezdései alapján kártalanítás jogcímen a Gyártó nem jogosult az igényérvényesítésre. A szerződésen kívül okozott károkért való felelősség általános szabálya [rég Ptk. 339. § (1) bekezdés] alapján pedig a kárigény érvényesíthetőségét az zárja ki, hogy nem áll fenn a károkozó magatartás és az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban részt nem vevő gazdasági szereplő (Gyártó) kára között a kárkötelmi jogviszonyt megalapozó okozati összefüggés.

Az Irányelvnek az (1) preambulum bekezdésben megfogalmazott célja a szellemi tulajdonvédelem körében olyan környezet megteremtése, amely az innovációt és a befektetést ösztönzi. Az Irányelv e céljával ellentétes lenne, ha az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban részt nem vevő, ideiglenes intézkedéssel közvetlenül nem érintett bármely, a forgalmazási láncban részt vevő gazdasági szereplő kártalanítási/kártérítési igényvel léphetne fel a szellemi tulajdon jogosultjával szemben a megváltozott körülményekre tekintettel utóbb alaptalanul vált ideiglenes intézkedés következtében a gazdasági forgalomban elszenvedett kára miatt. Az ilyen jogértelmezés innovációt és alkotótevékenységet visszafogó hatása nem kizárható következmény.

Az utóbb alaptalanul vált ideiglenes intézkedéssel okozott kár megtérítése iránt az úgynevezett kártalanítás jogcímén előterjesztett igény elbírálására a perbeli időszakban hatályos magyar jogban nem volt a szellemi tulajdonjogra vonatkozó speciális jogszabályi rendelkezés. Ezért a régi Ptk. általános kártérítési szabályainak kiegészítő alkalmazásával vizsgálható az Irányelv 9. cikk (7) bekezdésében előírt alaptalanul elrendelt ideiglenes intézkedéssel okozott károk "megfelelő kompenzációja" iránti igény (Kúria Pfv.IV.20.085/2021/5. számú ítélet [65] bekezdés). A régi Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a kártérítési felelősség elengedhetetlen feltétele a károkozó magatartás és a kár közötti közvetlen okozati összefüggés.

A felperes tévesen és önmagának is ellentmondva érvelt azzal, hogy nem szükséges közvetlen okozati kapcsolatnak fennállnia az általa elszenvedett kár és a megalapozatlan ideiglenes intézkedés között, miután a "közvetlen okozati összefüggés" kifejezést az Irányelv 9. cikk (7) bekezdése, az Szt. 104. § (13) és (14) bekezdései, valamint a régi Pp. 156. § (1) bekezdése sem tartalmazzák. A felperes ezzel szemben a Gyártó kártalanítási jogcímen előterjesztett igényével kapcsolatban mindvégig következetesen érvelt azzal, hogy a kártalanítás nyújtását minden olyan személy számára lehetővé kell tenni, aki a megalapozatlan ideiglenes intézkedéssel "közvetlen" okozati összefüggésben, illetve "ténylegesen és közvetlenül" károkat szenvedett (felülvizsgálati kérelem III.1.1.2. pont).

Pfv.VIII.20.290/2021/9.

I. A felülvizsgálati kérelmet csak a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése alapozhatja meg. Amennyiben a beszerzett bizonyítékok értékelésével nem kizárt adott tényállás megállapítása a logika szabályai szerint, az ítéleti tényállás nem bírálható felül.

II. Az árfolyamkockázatról tájékoztatás megfelel a világos és érthető megfogalmazás követelményének akkor is, ha nem figyelmeztet kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, de a fogyasztó értékelné tudja az árfolyamkockázat esetlegesen jelentős gazdasági következményeit.

A felperes világos és átlátható tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról. A felperes és adóstársai a szerződés megkötését megelőzően, már a hitelkérelem előterjesztésekor aláírtak egy kockázatteltáró nyilatkozatot, amely mellett a szerződés V.4. pontja is tartalmaz az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást, melyek a tájékoztatást áttekinthető szerkezetben, egyértelmű, érthető tartalommal rögzítik. A kockázatteltáró nyilatkozat részletes magyarázatot adott a deviza alapú kölcsönügyletekben rejlő kockázatokra, megmagyarázva a deviza alapú kölcsön kockázatának alapvető okát. Kiemelte, hogy az árfolyam „napról napra változik”, svájci frank esetében „bármilyen irányban és bármilyen mértékben”, melyből következően az esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forint összege előre nem állapítható meg. Rögzítette azt is, hogy a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke az árfolyamváltozásra tekintettel akár jelentős mértékben is emelkedhet, melynek következményeit kizárólag az adós köteles viselni. E tájékoztatások alapján az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes számára egyértelműnek kellett lennie, hogy az árfolyamkockázat valós, az akár jelentős mértékű lehet, amely gazdasági helyzetére rendkívül negatív kihatású lehet. Az Európai Unió Bírósága C-227/18. számú végzése kimondta, hogy a tájékoztatás megfelel a világos és érthető megfogalmazás követelményének akkor is, ha nem figyelmeztet kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, de a fogyasztó értékelné tudja az árfolyamkockázat esetlegesen jelentős gazdasági következményeit. Ez utóbbi feltétel adott esetben megvalósult.

Pfv.VII.20.294/2021/13.

A bíróságnak nem kell hivatalból vizsgálnia egy szerződés keresetben nem hivatkozott tisztességtelen jellegét, ha az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek nem állnak rendelkezésre.

1. A felperes elsődleges érvelése arra épült, hogy az eljáró bíróságoknak hivatalból kellett volna észlelnie az első ízben a felülvizsgálati kérelemben megjelölt, konvalidálással kapcsolatos semmisségi okot [ehhez kapcsolódóan a szerződések 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (1) bekezdés e) pontjába és jóerkölcsbe ütközését], emellett utalt arra is, hogy az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelen.

A 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 215. §-a alapján ugyanakkor a döntés nem terjedhetett túl a kereseti kérelemben, illetőleg az ellenkérelemben. E korlátok között pedig az eljáró bíróságoknak sem kellett vizsgálnia a kereseti kérelemben nem hivatkozott semmisségi okot. Az Európai Unió Bírósága a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott C-511/17. számú (Lintner) ügyben hozott ítéletében az irányelv 6. cikkének (1) bekezdését – a felperes hivatkozásától eltérően – értelmezve azt fejtette ki, hogy a nemzeti bíróság nem köteles hivatalból és egyenként megvizsgálni az összes olyan szerződési feltételt, amelyeket a fogyasztó a keresettel nem támadott annak vizsgálata érdekében, hogy e feltételek tisztességteleneknek minősülnek-e, hanem csak azokat a feltételeket köteles megvizsgálni, amelyek kapcsolódnak a jogvitának a felek által meghatározott tárgyához, ha rendelkezésére állnak az ehhez szükséges – adott esetben bizonyításfelvétellel kiegészített – jogi és ténybeli elemek. A döntés szerint továbbá jöllehet a fogyasztó követeléseinek alapjául szolgáló szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékeléséhez figyelembe kell venni a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató által megkötött szerződés összes többi feltételét, e figyelembevétel önmagában nem vonja maga után az eljáró nemzeti bíróság azon kötelezettségét, hogy hivatalból vizsgálja meg ezen összes feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét.

Az Európai Unió Bírósága a C-397/11. számú előzetes döntéshozatali eljárásra irányuló ügyben kifejtette továbbá azt is, hogy bár az uniós jog által az érintett területen a nemzeti bíróságokra ruházott feladat nem korlátozódik annak pusztán lehetőségére, hogy valamely szerződési feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét megítélje, hanem magában foglalja e kérdés hivatalból történő vizsgálatának kötelezettségét is, amennyiben a rendelkezésükre állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek. Ez utóbbi szerint ennek előfeltétele, hogy e jogi és ténybeli elemek a bíróság rendelkezésére álljanak, amelyeknek forrása a keresetlevél, amelyben a felperes feltünteti az érvényesíteni kívánt jogot, az annak alapjául szolgáló tényeknek és azok bizonyítékainak megjelölésével [rég. Pp. 121. § (1) bekezdés c) pont]. A felperes pedig ezzel (és a kereseti kérelemmel) jelöli ki a per kereteit, ennek részeként azt is, hogy mely szerződéses rendelkezéseket sérelmezi.

Ez Európai Unió Bírósága e döntéseiben rögzített jogértelmezés összevetve a régi Pp. érdemi döntés korlátait szabályozó megjelölt rendelkezéseivel, de azzal is, hogy a felperes immáron maga sem tekinti a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába ütközőnek a szerződéseket (azaz maga sem hivatkozik a két érvénytelenségi ok közötti szoros összefüggésre), azt eredményezi, hogy a perben eljáró bíróságoknak nem kellett a kereseti kérelemben hivatkozott érvénytelenségi ok mellett a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból is vizsgálnia a szerződések érvényességét. Mindezek miatt nem sérültek a régi Pp. ítéleti döntés teljességével és indokolásával kapcsolatban megjelölt jogszabályhelyek [rég. Pp. 213. § (1) bekezdés, 220. § (1) bekezdés d) pont], azaz a jogerős ítélet ebből az okból nem volt jogszabálysértő.

2. A Kúria elutasította a felperes eljárás felfüggesztése iránti kérelmét is a Pfv.2. sorszámú végzéssel. Az ennek alapjául hivatkozott C-932/19. számú eljárás azonban időközben befejeződött. Az Európai Unió Bírósága az itt meghozott ítéletében arra a következtetésre jutott, hogy az irányelv 6. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztóval kötött kölcsönszerződéseket illetően semmisnek nyilvánítja az árfolyamrészre vonatkozó, tisztességtelennek tekintett kikötést, és arra kötelezi a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot, hogy e kikötést a nemzeti jog olyan rendelkezésével váltsa fel, amely hivatalos árfolyam alkalmazását írja elő, anélkül hogy ennek a bíróságnak lehetősége lenne helyt adni az érintett fogyasztó azon kérelmének, amely a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányul, még akkor is, ha az említett bíróság úgy ítéli meg, hogy a szerződés fenntartása ellentétes lenne a fogyasztó érdekeivel, különös tekintettel az árfolyamkockázatra, amely a fogyasztót az említett szerződés egy másik kikötése

értelmében továbbra is terheli, feltéve, hogy ugyanez a bíróság az önálló mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében és anélkül hogy az e fogyasztó által kifejezett szándék elsőbbséget élvezhetne e mérlegelési jogkörhöz képest, meg tudja állapítani, hogy az e nemzeti jogszabályban így előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben az említett fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna.

3. A kockázatteljáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

Az Európai Unió Bírósága követelményrendszere szerint pedig a tájékoztatásnak ki kell térnie az adós lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak lehetőségéről tájékoztatni csupán a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A II. rendű alperes jogelődjének tájékoztatása megfelelt e kritériumoknak. Tájékoztatták ugyanis a felperest, hogy a forinttól eltérő devizanemben történő hitelfelvétel az előre pontosan nem becsülhető árfolyam- és kamatkockázat tudatos vállalását jelenti, azaz a felperes vállalása szerint az árfolyamváltozás terhét ő viseli. A jelentős árfolyamromlásra utaló figyelmeztetés is szerepel a tájékoztatásban, hiszen a bank arról tájékoztatta a felperest, hogy az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósságterhek egymásra épülő, felhalmozódó (kumulatív) növekedését eredményezheti. Az adósságterhek egymásra épülő, felhalmozódó növekedéséről szóló tájékoztatás tulajdonképpen arra irányuló figyelemfelhívás volt, hogy az árfolyamromlásnak súlyos gazdasági következményei lehetnek a felperest érintően. E tájékoztatás egésze alkalmas volt arra, hogy a felperes felismerje annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós, a kölcsön futamideje alatt bekövetkezhet, akár jelentős is lehet, ezért gazdasági helyzetét súlyosan érintheti.

Pfv.VIII.20.348/2021/6.

I. Az árfolyamkockázatról tájékoztatás megfelel a világos és érthető megfogalmazás követelményének akkor is, ha nem figyelmeztet kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, de a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázat esetlegesen jelentős gazdasági következményeit.

II. A végrehajtási záradék kiállításához a törvény a felmondás és annak közzétevése megtörténtének közokirati tanúsítását követeli meg, nem a jognyilatkozat közokiratba foglalását, ezért, ha a hitelező a jogviszonyt magánokiratba foglaltan mondta fel, a követelés lejárttá válásának igazolásához elegendő annak a közokiratba foglalt tanúsítása, hogy a felmondás és annak szabályszerű közzétevése megtörtént.

A Kúria egyetértett az eljáró bíróságokkal abban, hogy a felperesek világos és átlátható tájékoztatást kaptak az árfolyamkockázatról. Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban felállított követelményrendszert maga a 93/13/EGK fogyasztói irányelv (a továbbiakban: Irányelv), az Irányelvet a hazai jogba átültető szabályozás, valamint az Európai Unió Bírósága a fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéletei határozzák meg, melyeket értékelve hozta meg a Kúria a 2/2014. Polgári jogegységi határozatát és a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 41/D. § (5) bekezdése szerint a bíróságokra kötelező, jogegységi határozat hatályú Jpe.I.60.015/2021/15. számú, jogegységi panasz eljárásban hozott határozatát.

Az Európai Unió Bírósága C-186/16. szám alatti ítéletében foglaltak szerint a tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia

egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A C-51/17. szám alatt ítélet a magyar szabályozási környezet ismeretében rögzítette, hogy a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia egyrészt arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; másrészt fel kell hívnia a banknak a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra; végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az összes szerződéses feltétel megismerésére. Az Európai Unió Bírósága a C-776/19 – C-782/19. számú egyesített ügyekben megerősítette, hogy a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdése akkor teljesül, ha a szolgáltató olyan kellő és pontos tájékoztatást nyújtott a fogyasztónak, amely lehetővé teszi a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára, hogy megértse a szóban forgó pénzügyi mechanizmus konkrét működését, és így felmérje az ilyen szerződési feltételek által ugyanezen szerződés teljes időtartama alatt a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős negatív gazdasági következmények kockázatát.

A Kúria a Gfv.VII.30.096/2019/5. számú - BH2020. 151. számon közzétett - ítéletében rögzítette, hogy nem megfelelő a tájékoztatás, ha nem hívták fel az alperes fogyasztó figyelmét a forint jelentős árfolyamgyengülésének lehetőségére is, ami a fogyasztó által fizetendő törlesztőrészeket jelentősen megemelheti, a fogyasztót gazdaságilag nehéz helyzetbe hozhatja; a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú, öttagú tanács által hozott – BH2021. 141. számon közzétett – végzésének indokolásában nem tartotta megfelelőnek azon tájékoztatást, amely csak annyiban világítja meg az árfolyamkockázatot, hogy a deviza árfolyamának változása egyaránt növelheti és csökkentheti a hitelszolgálat és a magyar forintban folyósított kölcsön összegét. A jogegységi panasz eljárásban hozott határozat értelmében a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontja azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

A szerződés VIII.6. pontjába foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat önmagában valóban nem felel meg a fenti elvárásoknak, az nem tartalmazza, hogy az árfolyamkockázat kizárólag az adósokat terheli, az árfolyam változása és ezzel összefüggésben az adósok terheinek emelkedése jelentős is lehet (Kúria Pfv.I.20.025/2021/6. ítélet).

Az I. rendű felperes ugyanakkor a szerződés megkötésének napján egy kétoldalas külön tájékoztatást is aláírt, amely kitért arra, hogy a devizában meghatározott törlesztés forintban kifejezett összegét az aktuális árfolyam határozza meg, mely árfolyam szinte állandóan változik, hol kisebb, hol nagyobb mértékben. Ebből következően a devizában fennálló tartozás, illetve a devizában meghatározott törlesztőrészlet forintban meghatározott összege az árfolyam változásával együtt módosul, amely kockázatot az adós köteles viselni; az ingadozás nem kiszámítható mértékű. Utalt arra is, hogy a futamidő alatt a forint és devizakamatok is változhatnak. Az árfolyamkockázatot példákkal is bemutatta, és a kamat és árfolyamszint változásának a törlesztőrészletre gyakorolt hatásait táblázatos formában is érzékeltette, amelyben a szerződés megkötésekor irányadó, a szerződésben is rögzített 166,75 forint/CHF árfolyam helyett 252,96 forint/CHF árfolyamra vonatkozó adatokat is közölt.

A tájékoztatás áttekinthető szerkezetű, egyértelmű, érthető, az alaki szempontú érthetőség követelményeit kielégíti. A külön íven szövegezett irat szemléltető, a forint árfolyamának a szerződésben kikötött devizához képest lehetséges változására kitérve, részletes és informatív szöveges magyarázatot ad a deviza alapú kölcsönügyletekben rejlő – a forintügyletektől eltérő – kockázatokra, amelyet táblázattal és grafikonnal is kiegészít (Kúria Gfv.VI.30.463/2020/23.).

A jogerős ítélet a szerződés szövegét és ezen tájékoztatást mérlegelve a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése nélkül jutott arra a következtetésre, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen

figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperesek nemcsak azt vehették számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerniük annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, az korlátlan; az árfolyam változásának a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatása akár jelentős is lehet, amely gazdasági helyzetére rendkívül negatívan is hathat.

Az Európai Unió Bírósága C-227/18. számú végzése kimondta, hogy a tájékoztatás megfelel a világos és érthető megfogalmazás követelményének akkor is, ha nem figyelmeztet kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, de a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázat esetlegesen jelentős gazdasági következményeit. Ez utóbbi feltétel adott esetben megvalósult.

A másodfokú bíróság a fentiek alapján a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem értékelte nyilvánvalóan okszerűtlenül, ítéletének indokai között nincs olyan logikai ellentmondás, nyilvánvalóan helytelen következtetés, amely alapot adhatott volna a felülmérlegelésre.

A felperesek a perben mindvégig állították az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletére hivatkozva, hogy a szerződés megkötését megelőzően az alperes nem biztosított kellő időt a szerződés feltételeinek megismerésére. Ugyanakkor csupán az Európai Unió Bírósága és a Kúria egyes döntéseire hivatkoztak, azonban nem tettek konkrét, értékelhető előadást sem a szerződés megkötésének menetéről, sem a szerződés megkötéséhez vezető folyamat egyes részeiről, sem arról, hogy miért kényszerültek a szerződés aláírására az adott időpontban. Az I. rendű felperes elismerte, hogy a szerződést és az árfolyamkockázati tájékoztatót is elolvasta a szerződés aláírása előtt. Sem az I. rendű, sem a II. rendű felperes nem állította, hogy a szerződés megkötésekor az alperes részéről sürgették volna, ne lett volna lehetősége a szerződés és tájékoztatás átolvasására, értelmezésére, akár kérdések megfogalmazására; az I. rendű felperes előadása szerint ezt – az alperesi ügyintéző perben nem bizonyított előadására figyelemmel – nem tartotta szükségesnek. Márpedig annak megítélése során, hogy a szerződéskötéssel egyidejű tájékoztatás kellő időben adottnak minősül-e, jelentősége van a fogyasztó szerződéskötés során tanúsított magatartásának (Kúria Gfv.VII.30.407/2019.). E körben is figyelemmel volt arra a Kúria, hogy a jogerős ítélet akként foglalt állást a bizonyítékok egyenként és összességében történt mérlegelésének eredményeként, hogy a tájékoztatás kellő időben történt, márpedig az előzőekben kifejtettek szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésére csak kivételesen kerülhet sor. A felperesek ugyan valóban nem állították, hogy a kölcsönszerződés megkötésére előzmények nélkül került volna sor, azonban a jogerős ítéletben a bizonyítékok értékelése nem ezen a hivatkozáson alapult, annak a per eldöntése szempontjából nem volt jelentősége. A rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelése útján, logikai hiba nélkül, ellentmondásoktól mentesen levonható azon következtetés, hogy a felperesek az árfolyamkockázati tájékoztatást kellő időben kapták meg, így a bizonyítékok felülmérlegelésnek oka nem volt.

Pfv.VIII.20.551/2021/6.

I. A kezességi szerződés nem a kezes és az adós, hanem a kezes és a jogosult között jön létre. A kezesnek tisztában kell lennie minden, a helytállási kötelezettségét és az adóssal szembeni megtérítési igényét befolyásoló információval, a devizahitel nyújtására irányuló ügyletben mint fogyasztónak joga van az árfolyamkockázatról tájékoztatáshoz.

II. Amennyiben a bizonyítékok értékelése alapján - a logika szabályai szerint - le lehetett vonni a jogerős ítélet által elfogadott következtetést, a felülvizsgálati eljárás során nem lehet ismételtlen egybevetni a bizonyítékokat és nem lehet felülmérlegelni a jogerős ítéletben megállapított tényállást még akkor sem, ha adott esetben a Kúria a bizonyítékok újraértékelése alapján más következtetésre jutna.

III. Az árfolyamkockázatról tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós kockázat, amely akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti.

A jelen perben hozott, a Kúria Pfv.I.20.311/2019/18. számú, az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasító, a jogerős ítéletet hatályon kívül helyező végzése az árfolyamkockázatról tájékoztatás kapcsán kifejtette: lényeges körülmény, hogy a felperesek az adós fizetési kötelezettségének

teljesítéséért a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képező külön nyilatkozatban vállaltak kezességet, amelyből megállapítható, hogy a kölcsönszerződés VIII/6. pontja szerinti kockázatfeltárás tartalma rájuk is vonatkozik. A hatályon kívül helyezés oka az volt, hogy nem tisztázott: ezt meghaladóan kaptak-e írásban további, ha igen, milyen tartalmú tájékoztatást. A végzés hangsúlyozta, hogy az 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (4) és (5) bekezdésében előírt tájékoztatás megtörténtét, ehhez kapcsolódóan az árfolyamkockázat kiterhelésének esetleges tisztességtelenségét a kezes felperesek szempontjából szükséges megvizsgálni. Ennek érdekében utasította az elsőfokú bíróságot a további tájékoztatás körében a további bizonyításra azzal, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségével kapcsolatos hivatkozások – az árfolyamkockázat viseléséről szóló kikötés tisztességtelenségének kivételével – már nem tehetők vitássá, és iránymutatóan fogalmazta meg, hogy amennyiben az új eljárás eredményeként az alperesi tájékoztatás elégtelensége állapítható meg, az árfolyamkockázatra mint főszolgáltatásra vonatkozó rendelkezés érvénytelensége miatt a felperesekkel kötött szerződés egésze megdőlt, ami a velük szembeni végrehajtás megszüntetésére vezet.

Az elsőfokú bíróságot az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) alapján a hatályon kívül helyező végzés iránymutatása kötötte és annak maradéktalanul eleget is tett: az így kiegészített bizonyítás alapján jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a tájékoztatást bizonyítottan csak a kölcsönszerződés VIII/6. pontjában tette meg, ettől eltérő tájékoztatás sem az adós, sem a kezesek felé nem történt, ezért csak ennek a szerződéses pontnak a tartalmát vizsgálta, és mivel azt – arra is tekintettel, hogy a felpereseknek nem volt elegendő idejük a szerződés áttanulmányozására – nem találta elégségesnek, a Kúria iránymutatása szerint hozta meg azt a döntést, hogy az árfolyamkockázatra mint főszolgáltatásra vonatkozó rendelkezés érvénytelenségének a következménye a felperesek kezesi szerződésének a teljes semmissége, amely alapján a végrehajtás megszüntetésének van helye. A jogerős ítélet pedig helyesen foglalt állást ennek alapján annyiban, hogy az elsőfokú bíróság az anyagi jogi és eljárási szabályoknak megfelelően, érdemben helyesen határozott a keresetről.

Alapítványtámogatás a felülvizsgálati kérelem a jogerős ítéletnek azt az álláspontját, hogy az árfolyamkockázatról tájékoztatás nem volt megfelelő. Az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni (pl.: BH2013.119.II.). Mindez azt jelenti, hogy amennyiben a bizonyítékok értékelése alapján – a logika szabályai szerint – le lehetett vonni a másodfokú bíróság által elfogadott következtetést, a felülvizsgálati eljárás során nem lehet ismételt egybevetni a bizonyítékokat és nem lehet felülmérlegelni a jogerős ítéletben megállapított tényállást még akkor sem, ha adott esetben a Kúria a bizonyítékok újraértékelése alapján más következtetésre jutna. Márpedig a perbeli esetben a másodfokú bíróság nem vétett nyilvánvaló mérlegelési hibát, a logika szabályai ugyanis nem zárták ki, hogy a bizonyítékok egybevetése alapján arra a következtetésre jusson, hogy a felpereseknek nem volt elegendő idejük a szerződés áttanulmányozására és egyéb tájékoztatást sem kaphattak az árfolyamkockázatról, a szerződésben rögzített árfolyamkockázati tájékoztatás pedig nem volt világos és érthető. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Pfv.I.20.033/2020/12. és Pfv.I.20.268/2020/10. számú ítéletek részben eltérő tényállás mellett foglaltak állást az árfolyamkockázatról tájékoztatás elégséges voltáról: lényeges különbség volt, hogy azokban az ügyekben nem merült fel az a körülmény, hogy a kölcsönszerződésben nem részes kötelezetteknek nem állt rendelkezésre elegendő idő a szerződés áttanulmányozására, és akár szakember az árfolyamkockázat viselésének következményeire kiterjedő magyarázatának a kérésére. Az egyedi mérlegelésből az következik, hogy pusztán a szerződéses rendelkezésből nem feltétlenül megítélhető a tájékoztatás elégtelensége, az összevetendő az ügy sajátos körülményeivel. Így a Kúria Pfv.I.20.025/2021/6. és a Pfv.I.21.000/2020/8. számú ítélete a perbeli azonos szerződéses rendelkezés és az adott ügy egyedi jellegzetességei alapján nem találta megfelelőnek az alperes árfolyamkockázatról tájékoztatását. Felhívta a Kúria a Gfv.VI.30.463/2020/23. számú ítéletet, amely ugyan az alperes tájékoztatását elégségesnek találta, de hangsúlyozta, hogy azt a jogvitát – más ügyektől eltérően – olyan egyedi tényállási elemek is jellemezték, amelyek nem voltak elhanyagolhatók, mivel annak a pernek a felperese a korábbi, ugyancsak svájci frank alapú kölcsönszerződéséből fennálló tartozásának rendezésére, hitelkiváltási céllal kötötte a vizsgált deviza alapú kölcsönszerződést, továbbá már a hitelkiváltással érintett kölcsönszerződéshez kapcsolódóan is kapott tájékoztatást az árfolyamkockázat mibenlétéről és összefüggéseiről. Az ítéletek alapján jogegységi eljárás kezdeményezésének nem volt helye, mert az eljárás tárgya nem annak a jogkérdésnek a megítélése volt, hogy milyen követelményrendszer teljesülése esetén tekinthető az árfolyamkockázatról nyújtott

tájékoztatás tisztességesnek, hanem a konkrét perbeli szerződéses rendelkezést kellett értelmezni az egyéb peradatokkal összevetve annak eldöntése érdekében, hogy az adott tájékoztatás az Európai Unió Bírósága és a Kúria döntéseiben megfogalmazott követelményrendszer alapján tisztességesnek minősül-e vagy nem. Mindez nem minősül a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés b) pontjának a hatálya alá tartozó jogkérdésnek.

Mindezek figyelembe vételével a jogerős ítélet a tájékoztatás megfelelőségének az értékelése során helyesen vetette össze az Európai Unió Bírósága, egyebek mellett a C-186/16., C-51/17. és C-228/18. számú határozataiban rögzített és a Kúria a BH2021.141. szám alatt közzétett Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatában – amely éppen az alperes perben is vizsgált szerződéses kikötését találta tisztességtelennek – irányadóan összegzett, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 4. cikk (2) bekezdéséből következően a világosnak és érthetőnek minősíthető árfolyamkockázati tájékoztatás követelményeit az eset egyedi körülményeivel. Eszerint a tájékoztatás akkor minősíthető világosnak és érthetőnek, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós kockázat, amely akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Ennek a követelménynek pedig az a tájékoztatás felel meg, amely nemcsak azt tartalmazza, hogy a törlesztőrészek mértéke – az árfolyamváltozástól függően – csökkenhet vagy emelkedhet, hanem arra is felhívja a figyelmet, hogy az árfolyamemelkedésnek esetlegesen jelentős gazdasági következményei is lehetnek.

A jogerős ítélet a logika szabályainak megsértése nélkül jutott arra a következtetésre, hogy összességében a kölcsönszerződés VIII.6. pontjában foglalt tájékoztatás – tekintettel arra, hogy a kölcsönszerződés-tervezetet nem ismerő, a kölcsönszerződés tanulmányozására elegendő időben nem részesülő felperesek ezen túl más írásbeli vagy szóbeli tájékoztatást nem kaptak – önmagában az ügy körülményeire figyelemmel nem volt megfelelő, mert abban csupán az szerepelt, hogy a deviza forinttal szembeni árfolyamának alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti, azt viszont nem tartalmazta, hogy mindez az adós számára jelentős gazdasági nehézségeket is okozhat, és részletesebb magyarázatot a kellő felkészülési idővel nem rendelkező felperesek nem kaptak. Erre tekintettel a Pp. 206. §-ának, a 2/2014. Polgári jogegységi határozatnak, az Irányelv 4. cikk (2) bekezdésének, valamint az Európai Unió Bírósága C-227/18. és C-51/17. számú határozatainak sérelme nélkül jutott arra a következtetésre, hogy a jelentős árfolyamromlásra és az ebből eredő esetlegesen súlyos gazdasági következményekre történt részletes és annak értékelésére kellő időt is biztosító figyelmeztetés hiánya miatt a felperesek nem tudták reálisan felmérni az általa vállalt kockázatot, annak lehetséges következményeit. Ezért az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés tisztességtelensége folytán nem jött létre érvényesen a kölcsönszerződésben vállalt kötelezettségért való helytállásra irányuló járulékos kezesi jogviszony, ezért a jogerős ítélet a Pp. 369. § a) pontja alapján jogszerűen szüntette meg a perrel érintett végrehajtást.

Pfv.III.20.985/2021/6.

A felülvizsgálati kérelem az Infotv. 5. § (1) bekezdés c) pontja megsértésére hivatkozott, azonban e rendelkezés szerint - összhangban a GDPR-al - nem az adatkezelő, hanem az érintett vagy más (adatkezelőn kívüli) személy létfontosságú érdeke védelmében teszi lehetővé a személyes adat kezelését.

A felperes által sérelmezett magatartás tanúsításakor hatályos 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint személyes adat akkor kezelhető, ha az a) pontban meghatározottak hiányában az az érintett vagy más személy létfontosságú érdekeinek védelméhez, valamint a személyek életét, testi épségét vagy javait fenyegető közvetlen veszély elhárításához vagy megelőzéséhez szükséges és azzal arányos.

Az Infotv. az adott esetben csak másodlagosan alkalmazandó jogszabály, elsődlegesen a 2016/679 rendeletének (a továbbiakban: GDPR) alkalmazandó. Ennek (18) preambulumban bekezdése értelmében ez a rendelet nem alkalmazandó a személyes adatoknak a természetes személy által kizárólag személyes vagy otthoni tevékenység keretében végzett kezelésére, amely így semmilyen szakmai vagy üzleti tevékenységgel nem hozható összefüggésbe. Személyes vagy otthoni tevékenységnek minősül például a levelezés, a címtárolás, valamint az említett személyes és otthoni tevékenységek keretében végzett,

közösségi hálózatokon történő kapcsolattartás és online tevékenységek. E rendeletet kell alkalmazni azonban azokra az adatkezelőkre és adatfeldolgozókra, akik a személyes adatok ilyen személyes vagy otthoni tevékenység keretében végzett kezeléséhez az eszközöket biztosítják.

A keresetben sérelmezett adatközlés (adattovábbítás) szakmai tevékenységgel összefüggésben történt, ezért erre a GDPR hatálya kiterjedt, ennek a rendelkezéseit kellett alkalmazni. A GDPR 6. cikk (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a személyes adatok kezelése kizárólag akkor és annyiban jogszerű, amennyiben legalább az alábbiak egyike teljesül: a) az érintett hozzájárulását adta személyes adatainak egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez; b) az adatkezelés olyan szerződés teljesítéséhez szükséges, amelyben az érintett az egyik fél, vagy az a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges; c) az adatkezelés az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges; d) az adatkezelés az érintett vagy egy másik természetes személy létfontosságú érdekeinek védelme miatt szükséges; e) az adatkezelés közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges; f) az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek.

A felperes kereseti kérelme szerint az alperes magatartása e rendelkezés szerint nem volt jogszerű. A perbeli esetben a d) és f) pont alkalmazhatósága merülhet fel, de sem a létfontosságú érdek védelméért, sem az adott esetben a jogos érdek érvényesítését nem szolgálhatta az alperesi adatközlés. A létfontosságú érdeknek az érintett (felperes) vagy egy másik természetes személy (vagyis nem az adatkezelő) oldalán kell fennállnia. Az f) pont alkalmazhatóságának akadálya az érintett (felperes) alapvető joga, az ártatlanság védelme [Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdés].

A GDPR 10. cikke szerint a büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és a bűncselekményekre, illetve a kapcsolódó biztonsági intézkedésekre vonatkozó személyes adatoknak a 6. cikk (1) bekezdése alapján történő kezelésére kizárólag abban az esetben kerülhet sor, ha az közhatalmi szerv felügyelete alatt történik, vagy ha az adatkezelést az érintett jogai és szabadságai tekintetében megfelelő garanciákat nyújtó uniós vagy tagállami jog lehetővé teszi. A büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatok teljes körű nyilvántartása csak közhatalmi szerv által végzett adatkezelés keretében történhet.

E rendelkezés hazai jogba átültetett szabálya az Infotv. 5. §-a, amelynek (1) bekezdése szerint személyes adat akkor kezelhető, ha a) azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben, különleges adatnak vagy bűnügyi személyes adatnak nem minősülő adat esetén – helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli, b) az a) pontban meghatározottak hiányában az az adatkezelő törvényben meghatározott feladatainak ellátásához feltétlenül szükséges, és az érintett a személyes adatok kezeléséhez kifejezetten hozzájárult, c) az a) pontban meghatározottak hiányában az az érintett vagy más személy létfontosságú érdekeinek védelméhez, valamint a személyek életét, testi épségét vagy javait fenyegető közvetlen veszély elhárításához vagy megelőzéséhez szükséges és azzal arányos, vagy d) az a) pontban meghatározottak hiányában a személyes adatot az érintett kifejezetten nyilvánosságra hozta, és az az adatkezelés céljának megvalósulásához szükséges és azzal arányos.

A felülvizsgálati kérelem az Infotv. 5. § (1) bekezdés c) pontja megsértésére hivatkozott, azonban e rendelkezés szerint is – összhangban a GDPR-ral – nem az adatkezelő, hanem az érintett vagy más (az adatkezelőn kívüli) személy létfontosságú érdeke védelmében teszi lehetővé a személyes adat kezelését. Az alperes keresetben sérelmezett magatartása tehát adatvédelmi incidens volt (GDPR 4. cikk 12. pont, Infotv. 3. § 26. pont).

Pfv.I.21.356/2021/5.

Érvényes az a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés, amely továbbiak mellett tartalmazza a törlesztő részletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat. A világos és átlátható árfolyamkockázati tájékoztatás nem tisztességtelen. Önmagában a hitelező nyilvántartásában foglaltak elfogadása nem

tartozáselismerés. A jogviszony sohasem tárgya az engedményezésnek, hanem csak a belőle eredő követelés. A kölcsönszerződéshez kapcsolódó kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel, amely nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosítását, a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtleniséget a fogyasztó kárára a jóhiszeműség követelményével ellentétben.

1. Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205.§ (3) bekezdésének értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel megkötésre kerülő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az 1996- évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203.§-a akként konkretizálja, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, melynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja.

A rendelkezésre álló iratok azt igazolják, hogy a felperesek írásbeli tájékoztatást kaptak, a szerződéskötés előtt egy hónappal (2005. szeptember 20-án) kockázattelátáró nyilatkozatot írtak alá. Ezen túlmenően az egyedi kölcsönszerződésben is szerepel tájékoztatás az árfolyamkockázattal összefüggésben. Az árfolyamkockázati tájékoztatás „megfelelőségét” illetően a kockázattelátáró nyilatkozatban és a szerződésben foglaltakat együttesen kellett figyelembe venni és értékelni, így e dokumentumok együttesen képezték a vizsgálat tárgyát. Ezen vizsgálat eredményeként az állapítható meg, hogy minden lényeges körülményt illetően a felperesek megfelelő tartalmú tájékoztatásban részesültek.

Az Európai Unió Bírósága árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak az pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

Az I-II. rendű alperesek árfolyamkockázati tájékoztatójában szerepel, hogy a devizában megállapított törlesztő részletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, továbbá ezen kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben a felperesek viselik. A felperesek ezen információk birtokában kijelentették, hogy az árfolyamkockázatból adódó veszteség lehetőségét megfontolták és fizetőképességüknek megfelelően mérlegelték. Kötelezettséget vállaltak arra, hogy olyan forint összeget biztosítanak a folyószámlájukon, amiből esedékességkor az aktuális törlesztő részletet le lehet vonni.

A felperesek a szerződés aláírásával tudomásul vették, hogy a HUF/CHF árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata, kijelentették: tudomásuk van arról, hogy a futamidő alatt a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztő részlet forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, azaz megismerték a tájékoztatás alapján azt a mechanizmust, ami arra vonatkozott, hogy a HUF/CHF árfolyamváltozásának következtében változhat a törlesztőrészletek forintban fizetendő ellenértéke.

A C-776/19.-C-782/19. számú előzetes döntéshozatali ügyekben az Európai Unió Bírósága francia érvénytelenségi perekkel összefüggésben válaszolta meg a nemzeti bíróság által feltett kérdéseket. Az előzetes döntéshozatali eljárásokkal érintett perek kiindulópontja teljes mértékben eltér a jelen perbelitől, hiszen az Európai Unió Bírósága döntésének indoklásából kitűnik: azokban az ügyekben a kölcsönszerződések – a szerződések kiindulópontja az volt, hogy az EUR és a CHF paritása nem változik, ezért egyáltalán nem említették meg az árfolyamkockázatot. A jelen perbelitől eltérő szerződési konstrukció miatt említést sem tettek az árfolyamkockázatról.

Az árfolyamrész nem vonható az árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezések körébe, az árfolyamrész alkalmazását a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) tisztességtelennek minősítette, döntésével a jogalkotó az egyik kockázati tényezőt kiküszöbölt. A DH1 törvény 3. § (1) bekezdése az árfolyamrész alkalmazását „részleges” érvénytelenséget eredményező semmis kikötésnek minősítette, a (2) bekezdés értelmében pedig a semmis kikötés helyébe – fő szabályként – mind a folyósítás, mind a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyama lépett. A

DH1 törvény a hatályba lépése előtt megkötött fogyasztói kölcsönszerződések tartalmát az árfolyamrést illetően megváltoztatta, melynek jogalakító hatásaként a felek közti kötelelem a jogszabály erejénél fogva módosult.

2. A kezelési költségre vonatkozó felülvizsgálati érveléssel összefüggésben utal a Kúria a Pfv.I.20.536/2020/8. számú ítéletének [17] pontjában foglaltakra, amely szerint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-ei 93/13/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: irányelv) 4. cikkének (2) bekezdését átültető rPtk. 209.§ (5) bekezdése értelmében a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó törvényi rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek. Az Európai Unió Bírósága a C-26/13. számú ügyben hozott ítéletében akként foglalt állást, hogy a „szerződés elsődleges tárgyát”, vagyis a „főszolgáltatást” megállapító szerződési feltételeknek azok tekintendők, amelyek a szerződést jellemző szolgáltatást határozzák meg.

A kezelési költség akár a szerződés elsődleges tárgyának minősül és ebből következően az irányelv 4. cikk (2) bekezdésének a hatálya alá tartozik, akár nem, az irányelv 4. cikk (2) bekezdésében foglalt átláthatósági követelménnyel azonos követelményt ír elő az irányelv 5. cikke is, amely szerint az írásbeli szerződési feltételeknek „mindig” világosaknak és érthetőeknek kell lenniük. Ezen álláspontját a Kúria a jelen esetben is fenntartja, az attól való eltérést semmi sem indokolja. A világosság és az érthetőség követelményének a kezelési költséget érintő szerződési feltételek tehát megfeleltek. Az adott szerződéses rendelkezések tisztességtelensége és ebből következően a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg.

Nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy ha az adott szerződéses rendelkezés érvénytelen is lenne, az még nem vonná maga után a szerződés egészének érvénytelenségét, a részleges érvénytelenség csupán a végrehajtani kívánt követelés összegének csökkenését eredményezhetné, azonban a felperesek a végrehajtás korlátozását nem kérték.

Az Európai Unió Bírósága a C-621/17. számú ügyben kifejtette, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érthetően kell megfogalmazni, nem kívánja meg, hogy a fogyasztói kölcsönszerződésben foglalt egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltételekben, amely a fogyasztót terhelő kezelési költség összegét, annak kiszámításának módját és teljesítésének idejét pontosan meghatározzák, az érintett összeg ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatást is részletezzék. A kölcsönszerződéshez kapcsolódó kezelési költségre vonatkozó szerződési feltétel, amely nem teszi lehetővé az e költség ellenében nyújtott konkrét szolgáltatások egyértelmű azonosítását, a felek szerződésből eredő jogaiiban és kötelezettségeiben főszabály szerint nem idéz elő jelentős egyenlőtlenséget a fogyasztó kárára a jöhszeműség követelményével ellentétben.

Az ügyleti kamat a kölcsönkapott pénz használatának ellenértéke, azonban a pénzügyi szolgáltatónak az általa adott kölcsönrel összefüggésben több feladata is van, amely banki tevékenységnek az ellenértékét a pénzügyi szolgáltatóval szerződő félnek a szerződést kötő felek megállapodásában foglaltaknak megfelelően meg kell fizetnie. A kezelési költség összege tulajdonképpen egy általánosság, a kölcsön összeghez aránylik, az esetek többségében százalékos mértékben határozzák meg, a százalékos mérték pedig változhat. Ezt a szerződéses megoldást a felperesek elfogadták, így kötötték meg szerződésüket.

3. A szerződő felek szerződésüket közjegyzői okiratba foglalták, ez biztosítékot jelentett az I-II. rendű alpereseknek arra az esetre, ha a felperesek nem tesznek eleget vállalt kötelezettségüknek és emiatt eljárást kell kezdeményezni velük szemben. Ez be is következett, hiszen a szerződés szerű visszafizetési kötelezettség elmulasztása miatt a felmondást követően megindult a közvetlen végrehajtás a felperesek ellen. A közvetlen végrehajtást az 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) teszi lehetővé, és az rPtk. 209.§ (6) bekezdésében [a szerződés megkötésének időpontjában hatályos 209/B.§ (6) bekezdésében] foglaltak értelmében nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg.

Mivel a felperesek egy idő után nem teljesítették szerződéses kötelezettségüket, a végrehajtás kezdeményezése következtében az „adósi” pozícióba kerültek, a végrehajtás megszüntetése iránti perben, mint felperesekre rájuk hárult annak bizonyítása, hogy a végrehajtani kívánt követelés

érvényesen nem jött létre, emiatt indokolt a végrehajtás megszüntetése. A felülvizsgálati érveléstől eltérően nem „a közjegyzői ténytanúsítványra vonatkozó szerződéses rendelkezés határozza meg” a bizonyítási kötelezettséget, hanem az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp). A közvetlen végrehajtás elrendeléséhez szükséges adatokat a végrehajtást kérő szolgáltatja, az erre vonatkozó szerződéses kikötés nem változtatja meg az adósra nézve hátrányosan a bizonyítási kötelezettség szabályát. A végrehajtás megszüntetése iránti pert kezdeményező felperes kötelezettsége a végrehajtást kérő által megjelölt adattal, a végrehajtani kért összeggel szemben annak bizonyítása, hogy azzal nem tartozik, vagy nem annyival tartozik.

A banki nyilvántartás elfogadása nem minősül tartozáselismerésnek, csupán a közvetlen végrehajtás kezdeményezését könnyíti meg, de az így kezdeményezett végrehajtás megszüntetése iránti perben a felperesi pozícióban lévő adós vitathatja a nyilvántartott összeget. A Kúria az 1/2018. számú gazdasági elvi döntésének [18]-[20] pontjaiban is akként foglalt állást, hogy a banki nyilvántartásban foglaltak elfogadása nem minősül tartozáselismerésnek.

A felperesek által vitatott egyetlen szerződéses rendelkezésből sem állapítható meg, hogy az sértené a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendeletben foglaltakat, nem állapítható meg, hogy a szerződés bármely feltételének értelmezésére az I-II. rendű alperesek egyoldalúan lennének jogosultak, nem állapítható meg kizárólagosság a tekintetben, hogy az I-II. rendű alperesek lennének jogosultak annak megállapítására, hogy a teljesítésük szerződés szerű-e, továbbá a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára megváltoztató szerződéses rendelkezés sincsen. Abban az esetben, ha a felperesek nem ebben a pozícióban lennének, de ennek ellenére bizonyítási kötelezettség terhelné őket a szerződés valamely rendelkezése folytán, akkor sem biztos, hogy tisztességtelennek lehetne tekinteni az adott szerződéses rendelkezést, hiszen az Európai Unió Bírósága a C-34/18. számú előzetes döntéshozatali ügyben arra a következtetésre jutott, hogy az irányelvet akként kell értelmezni, hogy az nem minősíti általános jelleggel és minden további vizsgálat nélkül tisztességtelennek az egyedileg meg nem tárgyalt olyan szerződési feltételt, amelynek tárgya, vagy hatása az, hogy a bizonyítási kötelezettséget a fogyasztó hátrányára megfordítja.

Gazdasági ügyszak

Gfv.VI.30.149/2021/7.; Gfv.VI.30.243/2021/9.

Deviza alapú kölcsönszerződésben a tájékoztatásból a körütekintően eljáró, átlagos fogyasztó számára egyértelműnek kell lennie, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, a kedvezőtlen árfolyamváltozással reálisan kell számolni és az a fizetési kötelezettségeit jelentősen megnövelheti.

1. A Kúria először a felperes által indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét vizsgálta. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikk (2) bekezdése alapján előzetes döntéshozatali eljárást a jogvita eldöntéséhez szükséges uniós jogkérdés vonatkozásában lehet indítványozni. A felperes által megjelölt jogkérdést – az árfolyamkockázatról adott tájékoztatásnak arra is ki kell terjednie, hogy a fogyasztó a pénznem leértékelődése esetén nem feltétlenül lesz képes eleget tenni pénzügyi kötelezettségeinek – az Európai Unió Bírósága már számos – a felperes által is hivatkozott – határozatában értelmezte. A jelen perben sem a tényállás, sem a vizsgált jogkérdés körében nem merült fel olyan sajátosság, ami alapján alappal feltételezhető lenne, hogy az Európai Unió Bírósága a már általa kifejtett szempontokhoz képest eltérő irányutatást adna. A Kúria mindezek alapján a felperes indítványát – a keresetlevél benyújtásának időpontjára tekintettel, a jelen perre irányadó – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 155/A. § (2) bekezdése alapján elutasította.

2. A Kúria utal arra, a 6/2013. PJE határozat azt általános jelleggel rögzítette a deviza alapú kölcsönszerződések jellegadó sajátosságaként, hogy az árfolyamkockázatot a fogyasztók viselik a kedvező deviza kamat ellenében, azaz az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpen és automatikus következmény (lásd még: Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélet). A fentitekből kitűnően a felperes érvelése – a teljes futamidő alatt a forintkölcsönöknél alacsonyabb törlesztőrészetek állításával, a devizakonstrukcióval járó árfolyamkockázat futamidő alatti hatásának elhárításával – nem volt megfeleltethető a devizaalapú szerződéses konstrukció előzőekben ismertetett természetének és fogalmi jégeinek.

A deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések egyes rendelkezéseinek – a 6/2013. PJE által el nem bírált – tisztességtelensége tárgyában a 2/2014. PJE határozat irányadó, amely úgy rendelkezik, hogy a bíróságok azt kötelesek vizsgálni, hogy ezt a kockázatot az átlagos fogyasztó megértette-e a neki nyújtott tájékoztatásból. Ha az világos és egyértelmű, akkor a konstrukció lényegadó sajátossága, az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselése nem minősül tisztességtelennek.

A Kúria az adott ügyben a kockázatfeltáró nyilatkozatban és a szerződésben ezzel kapcsolatban írtakat együttesen értékelte és a tájékoztatást a perben eljáró bíróságok jogi álláspontjával egyezően világosnak és érthetőnek találta. A tájékoztatásból a körültekintően eljáró átlagos fogyasztó számára egyértelműnek kellett lenni, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, a fogyasztóra nézve kedvezőtlen árfolyamváltozással reálisan kell számolni, az jelentős is lehet, ami a fogyasztó fizetési kötelezettségeit jelentősen megnövelheti.

A felperes a kockázatfeltáró nyilatkozatban rögzített tájékoztatásból tudomást szerzett a külföldi devizában való finanszírozás kockázatairól, valamint az árfolyamkockázat viselésének vállalása alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül nemcsak azt vehette számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismernie annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa – sem a forintkölcsönök mindenkori törlesztőrészeleiben, sem saját teljesítőképessége mértékében –, az tehát korlátlan [1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (3) bekezdés, 209. § (1) és (2) bekezdés; 2/2014. PJE, 93/13/EGK irányelv, és annak 4. cikk (2) bekezdését értelmező Európai Unió Bírósága C-186/16. számú ítélet, Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélet].

A Kúria figyelemmel volt arra is, hogy Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

A Kúria az árfolyamkockázatról adott tájékoztatást a JPE határozattal pontosított, konkretizált szempontrendszer alapul vételével ítélte meg. Előrebocsátja, az alperes perbelivel megegyező tartalmú tájékoztatását korábban már vizsgálta, és azt világosnak és érthetőnek, következőképpen tisztességesnek ítélte (Gfv.VII.30.039/2021/9.). Az alperes által használt tájékoztató (pl. Gfv.VII.30.371/2020/7., Gfv.VII.30.220/2020/6., Pfv.I.20.125/2021/3., Gfv.VI.30.229/2021/6.) a JPE-ben adott kötelező értelmezésnek megfelel, ezért a Kúria által követett, fentebb hivatkozott egyedi ügyekben folytatott joggyakorlat a jogegységi hatályú JPE határozatot követően is fenntartható, azaz az alperes által a felperesnek adott megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatásra tekintettel a jogerős ítélet nem sérti az rPtk. 209. § (1) bekezdését és 209/A. § (2) bekezdését.

A másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes a szerződésben vállalt kötelezettségeinek eleget tett. Sem a deviza alapú szerződés konstrukciójából, sem a szerződéses rendelkezésekből nem állapítható meg, hogy az alperes arra vállalt volna kötelezettséget, hogy a futamidő végéig kedvezőbb lesz a felperes számára ennek a kölcsönnek a törlesztése más pénzügyi szolgáltatásokhoz képest. Szerződésszegés, hibás teljesítés az alperes részéről – figyelemmel a már kifejtett szempontokra is – ez okból nem állapítható meg.

Gfv.VI.30.177/2021/3.

Fogyasztóval kötött kölcsönszerződésben a közjegyzői ténytanúsítványra vonatkozó kikötés nem érinti, nem teszi hátrányossá a fogyasztó helyzetét, az igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeit, illetve kötelezettségeit.

A perbeli szerződéses feltétel tisztességtelenségét az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) és a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) vonatkozó szabályainak alkalmazása során a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) céljainak megfelelően kell értelmezni. Helyesen vette figyelembe az ügyben másodfokon eljáró bíróság a ténytanúsítvány tisztességtelenségének vizsgálata körében az Európai Unió Bíróságának a perbeli tényálláshoz hasonló ügyben hozott C-34/18. számú ítéletében megfogalmazott szempontokat.

A 6/2013. PJE jogegységi határozat III.2. pontjából kitűnő iránymutatásnak megfelelően a per tárgyát képező szerződéses kikötéssel kapcsolatban azt kellett vizsgálni, hogy az a szerződés megkötésének idején hatályos jogszabályi rendelkezésekre tekintettel tisztességtelen, ezáltal érvénytelen szerződési feltételnek minősül-e – amely jogértelmezés egyebekben megjelenik az Európai Unió Bírósága joggyakorlatában is {Európai Unió Bírósága C-229/19. és C-289/19. számú egyesített ügyek [52] pont}.

A Kúria a keresettel támadott szerződési feltétellel tartalmilag, a lényegét tekintve megegyező szerződéses kikötés tisztességtelensége megítélésének kérdésében a Gfv.VII.30.791/2016, közzétéve: EBH 2018.G.1., illetve a Gfv.30.595/2017. közzétéve: BH 2018.146. számú határozatában már állást foglalt, amely döntések a Kúria következetes – jelen perben is irányadónak tekintendő – joggyakorlatát tükrözik. Az ott kifejtettektől a Kúria a jogegység érdekében előterjesztett előzetes döntéshozatali indítványra lefolytatandó jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül nem is térhet el.

A Kúria a hivatkozott határozatokban és azokat követően hozott határozataiban (lásd pl. Kúria Gfv.VII.30.022/2019/9, Gfv.VII.30028/2018/6, Gfv.VII.30.205/2018/6, Pfv.VI.20.575/2018/13, Pfv.V.20310/2018/6, Pfv.I.20407/2018/10.) kifejtetteket változatlanul, minden részletében irányadónak tekinti. A fenti ügyekben akként foglalt állást, hogy az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára nem változtatja meg és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Döntéseinek jogi indokolásában hangsúlyosan hivatkozott az rPtk. 242. §-ában, a Vht. 21. §-ában, a Közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdésében, a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés i) és j) pontjaiban írtakra. A vizsgált szerződéses kikötés nem értékelhető az adós részéről joglemondásként sem, és nem tartalmaz a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amelynek értelmében a hitelező az igénye alapjául szolgáló, valamely egyébként bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző, másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná, és így képes lenne elhárítani bizonyítási kötelezettségét a bizonyítást igénylő, döntő tényre nézve. Az rPtk. 207. § (4) bekezdése értelmében az igényérvényesítésről vagy a vitásról való lemondásnak egyebekben félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993. 673.).

A Kúria a BH 2018.146. számon közzétett határozatában az előzőeken túl utalt arra is, hogy polgári peres eljárásban a felek eljárási jogaira és kötelezettségeire – idetartozik a tényállítási és bizonyítási kötelezettségük – az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) közjogi jellegű szabályai az irányadók; az rPp. kógens szabályait a felek szerződéses autonómiája nem törheti át. Mindebből következően téves a másodfokú bíróság jogi álláspontja, nemcsak a perbeli kikötésnek a bizonyítási eljárás mikénti lefolytatását érintő hatása megállapításában, de abban a körben is, hogy a vizsgált szerződéses kikötéssel a szerződő felek megállapodtak „a bizonyítási terhet meghatározó szabályokat felülírásában”.

A magyar jogban a bizonyítási terhet eljárásjogi fogalom: a bíróság érdemi döntésében kifejezésre jutó hátrányra – valamely anyagi jogi igény polgári perben történő érvényesítése esetén a jogvita érdemi eldöntése szempontjából releváns tény bizonyíthatlanságának következményére – utal [rPp. 3. § (3) bekezdés]. Alkalmazása akkor és úgy merül fel, ha a bizonyításra köteles fél nem tesz eleget e kötelezettségének. Az rPp. 164. § (1) bekezdés alapján a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában

annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy a bíróság azokat valóban fogadja el. Eszerint a főbizonyítás a kereset vagy a keresettel szembeni védekezés alapjául szolgáló tények fennállására, valóságára, míg az ellenbizonyítás – a főbizonyító fél perbeli ellenfelének a cselekményeként – ugyanezen tények fenn nem állására, valótlanságára vonatkozik. A bizonyítási teher átfordulása azt jelenti, hogy a fő- és az ellenbizonyításra köteles fél személye felcserélődik. Ez alapulhat törvényi vélelmen, eljárásjogi rendelkezésen (pl. sajtó-helyreigazítási per) vagy anyagi jogi szabályon [pl. az rPtk. 242. § (1)-(2) bekezdésben szabályozott tartozáselismerés]. A perbeli kikötés esetén egyik eset sem áll fenn, a szerződési kikötés a bizonyítás kötelezettségét és terhét nem változtatja meg.

Az rPp. 195. § (1) bekezdése értelmében a közokirat teljesen bizonyítja az okirattal tanúsított adatok és tények valóságát. Ez az adott ügyben a támadott kikötéssel együtt is csupán azt jelenti, hogy az I. rendű alperes kérelmére kiállított közjegyzői okirat azt tanúsítja, hogy az I. rendű alperes könyvei, nyilvántartásai szerint az adós felperesnek aktuálisan milyen összegű tartozása áll fenn. A ténytanúsítvány tehát a jogerős ítéletben kifejtett téves állásponttal szemben, nem az adós fennálló tartozásának – vagy annak helyességének – közokirati bizonyítéka. A tartozás összegének fogyasztó általi vitatására ezért nem az rPp. 195. § (6) bekezdése szerinti ellenbizonyítás szabályai az irányadók. A kölcsönszerződés felmondása esetén pedig annak jogszerűségével kapcsolatos polgári perben az rPp. általános rendelkezései vonatkoznak.

A Kúria az előző pontokban már hivatkozott BH 2018.146. számon közzétett határozatában azt is kifejtette, amennyiben a kölcsönszerződés vizsgált kikötésének tartalma mégsem volna egyértelműen megállapítható, az rPtk. 207. § (2) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazása válna szükségessé, amely szerint a vitás tartalmú általános szerződési feltétel – vagy fogyasztói szerződés – tartalmát a fogyasztó számára kedvezőbb értelmezés szerint kell megállapítani. A vizsgált szerződéses feltétel értelmében a közjegyzői tanúsítvány pusztán az I. rendű alperes egyoldalú – a felperes teljesítésével összefüggésben nyilvántartott adatokra vonatkozó – nyilatkozatához kapcsolódik. A per tárgyává tett kikötésnek tehát az rPtk. 207. § (2) bekezdésére figyelemmel sem tulajdonítható olyan tartalom, amely kihatna a felek igényérvényesítési és bizonyítási lehetőségeire, kötelezettségeire. A perbeli szerződéses kikötés tehát a felperes jogi helyzetét nem érinti, azt nem teszi hátrányosabbá.

A Kúria nem értett egyet a másodfokú bíróság azon álláspontjával sem, hogy a végrehajtási záradék kibocsátásához megkövetelt jogszabályi előírások nem teljesülnének a perben támadott szerződési feltétel nélkül. Ezzel szemben változatlanul fenntartja az előző pontokban már hivatkozott közzétett határozataiban kifejtett azon álláspontját, hogy a perben támadott kikötés nem befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának a feltételeit, nem érinti a szerződő felek igényérvényesítési, illetve védekezési lehetőségeit, és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.

Az adós szerződésszegésének, illetve a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő, a Közjegyzői tv. 111. §-ában szabályozott közjegyzői okirat nem ügyleti, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak. A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő a perbeli szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné.

A Közjegyzői tv. 111. § (1) bekezdésének és 136. § (1) bekezdésének g) pontjának rendelkezései alapján az I. rendű alperesnek tehát a kölcsönszerződés támadott kikötése hiányában is lehetősége van arra, hogy közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását kérje a nyilvántartásai szerinti felperesi tartozás összegéről, továbbá arról a tényről, hogy a kölcsönszerződést magánokirati úton felmondta. A jogerős ítéletnek ezzel ellentétes jogi következtetései ellentétben állnak a Kúriának a Vht. 23/C. §-a alkalmazásának egyes kérdéseiről szóló 3/2020. Polgári jogegységi határozatában kifejtettekkel: idetartozik egyrészt, hogy a végrehajtási záradék kiállítása során a közjegyző nem vizsgálhatja a tartozás összegét, nem foglalhat állást arról, hogy a tartozás fennáll-e és milyen összegű, másrészt a Közjegyzői tv. 144. § (1)

bekezdésében foglaltak sem képezik akadályát annak, hogy a közjegyző a Közjegyzői tv. 136. § (1) bekezdés g) pontja alapján a jogosult nyilatkozatáról – egyéb jogi jelentőségű tényként – tanúsítványt állítson ki. A Közjegyzői tv. 136. § (1) bekezdés g) pontja és 144. §-a szerinti eljárás keretében a közjegyző az általa észlelt tényeket tanúsíthatja jegyzőkönyvi formában. Ellenkező kikötés hiányában a felmondásra jogosultnak lehetősége van arra, hogy felmondását magánokiratba foglalja, azt közölje a másik féllel, és mindezek megtörténtének tényéről kérje a közjegyzőtől a Közjegyzői tv. 136. § (1) bekezdés g) pontjának megfelelő tanúsítvány kiállítását. Ez esetben a felmondást és annak közlését nem a közjegyző fogatosítja, a közjegyző nem azt tanúsítja, hogy a felmondás és annak közlése az eljárása során megtörtént, hanem az előtte előadott tényeket foglalja jegyzőkönyvbe. Az így kiállított jegyzőkönyv azt tanúsítja, hogy a jogosult (a későbbi végrehajtást kérő) felmutatta a felmondását tartalmazó magánokiratot, a közjegyző előtt megerősítette a felmondási szándékát, továbbá felmutatta a felmondás közlését dokumentáló okiratot is, amely kellő alapot ad a végrehajtási záradék kiállításához, figyelembe véve azt is, hogy annak vizsgálata, hogy jogszabály vagy szerződés alapján lehetősége volt-e a felmondásra a jogosultnak, meghaladja a közjegyző eljárásának kereteit.

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós a tartozását az rPp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó, a fentiekben ismertetett szabályokból következik. A peres felek között létrejött kölcsönszerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az I. rendű alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék. A bizonyítási kötelezettség és teher pedig az rPp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is az rPp. 164. § (1) bekezdésének, 3. § (3) bekezdésének megfelelően alakul. Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a kölcsönszerződés vizsgált pontjában foglaltak a felperes jogi helyzetét nem érintik, semmilyen módon nem teszik hátrányosabbá (Kúria Gfv.VII.30.073/2018/5, Gfv.VII.30.051/2018/10, Gfv.VII.30087/2018/4.).

A Kúria nem értett egyet a jogerős ítélet jogi álláspontjával abban a részében sem, ami azon alapult, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés i) pontjába ütközően tisztességtelen, mivel lehetővé teszi a hitelező számára a jogvita egyoldalú lezárását.

A szerződés megkötésekor hatályos szabályozási környezetben – amellyel ellentétes megállapítást a jogerős ítélet sem tartalmaz – nem tette lehetővé jogszabályi rendelkezés az I. rendű alperes részére a jogvita egyoldalú lezárását, hiszen a közjegyzői okirat végrehajtási záradékkal való ellátása esetén az adós az rPp. 369. § szerinti végrehajtás korlátozása, illetve megszüntetési iránti, valamint érvénytelenségi pert is indíthatott, a végrehajtási per megindítása esetén pedig kérhette az rPp. 370. § alapján a végrehajtás felfüggesztését is. Ezt támasztja alá egyebekben az Európai Unió Bírósága C-34/18. számú ítéletének indokolása {annak [53]-[59] pontjai} is.

Az előzőekben kifejtettek szerint a jogvita érdemi elbírálására nem hathat ki a szerződés megkötését követően tíz évvel később hatályba lépett, a korábbihoz képest megváltozott eljárásjogi szabályozás, mert a végrehajtási perekre vonatkozó rendelkezések jelentősen módosítása folytán a Pp. megváltozott szabályaira tekintettel sem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés i) pontja alapján tisztességtelen (Gfv.VII.30.240/2020/4, közzétéve: BH2021. 201.).

Az rPp. rendelkezéseivel szemben a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: új Pp.) 528. § (2) bekezdése a végrehajtási per keretei között valóban nem teszi lehetővé a végrehajtási záradékkal ellátott okirattal és a vele egy tekintet alá eső okirattal elrendelt végrehajtás megszüntetését és korlátozását a követelés létre nem jöttére történő hivatkozás alapján. Ugyanakkor az új szabályozás ezzel nem vesz el jogot az adóstól, nem zárja el attól, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényes létrejöttét perben vitássá tegye, illetve ennek megállapítása iránt önálló pert kezdeményezzen. Azokban az esetekben ugyanis, amikor a végrehajtás elrendelését nem előzte meg a követelés érvényes fennállásának érdemi elbírálása, az adós az általános szabályok szerint megindított, a követelés érvénytelenségére vagy létre nem jöttére alapított perben kérheti a sérelmezett jogviszony anyagi jog szabályai szerinti rendezését. Ebben a perben pedig a Pp. 129. §-a alapján ugyanolyan feltételek mellett kérhető a perbíróságtól a folyamatban lévő végrehajtás felfüggesztése, mint azt az rPp. 370. §-a lehetővé tette. Ebből következően

a megváltozott jogszabályi környezetre tekintettel sem lehet alappal olyan jogkövetkeztetésre jutni, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés elzárja a fogyasztót az igényérvényesítéstől, vagy ezt érdemben korlátozná (Kúria Gfv.VII.30.336/2020/9, Gfv.VII.30.270/2020/4, Gfv.VII.30.241/2020/4, Gfv.VII.30.351/2020/9.).

A kifejtettek alapján alapvetően téves a jogerős ítéletnek „a jogvita végleges lezárása körében” kifejtett azon álláspontja, hogy a perbeli feltétel tisztességtelenségének megállapítása iránti keresetet jogerősen elutasító ítélethez fűződő anyagi jogerőhatás azt jelentené, hogy a felperes nem vitathatja a tartozás összegét, vagy nem indíthat pert a fizetési kötelezettségét érintő feltétel tisztességtelensége, illetve az egész szerződés érvénytelensége iránt. Éppen ellenkezőleg, ettől az adós nincs elzárva, tekintettel arra, hogy a hitelező nyilatkozata nem az adós fennálló tartozásának közokirati bizonyítéka, illetve mivel nem a perben támadott szerződési feltétel teszi lehetővé a ténytanúsítvány kiállítását.

A szerződéses kikötés tisztességtelensége megállapításának az rPtk. 209. § (1) bekezdésében írt feltétele mindezekre figyelemmel nem valósult meg: az I. rendű alperes a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit nem határozta meg a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára. A vizsgált kikötés az irányadó törvényi szabályozáshoz képest nem biztosított kedvezőtlenebb jogi helyzetet a fogyasztó felperes számára, a kikötés nem fosztja meg, nem is korlátozza a felperest a jogszabály alapján őt megillető vitatás, igényérvényesítés lehetőségétől sem, amelytől eltérően, az rPtk. 209. § (1) bekezdésének, illetve a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés i) és j) pontjának téves alkalmazásával állapította meg jogerős ítéletében a másodfokú bíróság, hogy a perbeli kölcsönszerződés támadott rendelkezése tisztességtelen.

Gfv.VI.30.225/2021/7.

Megfelelő az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás akkor, ha az amellet, hogy tájékoztatja a fogyasztót arról, hogy mit jelent az árfolyamkockázat, elmagyarázza annak mechanizmusát (mibenlétét), e mechanizmusnak a fogyasztó fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, világos és érthető módon felhívja a figyelmet arra is, hogy az árfolyam fogyasztó szempontjából kedvezőtlen változásának reális esélye van, ami akár jelentősen megemelheti a fizetési kötelezettségeit (azaz gazdaságilag jelentősen kedvezőtlen helyzetbe hozza). Az Európai Unió Bírósága által felállított követelményrendszer megvalósulását az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése során összességében kell vizsgálni, azt nem kell, illetve nem lehet taxatív felsorolásnak tekinteni, ahogy nem lehet egyes elemeket sem kiragadottan értékelni, hanem a tájékoztatás teljes tartalma, a szerződés egyéb rendelkezései figyelembevételével kell megítélni, hogy a nyújtott tájékoztatás megfelel-e a tisztességes tájékoztatással szemben felállított követelményrendszernek.

1. A Kúria elsőként az alperes eljárás felfüggesztése iránti kérelmét vizsgálta, és megállapította, hogy abban megjelölt előzetes döntéshozatali eljárások a C-600/19. számú ügy kivételével már befejeződtek, így az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdése alapján nem képezhetik előkérdését a felülvizsgálati kérelem elbírálásának. A még folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás sem indokolja a per tárgyalásának a felfüggesztését, tekintettel arra, hogy nincs tartalmi összefüggés a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések és a C-600/19. számú előzetes döntéshozatali eljárásban indítványozott kérdések között. Ebben az eljárásban az indítványozó bíróság a spanyol nemzeti szabályozásnak a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) – tényleges érvényesülés elvével összefüggésben értelmezett – 6. cikkének (1) bekezdésével és 7. cikkének (1) bekezdésével való ellentétére kérdezett rá, és az előzetes döntéshozatal alapjául szolgáló tényállás is jelentősen eltér a jelen perbelitől.

2. A 2/2014. PJE határozat értelmében a pénzügyi intézménynek kell bizonyítania, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megfelelő módon megtörtént. Az adott ügyben e bizonyítási kötelezettségének a felperes a szerződés és az alperes által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat csatolásával eleget tett. Az alperes a perben nem állította, hogy a banktól az írásban rögzítettekől eltérő, azt lerontó szóbeli tájékoztatást kapott volna, az eljáró bíróságoknak így a rendelkezésre álló okiratok tartalmát kellett értékelniük a tájékoztatás megfelelőségének vizsgálatakor. Nem volt tehát a felek részéről bizonyításra szoruló tényelődés, így az árfolyamkockázati tájékoztatással kapcsolatosan nem állapítható meg a hivatkozott eljárási szabálysértés, ahogyan azt a másodfokú bíróság is kifejtette a

jogerős ítéletben.

Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tartalmát illetően a Kúria – a jogerős ítéletben írt indokoknak megfelelően – maradéktalanul egyetértett a perben eljáró bíróságok egyező jogi álláspontjával, miszerint a felperes jogelődjének az alperes részére igazoltan, írásban nyújtott tájékoztatása kielégítette a 2/2014. PJE határozatban és az Európai Unió Bírósága irányadó ítéleteiben felállított követelményeket.

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kezdvözletlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

Bár a jogegységi panasz eljárás alapját a felperes jogelődjétől eltérő pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatás megfelelőségének megítélése képezte, amelynek eredményeként a Jogegységi Panasz Tanács az adott tájékoztatás tisztességtelenségét megállapító – a korábbi határozattól indokoltan eltérő – Gfv.VII.30.315/2020/5. számú ítéletet tartotta fenn hatályában, az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatással szemben elvárt tartalmat generálisan, a 2/2014. PJE határozat fent idézett 1. pontjában írtakat a később meghozott (a JPE határozatban részletesen bemutatott) Európai Unió Bírósága ítéletekben megfogalmazott szempontokkal együtt értelmezve határozta meg, kimondva azt is, hogy a Kúria bármely határozatának ezzel ellentétes jogértelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható.

A JPE határozat kettős irányú jogértelmezési mércét fogalmazott meg. A JPE határozatból egyfelől az következik, hogy nem felel meg a világosság és érthetőség követelményének az a tájékoztatás, amelyből az átlagosan tájékozott fogyasztó számára az ugyan érthető, miszerint az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, de az nem, hogy az árfolyam fogyasztó szempontjából kedvezőtlen változásának reális esélye van, az akár jelentősen megemelheti fizetési kötelezettségeit, és amely lényegében (csak) arra terjedt ki, hogy az árfolyam a fogyasztó javára és terhére is változhat (Gfv.VII.30.315/2020/5.), mert ez nem elegendő arra, hogy az átlagosan tájékozott fogyasztó megalapozott döntést hozzon. Másfelől viszont az is következik, hogy megfelelő a tájékoztatás akkor, ha az – a JPE határozat elvi tartalmában megfogalmazottak szerint – amellet, hogy tájékoztatja a fogyasztót arról, hogy mit jelent árfolyamkockázat, elmagyarázza annak mechanizmusát (mibenlétét), e mechanizmusnak a fogyasztó fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, felhívja a figyelmet világos és érthető módon arra is, hogy az árfolyam fogyasztó szempontjából kedvezőtlen változásának reális esélye van, ami akár jelentősen megemelheti a fizetési kötelezettségeit (azaz gazdaságilag jelentősen kedvezőtlen helyzetbe hozza).

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében hangsúlyozottan hivatkozott arra, hogy a perbeli tájékoztatás azért nem volt megfelelő, mert nem tartalmazta a forint súlyos leértékelődésének, illetve a külföldi kamatlábak emelkedésének az alperes fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatására történő figyelmeztetést a C-51/17. számú ítélet 74. pontjában írtaknak megfelelően.

Az Európai Unió Bírósága számos ítéletében rámutatott, egyedül a kérdést előterjesztő nemzeti bíróság feladata, hogy a feltételek minősítéséről az adott ügy körülményeire tekintettel határozatot hozzon. Az Európai Unió Bírósága hatáskörébe az tartozik, hogy a fogyasztói irányelv rendelkezéseiből levezesse azokat a szempontokat, amelyeket a nemzeti bíróságnak kell vagy lehet alkalmaznia a szerződési feltételek e körülményekre tekintettel történő vizsgálatakor (pl. C-51/17. számú ítélet 72. pont). A 135/77. sz. Bosch ügyben hozott ítéletében általános jelleggel úgy foglalt állást, hogy az előzetes

döntéshozatali eljárásban kihirdetett ítélete rendelkező részében írtak kötik a tagállami bíróságot az uniós jogértelmezés körében, a döntés indokainak figyelembevételével.

A fentiekből, valamint az Európai Unió Bírósága JPE határozatban is idézett, a korábbi ítélezési gyakorlatát összefoglalóan tartalmazó C-227/18. számú végzésének 38. pontjában írtakból (a nemzeti bíróságnak vizsgálnia kell, hogy a fogyasztó a hitelező által rendelkezésére bocsátott információk összessége alapján képes volt-e értékelni az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is) következik, hogy az Európai Unió Bírósága által felállított követelményrendszer megvalósulását az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése során összességében kell vizsgálni, azt nem kell, illetve nem lehet taxatív felsorolásnak tekinteni, ahogy nem lehet egyes elemeket sem kiragadottan értékelni, hanem a tájékoztatás teljes tartalma, a szerződés egyéb rendelkezései figyelembevételével kell megítélni, hogy a nyújtott tájékoztatás megfelel-e a tisztességes tájékoztatással szemben felállított követelményrendszernek.

Nem az egyes kifejezések használatának, hanem a nyújtott információk összességéből következő világos és érthető tartalomnak van jelentősége, ahogy ez egyértelműen kitűnik a C-227/18. számú végzés rendelkező részéből, de akár a C-51/17. számú ítélet felülvizsgálati kérelemben hivatkozott 74. pontját követő 75. pontjából is, amely tovább magyarázza a 74. pontban megfogalmazott azon elvárást, hogy a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására. Az Európai Unió Bírósága e gondolatot folytatja a 75. pontban: „Közelebbről, a kölcsönfelvevőnek egyrészt világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénz nem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. Másrészt az eladónak vagy szolgáltatónak, a jelen esetben a banknak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra”. Az Európai Unió Bírósága határozata is tehát ugyanazt az elvárt tartalmat többféle irányból, többféle megfogalmazásban határozza meg.

A felülvizsgálati kérelemben előadott azon érveléssel összefüggésben, miszerint a tájékoztatásból nem tűnik ki a kockázatvállalás korlátlanlansága, a Kúria az Európai Unió Bírósága C-227/18. számú végzése és a JPE határozat 25. pontja alapján rámutat arra, hogy a fogyasztói irányelvben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződéssel összefüggő tájékoztatás is, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa (azaz nem szükséges, hogy a „korlátlan” vagy „nincs felső határa” kifejezéseket kifejezetten tartalmazza a kikötés), feltéve, ha egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is (C-227/18. számú végzés 40. pont).

A felperesi jogelőd által adott perbeli árfolyamkockázati tájékoztatás az árfolyamváltozás adós fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatásának magyarázatát követően egyértelműen tartalmazza, hogy az árfolyamváltozás az adós számára kockázatot jelent (hiszen ezeket az ingadozásokat nem lehet előre kiszámítani). Amennyiben az adósnak forintban képződik a jövedelme, akkor a devizában fennálló tartozásának törlesztéséhez a forint jövedelméből kell gondoskodnia, azt a kölcsön devizanemére kell átváltania. Kitér arra is – bár a perbeli kölcsönszerződésben a kamatot nem a külföldi deviza referencia kamatához kötötték –, hogy a futamidő alatt mind a forint-, mind a devizakamatok változhatnak, különbözetük mérséklődhet, ami miatt a deviza alapú kölcsön veszíthet a vonzerejéből. Táblázatos formában bemutatja, hogy adott forint és deviza kamatszint mellett milyen árfolyamváltozás esetén éri el a deviza alapú kölcsön törlesztőrészelete a forintkölcsön törlesztőrészeletének összegét, külön felhívva a figyelmet arra, hogy a kamatok futamidő alatti változása a táblázat árfolyamértékeit – az adós számára kedvezőtlen irányban is – módosíthatja.

A Kúria álláspontja szerint – egyetértve a perben eljáró bíróságokkal – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a fenti, példákkal is illusztrált információk összességéből – kifejezetten a korlátlan kifejezés használata hiányában is – egyértelműen felismerhette és értékelni tudta, hogy a forint árfolyama a kölcsön svájci frank árfolyamához képest a futamidő alatt jelentős mértékben, számára akár kedvezőtlenül is változhat (jelentősen leértékelődhet), és ezáltal a fennálló tartozásának, fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet, elérheti, de akár meg is haladja az azonos kondíciókkal felvett forintkölcsön alapján fizetendő törlesztőrészeket. A tájékoztatás kifejezetten kitért az árfolyamváltozás és a kamatok változásának együttes hatására is.

Az alperes által hivatkozott C-670/20. számú, az Európai Unió Bírósága által korábban már megválaszolt kérdésekből és korábbi ítélezési gyakorlatából levezetett indokolású végzése a tájékoztatás tartalmi elvárásait illetően nem adott a már korábban is megfogalmazottakon felül további új szempontokat a nemzeti bíróságok számára, így jelen ügyben eltérő következtetés levonására nem adott alapot. Ebben a határozatban az Európai Unió Bírósága a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy értelmezte, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönszerződésbe foglalt, a kölcsönfelvevőt árfolyamkockázatnak kitévő kikötések átláthatóságára vonatkozó követelmény csak akkor teljesül, ha az eladó vagy szolgáltató pontos és elegendő tájékoztatást nyújtott a kölcsönfelvevőnek az árfolyamkockázatról, amely alapján a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó fel tudja mérni az ilyen kikötéseknek a pénzügyi kötelezettségeire e szerződés teljes időtartama alatt gyakorolt – esetlegesen jelentős – kedvezőtlen gazdasági következményeit. E tekintetben az a körülmény, hogy a fogyasztó kijelenti, hogy teljes mértékben tudatában van az említett szerződés megkötéséből eredő lehetséges kockázatoknak, önmagában nincs hatással annak értékelésére, hogy az eladó vagy szolgáltató eleget tett-e az említett átláthatósági követelménynek. Ez az értelmezés teljes egészében összhangban áll a Kúria precedensképes határozataiban kifejtettekkel és a JPE határozattal kiegészített tartalommal értelmezendő 2/2014. PJE határozattal.

Az alperes hivatkozott továbbá a Kúria Pfv.I.21.000/2020/8. számú ítéletére is mint precedensképes határozatra, amelyben a Kúria a felperesi jogelőd perbelivel megegyező tartalmú tájékoztatását tisztességtelennek minősítette. E határozat (valamint a szintén a felperesi jogelőd tájékoztatását tisztességtelennek tekintő Pfv.I.20.025/2021/6. számú rész- közbenső ítélet) azonban még a JPE határozat meghozatalát megelőzően született. A 2021. november 22-én kelt jogegységi hatályú JPE határozat értelmében viszont a Kúria bármely határozatának JPE határozattal ellentétes jogértelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható. A JPE határozatra tekintettel a jelen pontban megjelölt, korábbi kúriai határozatokra kötelező erejűként már nem lehet hivatkozni. A Kúria jelen tanácsa a döntését a JPE határozattal pontosított, konkretizált szempontrendszer alapul vételével hozta meg.

Az árfolyamrészre mint az eljáró bíróságok, illetve a Kúria által is hivatalból észlelendő semmisségi okra történő hivatkozás kapcsán a Kúria rámutatott: az Európai Unió Bírósága a felülvizsgálati kérelemben előadott érveléssel ellentétesen foglalt állást az árfolyamrész és az árfolyamkockázat összefüggéseiről. A C-51/17. számú ügyben hozott ítéletből kitűnően az Európai Unió Bírósága értelmezése szerint nem terjed ki a fogyasztói irányelv hatálya a kötelező érvényű nemzeti jogszabályi rendelkezéseket tükröző azon feltételekre, amelyek a kölcsönszerződés fogyasztóval történő megkötését követően váltak a szerződés részévé, és amelyek arra irányulnak, hogy a nemzeti bank által meghatározott árfolyamot előírva más szabályt léptessenek a szerződés valamely semmis feltétele helyébe; ugyanakkor az árfolyamkockázatra vonatkozó, az alapeljárásban vizsgálthoz hasonló feltétel e rendelkezés értelmében nincs kizárva az irányelv hatálya alól. A C-932/19. számú ítélet pedig egyértelművé tette, hogy nem ellentétes a fogyasztói irányelv 6. cikkének (1) bekezdésével az olyan nemzeti szabályozás – mint a DHL tv. eljárásban vizsgált 3. §-a –, amely a fogyasztóval kötött kölcsönszerződéseket illetően semmisnek nyilvánítja az árfolyamrészre vonatkozó, tisztességtelennek tekintett kikötést, és arra kötelezi a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot, hogy e kikötést a nemzeti jog hivatalos árfolyam alkalmazását előíró rendelkezésével váltsa fel, anélkül hogy e bíróságnak lehetősége lenne az érintett fogyasztó azon kérelmének helyt adni, amely a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányul, még akkor is, ha az említett bíróság is úgy ítéli meg, hogy e szerződés fenntartása ellentétes lenne a fogyasztó érdekeivel, különös tekintettel az árfolyamkockázatra, amely a fogyasztót az említett szerződés egy másik kikötése értelmében továbbra is terheli, feltéve, hogy

ugyanez a bíróság az önálló mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében és anélkül hogy az e fogyasztó által kifejezett szándék elsőbbséget élvezhetne e mérlegelési jogkörhöz képest, meg tudja állapítani, hogy az e nemzeti jogszabályban így előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben az említett fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna. A Kúria ezzel azonosan foglalt állást a Gfv.VI.30.292/2021/4. számú határozatában is.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Az adott időszakban nem vált véglegessé ilyen tárgyú határozat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. Carter Oroszország elleni ügye (20.914/07. sz. ügy)⁴⁶

A kérelmező, Maria Anna Carter, azaz Marina Litvinyenko, Alekszandr Litvinyenko özvegye. A kérelmező férje a szovjet és az orosz biztonsági szolgálatoknak (a KGB-nek, majd az FSZB-nek) dolgozott. 1998 novemberében azzal a váddal lépett a nyilvánosság elé, miszerint felkérték, hogy vizsgálja meg egy gazdag üzletember meggyilkolásának lehetőségét. Elbocsátották a biztonsági szolgálatától, és elmenekült Oroszországból.

2001-ben ő és családja menedékjogot kapott az Egyesült Királyságban; 2006-ban brit állampolgárságot szereztek. Megváltoztatták a nevüket. a kérelmező férje az orosz titkosszolgálatoknál részt vett a korrupció és a szervezett bűnözéssel való kapcsolatok feltárásában; állítólag a brit, a spanyol és az olasz hatóságokkal is együttműködött, és tanácsot adott az orosz szervezett bűnözéssel és a KGB európai műveleteivel kapcsolatban.

2006 októberében A. L., a kérelmező férjének régi ismerőse háromszor látogatott Londonba, minden alkalommal D. K. társaságában. A 2006. október 16-i első látogatás alkalmával ők hárman másokkal együtt találkoztak, és együtt mentek vacsorázni. a kérelmező férje aznap este hányt, és két napig beteg volt. Másnap – egy nappal a korábban tervezettnél korábban – L. és K. kijelentkezett a szállodából. Később kiderült, hogy a helyiségben jelentős polóniumszennyeződés található, és a jelek arra utaltak, hogy az anyagot a mosogató lefolyójába öntötték. További bizonyítékot találtak a polóniumszennyezettségre azokon a területeken, amelyeket ők ketten meglátogattak Londonban, beleértve a helyiséget, ahol a találkozó zajlott, és az éttermet, ahol vacsoráztak. 2006. október 25. és 28. között L. másodszor látogatott Londonba, és valószínűleg találkozott többek között a kérelmező férjével is. A szállodai szobájában a véletlen kiömléssel összeegyeztethető polóniumszennyeződés nyomait észlelték. 2006. október 31-én L. és K. harmadszor is visszatért Londonba. Másnap találkoztak a kérelmező férjével, és teát ittak a szálloda bárjában. Kiterjedt polóniumnyomokat találtak, többek között a teáskannában és a férfi WC-kben, amelyeket az előbbi kettő használt, a kérelmező férje azonban nem. 2006. november 3-án visszatértek Moszkvába. Polóniumszennyeződést találtak a repülőgépen és a londoni Emirates Stadionban lévő üléseiken, ahol futballmérkőzést néztek.

a kérelmező férje 2006. november 2-án hányással, hasi fájdalommal és véres hasmenéssel járó betegség tüneteit mutatta; másnap bevitték a kórházba. A kórházba szállítását követően felmerült a gyanú, hogy kemoterápiás szerekkel vagy radioizotópokkal mérgezték meg. a kérelmező férje úr 2006. november 23-án halt meg. A halál okát a polónium 210 nagyon magas szintje okozta akut sugárfertőzésként állapították meg, amely lenyelés útján, oldható vegületként került a szervezetébe.

Már a kérelmező férje halála előtt rendőrségi vizsgálat indult az Egyesült Királyságban; 2006. december 7-én az orosz főügyész is nyomozást indított, amelyről azonban Bíróságnak kevés információja van. 2007. május 22-én a brit koronaügyészség megállapította, hogy elegendő bizonyíték áll rendelkezésre L. ellen ahhoz, hogy a kérelmező férjének megölésével megvádolják. A hatóságok kiadatását kérték az Egyesült Királyságnak, hogy bíróság elé állítsák. Ezt az orosz hatóságok az orosz állampolgárok kiadatásával szembeni alkotmányos védelem miatt megtagadták. 2011-ben K.-t is megvádolták a gyilkossággal, és elfogatóparancsot adtak ki ellene. 2007. december 2-án L. az orosz parlament tagja

⁴⁶ Az ítélet 2022. február 28-án vált véglegessé.

lett, és ezzel parlamenti mentelmi jogot szerzett. L.-t és K.-t továbbra is körözik a gyilkosság miatt.

Az Egyesült Királyságban nyomozást és nyilvános vizsgálatot folytattak. A vizsgálat 2016 januárjában minden kétséget kizáróan megállapította, hogy a kérelmező férjét polóniummal mérgezték meg, és a mérget L. és K. adta be neki, a véletlen vagy szándékos önmérgezést pedig kizárta. Elutasította azt a felvetést is, hogy L.-t a brit hírszerzés bérelte volna fel. A vizsgálat felhívta a figyelmet azokra az indítékokra, amelyek miatt az orosz államon belüli entitások kívánhatták a kérelmező férjének halálát, valamint bemutatta L. és K. valamint az orosz állam közötti kapcsolatok bizonyítékait. Mind a nyílt, mind a zárt bizonyítékok alapján megállapította, hogy L. az FSZB irányítása alatt járt el, K. pedig szintén az FSZB irányítása alatt, valószínűleg közvetetten L. irányításával, de legalábbis a tudtával.

A kérelmező – az Egyezmény 2. és 3. cikkére hivatkozással – sérelmezte, hogy mikor férjét L. (másokkal együtt) különösen fájdalmas módon meggyilkolta, vagy az orosz hatóságok ügynökeként, vagy azok egyetértésével, vagy azok tudtával és támogatásával működött, és hogy az orosz hatóságok nem folytattak hatékony nyomozást a gyilkossággal kapcsolatban.

A Bíróság először is megállapította, hogy Oroszország indoklás nélkül mulasztotta el benyújtani a kért anyagokat (a nyomozati iratból származó okiratokat, beleértve L. vallomásait, és az Egyesült Királyság hatóságaihoz intézett jogsegélykérelmek másolatait), amelyek az ügyben a Bíróság által végzett vizsgálathoz szükségesek voltak, megsértve az Egyezmény 38. cikkét. A Bíróság emellett elutasította az orosz Kormányzat kifogását az Egyesült Királyság nyilvános vizsgálati jelentésének bizonyítékként való felhasználása ellen. Megállapította, hogy mivel a vizsgálat megfelelt a függetlenség, a tisztesség és az átláthatóság követelményeinek, nem hagyhatta figyelmen kívül megállapításait pusztán azért, mert az orosz hatóságok tartózkodtak az eljárásban való részvételi joguk gyakorlásától.

A Bíróság úgy ítélte meg, hogy Oroszország és a kérelmező férjének egyesült királyságbeli halála közötti eljárási joghatósági összefüggést megalapozza, hogy Oroszország belföldi vizsgálatot indított az ügyben. Ezen túlmenően az a tény, hogy Oroszország fenntartotta a kizárólagos joghatóságot egy olyan személy (L.) felett, akit súlyos emberi jogsértéssel vádoltak, az ügy „különlegessége” volt, amely megalapozta Oroszország joghatóságát az Egyezmény 2. cikke eljárási területének állítólagos megsértésével kapcsolatban.

Bár a Kormányzat tájékoztatta a Bíróságot a megtett nyomozati lépésekről, a Bíróság rámutatott, hogy nem nyújtottak be okirati bizonyítékot állításaik alátámasztására. A Bíróság felkérte a Kormányzatot, hogy okirati bizonyítékokat nyújtson be észrevételeivel együtt, amit a Kormányzat megtagadott. Emiatt a Kormányzatnak nem sikerült bizonyítania, hogy az orosz hatóságok hatékony nyomozást végeztek, amely alkalmas volt a tények megállapítására, és adott esetben a gyilkosság felelőseinek azonosítására és megbüntetésére. A Bíróság kiemelte továbbá, hogy L. 2007 óta fennálló parlamenti mentelmi joga nem akadályozza a vizsgálatot vagy akár a büntetőeljárást sem; a vonatkozó jogszabályi rendelkezések és azok alkalmazása arra utalt, hogy mentelmi jogától megfoszthatták volna a Duma alsóházának hozzájárulásával, amelynek tagja volt. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy megsértették az Egyezmény 2. cikkének eljárási területét, mivel az orosz hatóságok nem folytattak hatékony vizsgálatot a kérelmező férjének halála ügyében.

A kérelmező férje az Egyesült Királyságban tartózkodott, amikor megmérgezték, tehát nem olyan területen, ahol Oroszország hatékony ellenőrzést gyakorolt. Annak eldöntésére, hogy Oroszország rendelkezik-e joghatósággal a területén kívül tevékenykedő ügynökeire tekintettel („a személyes joghatóság fogalma”), a Bíróság két egymással összefüggő kérdést vizsgált: (i) a kérelmező férje elleni merénylet fizikai hatalom és az élete feletti ellenőrzés gyakorlásának minősült-e egy a közeli célpont helyzetében, és (ii) azt, hogy azt állami megbízottként eljáró egyének hajtották-e végre.

A Bíróság minden kétséget kizáróan megállapította, hogy a merényletet L. és K. követte el. A tervezett és összetett művelet, amely egy ritka halálos mérgec beszerzésével, a páros utazásának megszervezésével, valamint ismételt és a mérgec beadására tett folyamatos kísérletekkel járt, arra utalt, hogy a kérelmező férje volt a művelet célpontja, és hogy ő L. és K. fizikai ellenőrzése alatt állt, akik hatalmat gyakoroltak az élete felett.

Annak kapcsán, hogy L. és K. az alperes állam megbízottjaként jártak-e el, a Bíróság úgy találta: nincs bizonyíték arra, hogy bármelyik férfinak személyes oka lett volna megölni a kérelmező férjét, és hogy

ha a saját nevükben jártak volna el, nem fértek volna hozzá a mérgezéshez használt ritka radioaktív izotóphoz. Az Egyesült Királyság vizsgálata több elméletet is elvetett a merénylet elkövetésének okáról, így az állam részvétele maradt az egyetlen elfogadható magyarázat. A Bíróság úgy ítélte, hogy a gyilkosság elkövetőinek azonosítása és az orosz hatóságokkal való kapcsolatuk jelzése erősen valószínűvé tette, miszerint a kérelmező férjének megölésekor L. és K. az orosz hatóságok utasítása alapján vagy ellenőrzése alatt jártak el. Ha a páros egy „kalandor-akcióban” vett volna részt, az elméletet bizonyító információ teljes mértékben az orosz hatóságok kezében lenne. A Kormányzat azonban nem tett komoly kísérletet arra, hogy ilyen információkat szolgáltatson, vagy ellensúlyozza az Egyesült Királyság hatóságainak megállapításait. A Bíróság tehát levonta a következtetéseket abból, hogy az orosz Kormányzat megtagadta a belföldi nyomozati iratokból származó okiratok benyújtását, és hogy nem cáfolta az állami szerepvállalás valószínű esetét. Úgy találta, hogy a kérelmező férjének meggyilkolása Oroszországnak betudható.

Mivel a Kormányzat nem próbált érvelni azzal, hogy a kérelmező férjének megölése igazolható lenne az Egyezmény 2. cikkének 2. bekezdésében foglalt kivételekkel, a Bíróság megállapította, hogy e cikket anyagi jogi vetületében is megsértették.

A Bíróság a kérelmező javára 100.000,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bpkf.II.66/2022/3.

A terhelt vonatkozásában a szökés, elrejtőzés, valamint a bűnismétlés veszélye személyi körülményeinek vizsgálata alapján olyan közeli, hogy a bírói engedélyes kényszerintézkedéssel elérni kívánt cél csak a letartóztatással érhető el. A felülbírálatra sajátos perjogi helyzetben került sor, mivel az elsőfokú bíróság időközben nem jogerős döntést hozott. Erre tekintettel a Be. 522.§ (2) bekezdése figyelembe veendő.

Az ítéletábra törvényesen járt el, amikor a Be. 291. § (1) bekezdés a) pontja alapján – figyelemmel a Be. 297. § (4) bekezdésére – felülvizsgálta az I. rendű vádlottal szemben elrendelt letartóztatás indokoltságát, és azt a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában, valamint c) pont cb) alpontjában meghatározott okból továbbra is fenntartotta.

A végzés indokolása arra a joghelyzetre vonatkozott, amikor a vádlottal szemben még folyamatban volt az elsőfokú eljárás, így az ítéletábra csupán a vád tárgyává tett, és a folyamatban lévő eljárás tárgyát képező cselekmény absztrakt büntetési tételéből indulhatott ki, míg a felülbírálat időpontjára a törvényszék ítéletével, társtettesként elkövetett rablás büntettének kísérlete [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) és b) pont, (4) bekezdés b) pont], 3 rendbeli társtettesként elkövetett személyi szabadság megsértésének büntette kísérlete [Btk. 194. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c), e) és f) pontja], valamint társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette [Btk. 221. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) és c) pontja, (4) bekezdés] miatt – halmazati büntetésül – 8 év, fegyházban végrehajtani rendelt szabadságvesztésre és 9 év kiutasításra ítélte az I. rendű vádlottat azzal, hogy a kiszabott szabadságvesztésből legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

A nem ügydöntő végzés elleni fellebbezés elbírálása során a Kúria döntési jogköre teljes: nem csupán vizsgálhatja a fellebbezéssel támadott döntés törvényességét, de arról rendelkezni jogosult és köteles. Következésképp, bár nyilvánvalóan választ kell adnia arra, hogy a végzésben foglalt indok alapján – adott perjogi helyzetben – a letartóztatás fenntartása helytálló volt-e, azonban arról már a jelen eljárásjogi helyzetben kell rendelkeznie.

A támadott végzés keltének időpontjában fennállott perjogi helyzetben az ítéletábra helyesen vette számba a letartóztatás fenntartásának indokoltsága tekintetében jelentőséggel bíró körülményeket.

A kényszerintézkedésnek a vádlott terhére rótt különös oka valójában annak valószínűsítését jelenti,

hogy részéről a Be. 39. § (3) bekezdés a) és b) pontjában írt törvényi kötelezettségek önkéntes teljesítése veszélyeztetett, és a törvényben meghatározott terhelti kötelezettségek valószínűsíthető megszegésének eredményeként bekövetkező – az elsőfokú végzésben és a fellebbezésben hivatkozott szökésnél, illetve elrejtőzésnél jóval tágabb esetkört felölelő – elérhetlenné válásának megakadályozása céljából, jelenlétének biztosítása érdekében, valamint szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekmény elkövetésének a megakadályozása céljából, a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazása szükséges.

Az elérhetlenné válás, valamint újabb, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény elkövetése veszélyének, mint valamely nemkívánatos jövőbeli esemény lehetséges bekövetkezésének a valószínűsítésére értelemszerűen nem csak olyan körülmény lehet alkalmas, amely a bizonyosság erejével megállapítható. A kényszerintézkedés különös okának megállapításához ugyanakkor a pusztán feltételezés elégtelen, és a bíróság döntésének konkrét adatokból levont, megalapozott, és a vádlott személyére egyéniesített következtetéseken kell alapulnia (EBH 2009.2025.).

Az ítélet tábla az előbbi követelményeknek mindenben megfelelő módon, a vád tárgyát képező, kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmény miatt kiszabható szabadságvesztés tartamából kiindulva, de a vádlott személyi körülményeit is messzemenőig értékelve jutott el a kényszerintézkedés további fenntartásának szükségességét megalapozó következtetésig. Az egyedi büntetőügy vád szerinti egyedi jellemzői meghatározó módon befolyásolják az eljárás tárgyát képező bűncselekmény bizonyítottasága esetén kiszabandó szabadságvesztésnek az irányadó büntetési tételkeret figyelembevételével meghatározott tartamát. E törvényi fenyegetettség pedig nyilvánvalóan a vádlott személyére is hatással bír, a Be. 39. § (3) bekezdés a) pontjában írt terhelti kötelezettségei teljesítését érintő döntésének befolyásolására alkalmas.

Nem vitatható az ítélet tábla részéről azon tények rögzítése, hogy a terhelt német állampolgár, akinek nincs magyarországi kötődése, igazolt, legális jövedelemforrással letartóztatása előtt nem rendelkezett, már nem csupán a vádiratban, hanem az elsőfokú ítéletben is terhére rótt bűncselekményeket szervezeten, megrendelésre követte el.

A fentiek alapján az ítélet tábla végzésének meghozatalakor nem sztereotípiák ismétlésével, hanem a tényeket szem előtt tartva hivatkozott helyesen arra, hogy a vádlottal szemben fennáll a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában, valamint a c) pont cb) alpontjában írt különös oka.

A kényszerintézkedés szempontjából azonban a nem jogerős ítélet meghozatala új helyzetet teremt, amelyre figyelemmel a Be. 552. § (2) bekezdése a kényszerintézkedés elrendelésére vagy fenntartására alapot adó további okként határozza meg, ha az ítéletben kiszabott szabadságvesztés tartamára figyelemmel a vádlott szökésétől vagy elrejtőzésétől kell tartani.

A törvényszék elsőfokú ítélete immár a vádlott személyére konkretizálta a vád tárgyává tett cselekmények tárgyi súlyát. Az ítélettel kiszabott hosszú tartamú, 8 év szabadságvesztés, vitathatatlanul felveti a vádlott szökésének, elrejtőzésének kockázatát, és e kockázatot a védői fellebbezésben hivatkozott bérlemény lehetősége nem oltja ki.

Ekként a vádlottal szemben az eljárás jelen szakaszában már nem a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában meghatározott elérhetlenné válás veszélye, hanem a Be. 552. § (2) bekezdése szerinti szökés, elrejtőzés veszélye állapítható meg a Be. 276. § (2) bekezdés c) pont cb) alpontjában meghatározott bűnismétlés veszélye mellett.

A fentiekben túlmenően az I. rendű vádlottal szembeni, a személyi szabadságot elvonó kényszerintézkedéssel sem az arányosság, sem a szükségesség elve nem sérült, figyelemmel a vád tárgyává tett kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekményekre. E körben a helyesen hivatkozott az ítélet tábla az Emberi Jogok Európai Bírósága Imre-Magyarország elleni ügyében hozott ítéletében kifejtettek, illetve a Kúria Bpkf.II.568/2015/2. számú határozatára, vagyis a hosszú időn át tartó kényszerintézkedés fenntartását indokolhatja a közérdek is, ami nagyobb súllyal esik latba, mint a személyi szabadság sérthetlenségének követelménye (BH 2009.7.).

Az ítélet tábla végzése a Be. 277. § (4) bekezdés a) és e) pontjában írtak szerint rögzítette azokat a többletfeltételeket, amelyek alapján az a következtetés vonható le, hogy a kényszerintézkedéssel elérni

kívánt célok enyhébb bírói engedélyes kényszerintézkedéssel nem érhetőek el.

A letartóztatás indokoltságának időszakos felülvizsgálata során behatóan vizsgálni kell, hogy a letartóztatással elérni kívánt célok enyhébb személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedéssel elérhető-e (BH 2014.206. II.).

Ezzel kapcsolatban a Kúria osztotta az ítéletábra álláspontját, és nem látott lehetőséget enyhébb kényszerintézkedés – bűnügyi felügyelet – elrendelésére. Ezen kényszerintézkedés rendeltetéséből, jellegéből következik, hogy a bűnügyi felügyelet elrendelésére csak abban az esetben kerülhet sor, ha a vádlott tartózkodási helyére is figyelemmel biztosított, hogy az ügyben a hatóságok számára ténylegesen elérhető lesz (EBH 2019.B.21. IV.).

Ezért a letartóztatás elrendelésének alapjául szolgáló ok [Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpont, c) pont cb) alpont] továbbra is fennáll, és enyhébb személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés alkalmazása – a végzésben vázolt körülmények mellett – nem szolgálná kellően a letartóztatással elérni kívánt cél megvalósulását [Be. 271. § (2) bekezdés].

Mindezek alapján az ítéletábra törvényesen jutott arra az érdemben is helytálló következtetésre, hogy a kényszerintézkedés általános feltételének fennállása mellett – az elsőfokú végzés meghozatala óta megváltozott perjogi helyzetben már a Be. 552. § (2) bekezdésében írt – veszély kiküszöbölésére a vádlottal szemben a letartóztatás alkalmazása továbbra is szükséges. Így az ítéletábra alappal utasította el az I. rendű vádlott és védője által enyhébb kényszerintézkedés elrendelésére irányuló indítványt.

Bpkf.II.122/2022/2.

I. Az életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntethető emberölés büntette miatt indított büntetőügyben az elérhetlenné válás veszélyére tekintettel az eljárás jelentős elhúzódása mellett is indokolt a csekélyebb korlátozást jelentő magatartási szabályokkal körülbástyázott bűnügyi felügyelet fenntartása.

II. Az ítéletábra nem a Be. 598. § (2) bekezdése szerinti tanácsulésen dönt a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés 291. § szerinti fenntartásáról, ezért eljárásán az 598. § (4) bekezdése, illetve a 2020. évi LVIII. törvény 211. § (6) bekezdése szerinti észrevételek megtételére biztosított határidő betartása nem kérhető számon

A kényszerintézkedésnek a vádlott terhére rótt különös oka valójában annak valószínűsítését jelenti, hogy részéről a Be. 39. § (3) bekezdés a) és b) pontjában írt törvényi kötelezettségek önkéntes teljesítése veszélyeztetett, és a törvényben meghatározott terhelti kötelezettségek valószínűsíthető megszegésének eredményeként bekövetkező – az elsőfokú végzésben és a fellebbezésben hivatkozott szökésnél, illetve elrejtőzésnél jóval tágabb esetkört felölelő – elérhetlenné válásának megakadályozása céljából, jelenlétének biztosítása érdekében a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazása szükséges.

Az elérhetlenné válás veszélyének mint valamely nemkívánatos jövőbeli esemény lehetséges bekövetkezésének a valószínűsítésére értelemszerűen nem csak olyan körülmény lehet alkalmas, amely a bizonyosság erejével megállapítható. A kényszerintézkedés különös okának megállapításához ugyanakkor a pusztá feltételezés elégtelen, és a bíróság döntésének konkrét adatokból levont, megalapozott, és a vádlott személyére egyéniesített következtetéseken kell alapulnia (EBH 2009.2025.).

A kényszerintézkedés fenntartására alapul szolgáló adatok sorában pedig a vádiratban felrótt cselekmény egyedi jellegzetességei is elsődleges jelentőségű körülményként esnek számításba annak megítélése során, hogy a vádlott elérhetlenné válásának kockázata az eljárás jelen szakaszában is valós-e.

A vád kétségkívül nem ítéleti bizonyosság, adatai nem tények, és a jogerős ítéletig megállapított tényről nem lehet szó, az eljárásnak csupán tényszerű adatai lehetnek. E vád szerinti adatok alapján azonban következtetés vonható a törvény szerinti eljárási érdek veszélyeztetettségére, ami nem a bűnösség kérdésének eldöntése. Az eljárás, a bizonyítás lefolytatásának érdeke és a vádlott személyi szabadságához fűződő (az ártatlanság vélelméből fakadó) érdeke között kell ugyanis dönteni (Bpkf.III.529/2018/4.).

Az ítélet tábla az előbbi követelményeknek mindenben megfelelő módon, a vád tárgyát képező, kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekmény miatt kiszabható szabadságvesztés tartamából kiindulva, de a vádlott személyi körülményeit is messzemenőkéig értékelve jutott el a kényszerintézkedés további fenntartásának szükségességét megalapozó következtetéséig. Az egyedi büntetőügy vád szerinti egyedi jellemzői meghatározó módon befolyásolják az eljárás tárgyát képező bűncselekmény bizonyítottasága esetén kiszabandó szabadságvesztésnek az irányadó büntetési tételkeret figyelembevételével meghatározott tartamát. E törvényi fenyegetettség pedig nyilvánvalóan a vádlott személyére is hatással bír, a Be. 39. § (3) bekezdés a) pontjában írt terhelti kötelezettségei teljesítését érintő döntésének befolyásolására alkalmas.

A vádlott által kényszerintézkedés hatálya alatt töltött időtartam nem vitásan jelentős, amely ráadásul a bűnügyi felügyelet legutóbbi felülvizsgálata óta további hat hónappal növekedett. Ugyancsak nem képezheti vita tárgyát, hogy az időmúlásnak jelentősége van a kényszerintézkedés indokoltságának megítélése során, éppen ezért rendel a bűnügyi felügyeletet a Be. 291. § (1) bekezdése hathavonta felülvizsgálni. Az eljárás tárgyát képező cselekmények kiemelkedő konkrét tárgyi súlya mellett ugyanakkor a további időmúlás, valamint a vádlott valóban kifogástalan személyi körülményei is csupán mérséklék az elérhetlenné válás veszélyét, de ki nem oltják.

A fentiek alapján az ítélet tábla végzésének meghozatalakor helyesen hivatkozott arra, hogy a vádlottal szemben fennáll a személyi szabadságot érintő kényszerintézkedés Be. 276. § (2) bekezdés a) pont) alpontjában írt különös oka.

A kényszerintézkedés különös okának fennállása mellett a vádlott személyi körülményei és az eljárás során tanúsított magatartása a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés megválasztása, illetve az alkalmazott bűnügyi felügyelet magatartási szabályainak meghatározása során juthatnak szerephez. A csekélyebb mérvű korlátozásokat jelentő magatartási szabályokkal körülbástyázott bűnügyi felügyelet fenntartása kellőképpen ellensúlyozza az elérhetlenné válás reális, de távolabbi veszélyét.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága nem hozott a jövőre vonatkozó, a hazai bíróságot kötelező döntést, így különösen nem határozott – és nem is határozhatott – arról, hogy a vádlottal szemben a bűnügyi felügyelet a büntetőeljárás jelen szakaszában alkalmazható-e, avagy sem.

A büntetőjogi felelősség megítélése kizárólag az ügy érdemi eldöntése során megengedett. A Be. 276. § (1) bekezdés a) pontja alapján a bíróság a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés általános feltételei körében kizárólag azt vizsgálhatja, hogy a vádlott ellen az ügyészség vádat emelt-e, azonban a vád megalapozottságának vizsgálata már a kényszerintézkedés fenntartásáról való döntés szempontjain kívül esik. Az e kérdésben való állásfoglalás és ezzel összhangban az ítéleti tényállás megállapítása az elsőfokú bíróság kizárólagos, más bírói fórum által el nem vonható hatáskörébe tartozik.

Közigazgatási ügyszak

Kfv.V.35.417/2021/9.

I. A törvényesen szerzett és felhasznált, teljes körűen értékelt bizonyítékokon alapuló, indokolt jogerős ítélet esetén a bizonyítékok felülmérlegelésére a Kúriának nincs törvényes lehetősége.

II. A felperes tisztességes bírósági eljáráshoz való joga nem sérült.

A felperes állította, hogy a bíróság megsértette a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát azáltal, hogy a 2011. december havi bevallása ellenőrzése tárgyában az eljárás számos eljárási és anyagi jogi hibájára és az ennek következtében megtörtént többszöri hatályon kívül helyezésekre tekintettel jelenleg is folyamatban van. Kifogásolta, hogy a bírósági iratanyag részét képezi olyan titkos eszközök útján készített lehallgatási anyag, amelyről nem tudni, hogy miként és hogyan került a bírósághoz, mellyel összefüggésben az alperes azt nyilatkozta, hogy a felülvizsgálni kért közigazgatási eljárás keretében nem használta fel, és melynek beszerzésére a felek indítványt nem tettek. Az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta a feleket a 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 78. § (6) bekezdés alapján a hivatalbóli bizonyítás elrendeléséről, ezáltal a lehető legsúlyosabban megszegte a tisztességes, befolyástól mentes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogát, megsértette a Kp. 2. § (2) bekezdését. Emellett sérelmezte, hogy

az elsőfokú bíróság elutasította a teljes peres iratanyag tárgyaláson történő tételes ismertetésére, a lehallgatási anyag beszerzésének körülményeiről való tájékoztatásra vonatkozó indítványát, valamint az emiatt előterjesztett, az eljárás szabálytalanságával kapcsolatos kifogását, amelynek tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalását is elmulasztotta. A kifogás elutasításáról maga döntött, ezáltal megsértette a Kúria hatáskörét. Sérelmezte továbbá, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás iránti indítványait nem kielégítő indokolással utasította el.

A Kúria kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság a 17/2019. (V.30.) AB határozatában rögzítettek szerint a tisztességes eljárás alapjognak minden eljárásban érvényesülnie kell, az nem korlátozható; „a 'fair trial' olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [29]}. Ennek következtében a Kúria vizsgálta, hogy a felperes által felhozottak számára alapjogi sérelemmel járhattak-e.

A meghozott adóhatósági határozatokkal kapcsolatban, a felperes, illetve a jogerős ítéletekkel szemben a felperes és az alperes is gyakorolta jogorvoslati jogát, amely lehetőség a felek Alaptörvény XVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított, a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog érvényesülése. Az eljárások időtartamát illetően a felperes nem jelölt meg olyan időszakot, amely a felek joggyakorlásával nem hozható összefüggésbe, így önmagában az eljárások abszolút időtartama nem jelentheti az észszerű időn belül történő lefolytatásához fűződő jog sérelmét.

Tényszerűen az is megállapítható volt a peres iratok alapján, hogy az elsőfokú bíróság nem sértette meg a bizonyítás szabályait, hivatalból nem folytatott bizonyítást. A felperes által hivatkozott lehallgatási jegyzőkönyveket – annak ellenére, hogy azokat az adóhatóság bizonyítékként nem használta fel a döntéshozatalnál – az elsőként indult perben a keresetlevél betérjesztésével megküldött közigazgatási iratanyag részeként 11. sorszám alatt csatolta. Ezért az elsőfokú bíróság pártatlanságával, azaz az önálló döntési jogosultsággal kapcsolatos kétség az iratok rendelkezésre állása kapcsán nem merülhet fel.

Az iratokat a felperes saját előadása szerint megtekintette. A bírósági tárgyalás nem az iratanyag tételes ismertetésére, azaz az iratbetekintési jog biztosítására, hanem a kereset érdemi megvitatására, illetve eldöntésére szolgáló eljárás cselekmény. Ennek következtében az elsőfokú bíróság alapos indokkal utasította el a teljes iratanyag ismertetésére irányuló indítványt, illetve az ennek elutasítása miatti, az eljárás szabálytalanságával kapcsolatos kifogást. Tévesen hivatkozott arra is a felperes, hogy utóbbi körben az elsőfokú bíróság hatáskör hiányában járt el. A Kp. 36. § (2) bekezdése, illetve a 2016. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Pp.) 156. §-a értelmében a kifogás elbírálására az elsőfokú bíróság rendelkezett hatáskörrel, a Kúria az eljárás elhúzódása miatti kifogás elbírálására lett volna csak jogosult, ilyen előterjesztésére azonban nem került sor.

Hangsúlyozandó, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog értelmezésével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik „a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32], vö. 3107/2016. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [38]; 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indokolási kötelezettség mindössze azt az elvárást támasztja a bírósággal szemben, hogy a döntés indokolásának az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre kell kiterjednie és nem minden egyes részletre {3169/2019. (VII. 10.) AB határozat, Indokolás [32]; 3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}. Ezen szempontoknak a jogerős ítélet indokolása megfelel, így mindezek alapján a Kúria megítélése szerint az elsőfokú bíróság tiszteletben tartotta a felperes EJEE 6. cikk 1. bekezdése, az Alapjogi Charta 47. cikke és az Alaptörvény XXVIII. cikke által biztosított tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő alapjogát. E körben hangsúlyozandó, hogy a kereset elbírálása során nem követelmény, hogy a bíróság a fél által terjedelmesen idézett Európai Unió Bírósága ítéletekre, az e körben előadott valamennyi hivatkozásra részletesen reagáljon, különösen abban az esetben, amennyiben a per tárgyával a hivatkozások közvetlen összefüggésbe nem hozhatók.

Kfv.III.37.626/2021/9.

A 2018. szeptember 30-ig hatályos gyülekezési törvényt úgy kell értelmezni, hogy a rendezvény feloszlásához távoli veszélyhelyzet nem ad alapot, a feloszlás jogszerűségéhez szükséges a konkrét veszélyhelyzet fennállása.

A 1989. évi III. törvény (a továbbiakban: Gytv.) 14. § (1) bekezdése alapján, ha a gyülekezési jog gyakorlása a 2. § (3) bekezdésében foglaltakra ütközik, vagy a rendezvényen a résztvevők fegyveresen, illetve felfegyverkezve jelennek meg, továbbá ha bejelentéshez kötött rendezvényt tiltó határozat ellenére tartanak, a rendőrség a rendezvényt feloszlhatja. A 2. § (3) bekezdése szerint a gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével.

Az Alkotmánybíróság a 4/2007. (II.13.) AB határozatában kifejtette, a gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések tarthatók, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon nyilváníthatják. A békés gyülekezés szabadsága a demokratikus társadalom előfeltétele és alapvető értéke. A gyülekezési jog alapján megtartott rendezvények elválaszthatatlanul kapcsolódnak a demokratikus nyilvánosság értékéhez e rendezvények teszik lehetővé, hogy a polgárok a politikai folyamatokat kritikával illessék, tiltakozásukkal befolyásolhassák.

A Gytv. 14. § (1) bekezdése pontosan meghatározza azon eseteket, amelyek jogszabály-ellenességük folytán maguk után vonják a rendezvény feloszlását. Ezen okok fennálltakor a hatóságnak nincs mérlegelési joga, a feloszlás kötelező, ilyenkor sor kerülhet a gyülekezési jog, mint alapjog korlátozására.

A felülvizsgálati bíróság megítélése szerint a törvényszék helyesen állapította meg, hogy az alperes 2016. augusztus 8-án a 2016. március 21-én bejelentett, – és a bejelentést többször kiegészített – demonstrációt oszlatta fel. A feloszlás a Paál László út, valamint a Paál László út és a Hungexpo épületek közötti zöldterületet érintette.

A Kúria rámutatott, a feloszlás jogszerűségének vizsgálatakor kizárólag a rendőrség által hivatkozott indok vizsgálható. Az elsőfokú bíróság tényszerűen állapította meg, hogy az alperes a feloszlás jogalapjaként a Gytv. 2. § (3) bekezdésére, azon belül a „mások jogainak sérelmével jár” fordulatra hivatkozott, és ezt – annak fennállása esetén – legitim oszlatási oknak kell tekinteni.

A felülvizsgálati bíróság rögzíti, hogy a perbeli rendezvény megtartása bejelentésre került, azt a rendőrség tudomásul vette, nem tiltotta meg. A demonstráció a bejelentett területi határokat nem lépte túl. A rendezvény célja a Városliget átalakításával szembeni tiltakozás volt, azonban ténylegesen a demonstrálók akadályozták egy egyszintes lapos tetűjű épület munkagéppel történő lebontását.

A Kúria hangsúlyozza, jelen esetben két alapjog konkurál egymással, az Alaptörvény VIII. cikkében rögzített békés gyülekezéshez és a IV. cikk (1) bekezdésében szabályozott személyes biztonságához való jog.

A felülvizsgálati bíróság – a Kfv.VI.37.430/2018/3. számú ítéletében foglaltaknak megfelelően – rámutat, a Gytv. 2. § (3) bekezdés utolsó fordulatának értelmezésénél nem elegendő kizárólag a nyelvtani értelmezés, figyelemmel kell lenni a jogalkotó akaratára is, vagyis jelentőséggel bír a teleológikus értelmezés is. Nem lehetett a jogalkotó célja az, hogy a rendőrség csak akkor oszlatassa fel ebben a körben a rendezvényt, ha a mások jogainak és szabadságának sérelme már megvalósult. Ugyanakkor egy távoli veszélyhelyzet fennállása nem ad lehetőséget a feloszlásra, mert ez aránytalanul korlátozná a gyülekezéshez való alapjogot. Ez azt jelenti, hogy a feloszláshoz nem elegendő indok mások jogainak, szabadságának absztrakt veszélyeztetése, ahhoz konkrét, bekövetkezett eseménynek kell történnie.

A Kúria eljáró tanácsa megtekintette az alperes által becsatolt releváns felvételeket, amelyek nem támasztották alá a kivitelezési munkákban résztvevő személyek testi épségének sérelmét, a felülvizsgálati bíróság véleménye szerint ennek a lehetősége sem merült fel. Ezt meghaladóan a felvételeken járókelők is látszanak, a demonstráció az ő személyes biztonságukat sem befolyásolta. Nem vitás, hogy a demonstrálók a bontási terület környékén tartózkodtak, a sátraik akadályozták a bontást későbbiekben végző munkagép eljutását a bontandó épülethez. Ezt a ténnyt a felperes sem tette vita

tárgyává. Ugyanakkor önmagában a fentiek konkrét veszélyhelyzetet nem teremtettek, ugyanis a Kúria véleménye szerint az építési területen való tartózkodás önmagában veszélyhelyzetet idézhet elő, de ez jelen esetben távoli, közvetett volt, nem érte el azt a szintet, amely indokolta a feloszlást.

A törvényszék helyesen ismertette az az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) az az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) gyülekezési szabadságot védő 11. cikkére irányadó gyakorlatát, kiemelve a szükségességi és arányossági teszt elvégzésének a kötelezettségét, rögzítve, hogy amikor a gyülekezési jog korlátozása mások jogainak védelmét szolgálja, mérlegre kell tenni az egymással ütköző jogokat és helyes egyensúlyt kell felállítani közöttük. A hatóságnak a lehető legenyhébb módon kell fellépnie és megfelelően szükséges kommunikálnia a gyülekezés résztvevőivel.

A Kúria döntése meghozatalánál figyelembe vette az EJEB gyülekezési jogra vonatkozó gyakorlatát, döntését ennek megfelelően hozta meg. A perbeli tényállás mellett a rendezvény feloszlása a Gytv. irányadó rendelkezéseit értelmezve aránytalan volt.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Polgári ügyszak

Pfv.I.20.100/2021/9.

A kötbér rendeltetésével ellentétes annak nem biztosítékként történő alkalmazása: amikor a célja, hogy az egyik fél javára olyan követelést keletkeztessen, amelynek szerződésben meghatározott teljesítési módja a bérleti szerződés tartalmát és a kötelezettségvállalás jogcímét teljesen megváltoztatja. Nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik az a bérleti szerződés, amelyben a felek jogainak és kötelezettségeinek az egyensúlya súlyosan megbomlott, és ezzel az egyik félnek privilegizált helyzetet biztosítanak; egyes jogintézményeket nem a rendeltetésüknek megfelelően alkalmaznak annak érdekében, hogy a jogszabályban rögzített joghatásukhoz képest attól eltérő, más joghatást váltsanak ki; a bérleti szerződés rendeltetésével ellentétes érdeket érvényesítettek.

Az alperes az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 2. § (1)-(2) bekezdésének a megsértését is állította. A régi Pp. 2. § (1) bekezdése a bíróság polgári perbeli feladatát szabályozza, és ennek körében az igazságszolgáltatás alapelveit rögzíti, összhangban az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 6. cikk 1. bekezdésével, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével. Ha a bíróság nem teljesíti a régi Pp. 2. § (1) bekezdésében megfogalmazott feladatát, úgy a fél erre hivatkozással a régi Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti igényeket érvényesítheti. A jelen per ugyanakkor nem ilyen igényre vonatkozik, a régi Pp. 2. § (2) bekezdésének szabályozása pedig a régi Pp. 2. § (3) bekezdése szerinti igényérvényesítéshez kapcsolódik. A régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján csak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bír, konkrét eljárási szabálysértés vezethet a jogerős határozat hatályon kívül helyezésére; a Kúria a felülvizsgálati kérelem alapján így csak ezeket vizsgálhatja. Az alperes felülvizsgálati kérelmében a régi Pp. 2. § (1) bekezdésével összefüggésben konkrét eljárási szabálysértésre is hivatkozott a jogerős ítélet indokolásának tartalmi hiányosságával kapcsolatban, amit a Kúria az alábbiak szerint érdemben vizsgált.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a másodfokon eljáró bírósági tanács összetételének a jogellenességét állította, mert a tanácsnak két elnöke és egy bíró tagja volt.

A másodfokú bíróság ügyelosztási rendje és a másodfokú eljárás iratai alapján megállapítható, hogy a bírósági tanács három hivatásos bíróból állt [rég. Pp. 11. § (4) bekezdés] és annak egy elnöke volt. A fellebbezési tárgyalás hatánapját a tanács elnöke tűzte ki [rég. Pp. 243. § (1) bekezdés], a tárgyaláson kívüli intézkedéseket ő tette meg [rég. Pp. 12. § (2) bekezdés], a tárgyalást ő vezette [rég. Pp. 133. § (1) bekezdés], az iratokat ő és az általa kijelölt bíró ismertette [rég. Pp. 246. § (1) bekezdés], a jegyzőkönyvet ő írta alá [rég. Pp. 118. § (4) bekezdés]. A másodfokú bíróság határozatának rendelkező részét a tanács elnöke és a tanács tagjai is aláírták [rég. Pp. 218. § (2) bekezdés], a határozatot a tanács elnöke hirdette ki [rég. Pp. 218. § (3) bekezdés]. Az írásbafoglalt ítélet nyilvánvaló elírás folytán tünteti fel, hogy a tanácsnak két elnöke volt, amely a másodfokú tanács összetételének szabályszerűségét nem

érinti.

Pfv.IV.20.236/2021/6.

I. Az utóbb alaptalanná vált ideiglenes intézkedéssel okozott kár megtérítése iránt kártalanítás vagy kártérítés címén igényt csak az ideiglenes intézkedéssel közvetlenül érintett, az eljárásban félként részt vevő személy érvényesíthet.

II. A jogi okozatossági szempontok érvényesülése a károkozó magatartás és a bekövetkezett kár közötti kárfelelősséget megalapozó oksági kapcsolat megítélése során.

A jogerős ítélet jogi indokolása megfelelt a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 221. § (1) bekezdésének. A másodfokú bíróság indokolásában a felperes fellebbezése alapján részletesen kifejtette az álláspontját, amelynek során a jogvita elbírálása szempontjából valamennyi releváns körülményre kitért. A bíróságnak a határozatát a szükséges mértékben kell megindokolnia, amelynek körét az adott ügy jellege, és az eljárás során tisztázásra váró körülmények terjedelme határozza meg. Az eljárási szabályok a bíróság számára olyan kötelezettséget nem írnak elő, hogy az ítélet indokolásában a felek által a perben hivatkozott minden egyes körülményre külön-külön, részletesen ki kellene térni (Legf.Bír.Pfv.I.21.299/2010., megjelent: BH+ 2011.8.352.). Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III.1.) AB számú határozatában vizsgálva a tisztességes eljárás részeként megjelenő indokolt bírói döntéshez fűződő jog tartalmát, utalt az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatára, amely szerint az adott bírói döntés természete, és az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indokolás elégíti ki az indokolási kötelezettség egyezménybeli követelményét. Az EJEB elvi éllel szögezte le, hogy az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné.

Pfv.II.20.532/2021/4.

A kontradiktórius eljárás alapelveinek megsértése és a jogerős ítélet hatályon kívül helyezéséhez vezethet, ha a bíróság a feleknek nem biztosít lehetőséget a hivatalból beszerzett iratok megtekintésére és határidőt az észrevételeik megtételére.

A felülvizsgálati kérelem alapos, a jogerős ítélet érdemben nem bírálható felül. A másodfokú eljárásban sérült a kontradiktórius eljárás elve. Ez pedig olyan súlyos eljárásjogi jogszabálysértésnek minősül, ami a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezésének hatályon kívül helyezését indokolja.

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk 1. bekezdése rögzíti a tisztességes eljáráshoz való jogot, amely magában foglalja a kontradiktórius eljáráshoz való alapvető jogot. A kontradiktórius eljárás elve főszabály szerint azt a jogot biztosítja az eljárásban részt vevő felek mindegyike számára, hogy megismerjék és megvitassák az ellenérdekű fél által a bírósághoz benyújtott beadványokat és észrevételeket, és egyben kizárja, hogy a bíróság olyan tények és dokumentumok alapján hozza meg a határozatát, amelyekről a felek vagy a felek valamelyike nem szerezhettek tudomást és amelyekről emiatt nem is áll módjukban kifejteni az álláspontjukat.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) a kontradiktórius eljáráshoz való jog értelmezésénél számos egyedi ügyben hozott határozatában állást foglalt arról, hogy a jog általánosságban azt jelenti: a polgári jogi (vagy büntetőjogi) eljárásban félként részt vevőknek lehetőséget kell adni arra, hogy megismerjék a bíróság döntésének befolyásolása céljából előterjesztett bizonyítékokat, benyújtott észrevételeket és ahhoz megjegyzéseket fűzzenek (Ruiz-Mateos kontra Spanyolország, § 80; Vermeulen kontra Belgium § 33; Kress kontra Franciaország [GC] § 74). Egyedül a jogvitában álló feleknek joga eldönteni, hogy az ellenérdekű fél által benyújtott irat vagy tanúvallomás megkívánja-e, hogy reagáljanak rá. A peres feleknek az igazságszolgáltatás működésébe vetett bizalma azon alapul, hogy tudják, lehetőségük van kifejezni az álláspontjukat az ügy összes irata kapcsán (beleértve a bíróság által saját kezdeményezésre beszerzett iratokat is: K.S. kontra Finnország § 22; §§23-24).

Az EJEB állást foglalt abban is, hogy sérül a kontradiktórius eljáráshoz való jog, ha nem bocsátották a

felek rendelkezésére a szociális szolgálatnak a gyerekekről és az ügy háttérének részleteiről információkat tartalmazó jelentéseit annak ellenére, hogy a szülőket a tárgyaláson tájékoztatták azok tartalmáról [McMichael kontra Egyesült Királyság § 80). A fellebbező fél eljárásban való megfelelő részvételének biztosítása megkívánja a bíróságtól, hogy hivatalból adja át a peres félnek a rendelkezésére álló iratokat [Kerojarvi kontra Finnország, §42].

A Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (1) bekezdésének rendelkezése a tisztességes eljárás jogát alkotmányos alapjogként rögzíti. Az Alkotmánybíróság pedig számtalan határozatában fejtette ki az álláspontját, azt elvi jelentőséggel a 6/1998. (III.11.) AB határozatban foglalta össze, amelyet utóbb több döntésében megerősített és továbbfejlesztett [pl. 7/2013.(III.3.) AB határozat indokolás [33].]. Kimondta, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél [14/2004. (V.7.) AB határozat] és több garanciális szabály összességét jelenti [22/2014. (VII.15.) AB határozat, indokolás [49].].

A felülvizsgálati eljárásban az alperes – többek között - azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság nem tette lehetővé a szükségtelenül, hivatalból beszerzett iratok tartalmának megismerését, a tárgyaláson pedig - annak terjedelme és az időbeli korlát miatt – nem volt tényleges lehetőség az iratismertetésre, ezáltal az iratokra reagálni sem tudott.

A 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 110. § (2) bekezdése a tisztességes eljárás alapelvein belül a kontradiktórius eljárás elvének az általános intézkedési kötelezettség körébe való beépítést tartalmazza, az elvet konkretizálja. A jogszabályhely a bíróság kötelezettségévé teszi az iratok megismerhetőségének lehetőségét, az azokra való reagálást. Nyilvánvaló, hogy a bíróság hivatalbóli bizonyítása esetén – amikor a felek bizonyítási indítványa hiányában jár el – a beszerzett iratok tartalmának megismerése különösen fontos. Ebből következően az ilyen iratok kézbesítés útján történő megküldése vagy áttekintése lehetőségének biztosítása a fél részére garanciális eljárási jogosultság.

A felperes a pontosított fellebbezésében egy jegyzőkönyv és egy határozat másodfokú bíróság általi beszerzését indítványozta, megjelölte a beszerezni kívánt okiratok – a jegyzőkönyv és a határozat – pontos számát. A kiadmányozási utasítás alapján kétségtelen, hogy a határozatot a hatóság a feleknek kézbesítette. A 2020. július 14-én tartott tárgyalásról szóló jegyzőkönyv megküldéséről nincs adat, a jegyzőkönyv szerint viszont a gyámhivatali tárgyaláson mindkét fél jelen volt. Az EJEK korábban feltüntetett határozatai alapján azonban önmagában az, hogy egyes iratok tartalmát a felek esetleg más hatósági eljárásból ismerhették, nem mentesíti a bíróságot a megismerhetőség lehetőségének biztosítása alól (ítélet [53. és 54.] pont). Függetlenül attól, hogy a felek beszerzett iratokat teljes terjedelmében ismerték-e, avagy sem, a Pp. 110. § (2) bekezdése az eljárásban a bíróság kötelező feladatává teszi minden peranyag felek rendelkezésére bocsátását. A fél joga, hogy az eljárás összes iratát megismerje, arra – szükség szerint – reagálhasson, olyan iratra viszont nyilvánvalóan nem tud reagálni, amelynek pontos tartalmát nem ismeri. A Pp. nem tartalmaz olyan kivételt, amely a tájékoztatási és megismerési kötelezettség alóli mentesítést lehetővé teszi (pl. a fél a beszerzett iratok szerinti hatósági eljárásban részt vett), az általános előírás megsértése súlyos eljárásjogi jogszabálysértésnek minősül.

A jelen ügyben azonban tényként állapítható meg az is, hogy a másodfokú bíróság a beszerezni indítványozott iratokat meghaladóan, a gyermekekkel kapcsolatos teljes, 2020. évi gyámhatósági iratanyag beszerzéséről rendelkezett. A hivatalból bekért teljes iratanyag megismerhetősége biztosításának hiánya pedig különösen sérti a kontradiktórius eljárás alapelvét.

A másodfokú bíróság nem tájékoztatta a feleket az iratok megérkezéséről, így nem volt lehetőségük azok tartalmának megismerésére, az észrevételeik megtételére. A fellebbezési tárgyalási jegyzőkönyv szerint a bíróság nem tájékoztatta a feleket az iratanyag bekéréséről, az iratokhoz való csatolásáról, az iratokat nem ismertette, azaz nem tette a per anyagává. Nincs jogi jelentősége annak, hogy az alperes felülvizsgálati kérelme szerint a másodfokú bíróság megkérdezte: kérnek-e a felek iratismertetést. Az iratok ismertetése ugyanis nem azonos a garanciális jelentőségű betekintési és észrevételezési joggal.

A másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette a hivatalból beszerzett iratok tartalmával és arra – így egyebek mellett a gyermek nyilatkozataira, öngyilkossági kísérletnek minősíthető gyógyszereszedésére – az elsőfokú döntés felülmérlegelésénél hangsúlyozottan hivatkozott. Az iratok felek általi megtekintése, a másodfokú tárgyaláson való ismertetése hiányában a fenti adatok nem képezhették a per tárgyát, a részben arra is alapított döntés tehát olyan adatokon alapult, amelyről kizárólag a másodfokú

bíróság rendelkezett pontos ismeretekkel.

A fentiek alapján a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 110. § (2) bekezdésben foglalt, a tisztességes eljáráshoz – ezen belül a kontradiktórius eljáráshoz - való jogot. Az alkotmányos alapjog sérelme súlyos eljárási szabálysértés, az az ügy érdemi eldöntésére kihatással volt. A Kúria ezért a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részben a Pp. 424. § (3) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezte.

A megismételt másodfokú eljárásban a bíróságnak lehetőséget kell biztosítani a beszerzett iratanyag megismerésére és megfelelő határidőt kell adnia a feleknek észrevételeik megtételére. Ezt követően lesz abban a helyzetben, hogy új határozatot hozzon.

Pfv.IV.20.613/2021/4.

I. A bíróságoknak a magánülethez való jog más, azonos szinten védett jogokkal elsősorban a szólásszabadsággal és a véleménynyilvánítás szabadságával való konfliktusának megítélésénél két azonos szinten védett jog gyakorlását kell összemérnie a korlátozás szükségességének és arányosságának szem előtt tartásával.

II. Az ismert közéleti szereplőkhöz fűződő közeli hozzátartozói kapcsolat ténye önmagában a közszereplői minőséget nem alapozza meg. A közszereplő hozzátartozójára csak a közüggel kapcsolatos személyes érintettsége alapján terjedhet ki a véleménynyilvánítással szembeni fokozott tűrési kötelezettség.

A felperesek állításával szemben a magán- és családi körben történt cselekmények nem mindig és minden körülmények között tartoznak a magánélet védelme alá. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével védett, a magánélet védelméhez fűződő jog nem „elsődleges” más alapjoggal, így a IX. cikkel védett alapjoggal szemben sem. A bíróságoknak a magánülethez való jog más, azonos szinten védett jogokkal – elsősorban a szólásszabadsággal és a véleménynyilvánítás szabadságával – való konfliktusának megítélésénél két azonos szinten védett jog gyakorlását kell összemérnie a korlátozás szükségességének és arányosságának szem előtt tartásával.

A felperesek állításával szemben a 2018. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Mvtv.) 2. § (2) bekezdése az Alaptörvénnyel összhangban mondja ki, hogy a magánszféra fokozott védelmét szolgáló alapvető szabályokat törvény állapítja meg. E jog csak más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, a magánülethez való jog lényeges tartalmának és az emberi méltóságnak a tiszteletben tartásával korlátozható.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata egységes abban, hogy a közéleti közlésekhez (amikor a megosztott információ a közülethez kapcsolódik) fokozottabb alaptörvényi védelem kapcsolódik {3308/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [28], 7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [17],[47]}. Az Alkotmánybíróság iránymutatása szerint a közéleti vita nemcsak a szűkebb értelemben vett politikai vitát jelenti, hanem valamennyi társadalmi jelentőségű kérdés megvitatása is ebbe a körbe sorolandó. A puszta információs érdek (a közvélemény kíváncsisága) nem szolgáltatna alapot az Alaptörvény II. és VI. cikkeinek korlátozására, a demokratikus vita lehetőségének biztosítása viszont igen {26/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [27], [29]}.

A cikk témája a közéleti vita körébe tartozik: azt mutatja be, hogy a Párt hivatalos kommunikációjával szemben a vezetőség továbbra is támogatja a nemzetiszocialista eszméket. Az alperes a képfelvétel közzétételével ezt a közlését igazolja, mivel azon – az I. rendű felperes tagadásával szemben – egyértelműen látható és beazonosítható a náci karlendítés. E témához szorosan kapcsolódnak az ezt követően bemutatott képek: a lakodalmon a résztvevők szórakoztatását célzó rasszista és homofób viccek, a vendégek között jelenlévő pártvezetők szerepeltetése. A Párt akkori elnöke és a pártszóvivő bemutatása, háttérben a templommal, amely csupán háttérként szolgál, ugyanakkor e képfelvétel is szorosan kapcsolódik a cikk mondanivalójához. A menyasszonytánc közben a pártigazgatót jelenítik meg, ezt követi az ültetőkartya szerepeltetése annak igazolásaként, hogy a II. rendű felperes továbbra is használja a „skinhead” korából ismert „Roy” becenevet. A felperesek állításával szemben, a hegyi séta sem önkényesen jelenik meg, mivel aközben kerül sor a cikkben tárgyalt náci karlendítésekre.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) is számos döntésében vizsgálta a véleménynyilvánítás szabadságához (10. Cikk) kapcsolódóan a magánszemélyek magánszféréjához való jogának (8. cikk) a terjedelmét. Kifejtette, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: Egyezmény) 10. Cikke nem csak a gondolatot és az információt védi, hanem azt a formát is, amelyekben az megjelenik, így kiterjed a képfelvételek közzlésére is, azaz a véleménynyilvánítás szabadsága magában foglalja azok közzétételét is. (Von Hannover kontra Németország (No.2.), no.40.660/08 és 60.641/08, 2012. február 7-i ítélet, Von Hannover kontra Németország (No.3.), no.8772/10, 2013. szeptember 19-i ítélet, Verlagsgruppe News GmbH. and Bobi v. Ausztria, 59.631/9, 2012. december 4., [59]). Az EJEB ítéleteiben általános jelleggel – az Alkotmánybíróság által meghatározott szempontrendszerhez hasonlóan – rögzítette a képfelvételnek az érintett személy hozzájárulása nélkül történő közzététele esetén a jogsértés megítélése során figyelembe veendő szempontokat: a közzlés mennyiben járul hozzá a közéleti vitához, mennyire ismert az érintett személy, mi a sajtóközlemény témája, milyen volt az érintett személy korábbi magatartása, továbbá a képfelvétel milyen körülmények között készült (az információ megszerzésének módja és annak valódisága, körülményei), mi a közlemény tartalma, formája és következményei (Von Hannover v. Germany no.59.320/00., [109]-[113], Verlagsgruppe News GmbH. Bobi kontra Ausztria 2012. december 4., 59.631/09, [72]). A vizsgálandó elemek között szerepel annak megállapíthatósága is, hogy a cikk és a bemutatott kép között legyen kapcsolat, ez utóbbihoz kapcsolódjon a cikk tartalma (annak mérlegelésénél, hogy az egyén mennyire nem kívánja nyilvánosságra hozni fizikai megjelenését a közérdekkel szemben, számos tényezőt kell figyelembe venni) {Österreichischer Rundfunk kontra Ausztria, 2006. december 7., 35.841/02, [68]}. Egyik döntésében az EJEB a véleménynyilvánítás szabadsága és a magánélet tiszteletben tartásához való jog ütközése során azt is kifejtette, hogy a nyilvánosságnak joga van a tájékozódáshoz, amely alapvető jog egy demokratikus társadalomban, és amely különleges körülmények között akár a közszereplők magánéletének szempontjaira is kiterjedhet, különösen ha politikusokról van szó. A sértettnek politikusként jobban kell tolerálnia a sajtót, mint az „átlagpolgárnak”, és a magánéletébe történő beavatkozást minden esetben korlátozottnak kell tekinteni. Egy politikus házastársának elítélése érintheti az emberek szavazási szándékait, ezért a tudósítás bizonyos mértékben közérdekű ügyet foglalt magában (Karhuvaara and Iltalehti v. Finland (Application no. 53678/00., 2004. november 16-i ítélet [42],[44]-[45]. bek.). Közszereplő nem jogosult magánélete olyan mértékű védelmére, mint egy magánszemély (Von Hannover v. Germany (No.3), no.9772/10, 2013. szeptember 19-i ítélet).

Az Mvtv. 7. § (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van arra, hogy magánéletét fokozott védelem illesse meg, és azt más előtt csak saját akaratából vagy törvényben meghatározott esetben fedje fel, míg a (2) bekezdése alapján a közéleti szereplő magán- és családi életét, valamint otthonát a közéleti szereplőnek nem minősülő személlyel azonos védelem illeti meg.

Az Mvtv. 8. § (2) bekezdése szerint a magánélet tiszteletben tartásához való jog megsértését jelentheti az egyén által különösen a magánélettel kapcsolatban megőrizni kívánt személyes adattal, titokkal, képmással, hangfelvétellel való visszaélés, vagy a becsület és a jó hírnév megsértése.

A magánélet (magánszféra) fogalmát az Alaptörvény, a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) és az Mvtv. sem határozza meg, ezért bíróságoknak esetről esetre, a konkrét ügy összes körülményének gondos mérlegelésével kell megállapítaniuk azt, hogy a magánszféra, ezen belül a családi élet védelme méltányos egyensúlyba került-e a közérdeklődésre számot tartó ügy jelentőségével, hírértékével, avagy az adott hír olyan önálló információs értékkel bír-e, amely a közéleti vitát előmozdítja. Azt is figyelembe kell venni, hogy önmagában a köz kíváncsisága, pletykaéhsége nem alapozza meg egy kérdés közérdeklődésre számot tartó jellegét {3212/2020. (VI. 19.) AB határozat, Indokolás [58]}. A másodfokú bíróság ennek alapján helytállóan vonta a vizsgált szempontok körébe, illetve értékelte, hogy a képfelvétel nem az „otthon négy fala” között, a magánélet fogalmának esszenciáját jelentő intim szférát jelentő helyen készült. A felperesek esküvője és az azt követő lakodalom ugyan nem volt nyilvános esemény, megtartása azonban külső helyszínen történt. A fotózásra tervezetten, a felperesek megbízásából került sor, az ilyen képfelvételek elkészítésének köztudomású célja az esküvő (lakodalom) jelentős mozzanatainak a megőrkítése. A családi és baráti körben megjelent résztvevők nagy számban voltak jelen, ezért a felperesek magánéleti eseménye nem volt mentes a külső, harmadik személyek jelenlététől, nem korlátozták teljeskörűen a nyilvánosságot, azt nem zárták ki.

Az Alkotmánybíróság és az EJEB által meghatározott szempontrendszer vizsgálata alapján a jogsértés megítélésekor azt is figyelembe kellett venni, hogy a közéleti vitáról tudósító közléshez kapcsolódó képfelvétel (a felperesek esküvője és lakodalma) csupán a közlés témáját igazoló esemény színhelye. Az alperes az ott történtek bemutatásával támasztja alá a híradását, amely más módon – csupán leíró jelleggel – hitelesen nem mutatható be. A II. rendű felperes a Párthoz fűződő kapcsolata miatt a cikk témája szempontjából közszereplőnek minősül, a cikk ilyen „minőségében” mutatja be, felhasználva ehhez a képfelvételen rögzített eseményt. Arra helytállóan hivatkozott az I. rendű felperes, hogy általában az ismert közéleti szereplőkhöz fűződő közeli hozzátartozói kapcsolat ténye önmagában a közszereplői minőséget még nem alapozza meg. A közszereplő hozzátartozójára (és annak hozzátartozójára) csak a közüggel kapcsolatos személyes érintettsége alapján terjedhet ki a véleménynyilvánítással szembeni fokozott tűrési kötelezettség. A Kúria megítélése szerint a képfelvétel szempontjából az I. rendű felperes vonatkozásában ez a feltétel megállapítható, a cikkben és a képfelvételen is „eseti” közszereplőként kerül bemutatásra. A cikkben többek között az ő náci karlendítései képezik a bírálathoz tárgyat, az ő magatartása valósítja meg a vitatott világnézet közvetítését. Az I. rendű felperes tevékenysége közvetlenül kapcsolódik a cikk témájához, amelyet azzal, hogy a II. rendű felperes nem tiltakozik ellene, annak az eszmének az elfogadását és a támogatását fejezi ki, amelyről a cikk elítélőleg nyilatkozik.

A magánélet egyik része az intim szféra, az, amelyből teljesen ki akarjuk zárni a külvilágot. A másik része az, amelyben a más emberi lényekkel, külvilággal kialakított kapcsolat jelenik meg. A másodfokú bíróság ennek a megkülönböztetésnek a helyes értékelésével helytállóan állapította meg, hogy az alperes hogyan és miért ragadja (ragadhatja) ki a magánéleti eseményből ezt a közéleti vitára tartozó, és a II. rendű felperes közszerepléséhez kapcsolódóan a Párt megítélését érintő képfelvételt.

Nem tekinthető legitim védendő értéknek olyan magatartás magánjogi védelem alá vonása, amely ellentétes az Alaptörvény egyik értelmezési keretét adó Nemzeti Hitvallással (különösen a történeti alkotmányunk idegen megszállás miatti felfüggesztésének elvetésével, a nemzetiszocialista bűnök elvülhetetlenségében is megnyilvánuló elvetésével, az önrendelkezés elvesztésének tényével). Ellentétben áll az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény 17. cikkében megfogalmazott, joggal való visszaélést tiltó rendelkezésével. A másodfokú bíróság helytállóan értékelte az Alkotmánybíróság évtizedes következetes gyakorlatát, amelynek értelmében a jogszabályok értelmezése semmilyen totalitárius rendszer dicsőítése nem minősítheti elfogadható magatartásnak [4/2013. (II. 21.) AB határozat, 16/2013. (VI. 20.) AB határozat]. Ilyen cselekmények tanúsításához ugyanis sem a nemzetközi jog (ennek részeként a Párizsban 1947. évi február hó 10. napján kelt békeszerződés becikkelyezése tárgyában elfogadott 1947. évi XVIII. törvény 2. cikk 2. pontja) sem az Alaptörvény nem biztosít védelmet.

Az Alkotmánybíróság és az EJEB hivatkozott döntéseiben vizsgált mérlegelési szempontokra is figyelemmel, a Kúria úgy ítélte meg, hogy a cikkben a képfelvétel felperesek hozzájárulása nélkül történt bemutatása nem jár a magánélet védelméhez fűződő jogok aránytalan sérelmével a szólás- és sajtószabadság, mint a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlásával szemben.

Pfv.III.20.953/2021/4.

A jogsértés bírósági megállapíthatósága minden további személyiségvédelmi eszköz alkalmazhatóságának feltétele.

A Kúria nem vizsgálhatta az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: EJEE) felperes által megjelölt cikkeinek a megsértését. A Kúria Pfv.III.20.004/2020/5. számú határozatában is kifejtettek szerint az EJEE preambuluma alapján, annak aláírói az Egyezményben részes országok kormányai, amelyek az 1. cikk szerint arra vállaltak kötelezettséget, hogy biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára az Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogokat és szabadságokat. Az EJEE így az abban részes országok kormányaira rója azt a kötelezettséget, hogy belső jogszabályaikkal megteremtsék az Egyezményben írt jogok és szabadságok gyakorlásának, valamint érvényesítésének rendjét, meghatározzák a jogsértések következményeit. Mivel az EJEE címzettjei az érintett kormányok, ezért nincs lehetőség az abban meghatározott jogok

egyedi jogvitákban való közvetlen érvényesítésére a nemzeti bíróságok előtt (Kúria Pfv.IV.21.699/2016/4., megjelent: BH2017. 148.). Az EJEE-be ütköző magatartások közvetlenül nem szankcionálhatók, azokhoz az annak alapján meghozott belső jogszabályok megsértése esetén fűződhetnek jogkövetkezmények (Kúria Pfv. III.21.423/2011/13., megjelent: BH2013. 45.).

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Főosztálya

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Heineman Csilla, Dr. Orosz Árpád, Dr. Osztovits András, Dr. Somogyi Gábor, Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina

Munkatárs: Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.